

LOKK

LANDSORGANISATION AF KVINDEKRISECENTRE

LOKK børnestatistik 2008
Børn på krisecenter
Eva Børjesson

SERVICESTYRELSEN

LOKK børnestatistik 2008

Børn på krisecenter

Eva Børjesson

Publikationen er udgivet af
Servicestyrelsen
Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: servicestyrelsen@servicestyrelsen.dk
www.servicestyrelsen.dk

Tryk: Grafikkonsulenten
1. oplag, 120 stk.

Download eller bestil rapporten på www.servicestyrelsen.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

ISBN: 978-87-92031-51-8
Digital ISBN: 978-87-92031-52-5

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	8
2. Sammenfatning	11
2.1 Sammenfatning	11
3. Metode	23
4. Børnenes baggrund	25
4.1 Børnenes køns- og aldersfordeling	25
4.2 Børnenes nationalitet	26
4.3 Børn der ikke er med på krisecenter	28
5. Ophold på krisecenter	29
5.1 Længden af ophold på krisecenter	29
5.2 Ophør i daginstitution eller skole	33
6. Børnenes erfaringer med vold	39
6.1 Vold mod barnet	40
6.2 Voldens karakter	41
6.3 Voldsudøveren	41
6.4 Vold mod barnet i relation til køn, alder og nationalitet	43
6.5 Voldens alvor og hyppighed	44
6.6 Vold i familien	51
7. Børnenes belastningsgrad	58
7.1 Vurdering af belastning hos barnet	58
7.2 Belastning i relation til alder, udsathed for vold samt længde for vold i familien	60
8. Børnenes hverdagsliv	63
8.1 Fritid	63
8.2 Sociale relationer	65
8.3 Mobning	68
8.4 Skole	69
8.5 Symptomer	70
9. Støtte til børnene	72
9.1 Underretning til kommunen	72
9.2 § 50 undersøgelser	74
9.3 Støtte til barnet fra kommunen før opholdet	75
9.4 Støtte til barnet fra kommunen under opholdet	77
9.5 Støtte fra kommunen ved udflytning	78
9.6 Børn der ingen støtte får fra kommunen	81
9.7 Kommunalt tilsyn	82
9.8 Støtte fra krisecentrene	82
9.9 Hvor flytter børnene hen efter krisecenteropholdet	84
9.10 Hvor flytter børnene, der har opholdt sig en uge eller derunder på krisecenter, hen efter krisecenteropholdet	86
10. Litteraturliste	88
11. Bilag	90

Tabeller

Tabel 1.	Fordeling af børn på krisecentre.	9
Tabel 2.	Barnets køn.....	25
Tabel 3.	Barnets alder.....	25
Tabel 4.	Barnets køn. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.	25
Tabel 5.	Dansk/ikke-dansk.....	27
Tabel 6.	Ikke-danske familiers grad af integration.	28
Tabel 7.	Hvor opholder barnet sig, hvis det ikke er med på krisecentre.	28
Tabel 8.	Antal døgn barnet har opholdt sig på krisecentre.	30
Tabel 9.	Gennemsnitlig opholdslængde. Fordelt efter nationalitet i 2007 og 2008. I procent.	30
Tabel 10.	Hvor flytter barnet hen. Fordelt efter opholdslængde 8-90 dage og over 90 dage. I procent.	33
Tabel 11.	Har barnet måtte stoppe i daginstitution/skole ved indflytning på krisecentre. Fordelt efter nationalitet. I procent.....	33
Tabel 12:	Har barnet gået i skole/daginstitution før opholdet på krisecentre. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.....	34
Tabel 13.	Har barnet måtte stoppe i daginstitution/skole ved indflytning på krisecentre. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.	34
Tabel 14.	Er barnet startet i ny daginstitution/skole under ophold på krisecentre. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.....	34
Tabel 15.	Er barnet startet i gammel daginstitution/skole under ophold på krisecentre. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.	35
Tabel 16.	Alder på barnet der er stoppet i daginstitution/skole uden at starte igen. ..	35
Tabel 17.	Opholdslængde for barnet der er stoppet i daginstitution/skole uden at starte igen. Fordelt efter aldersgrupper. Antal.....	36
Tabel 18.	Årsag til ophør i daginstitution/skole ved flytning til krisecentre.	37
Tabel 19:	Årsag til ophør i daginstitution/skole ved flytning til krisecentre. Fordelt efter nationalitet. I procent.	38
Tabel 20.	Karakteren af vold mod barnet.....	41
Tabel 21.	Voldsudøvere. Fordelt efter voldens karakter. I procent.	42
Tabel 22.	Antal børn udsat for vold og antal voldsudøvere.....	42
Tabel 23.	Har barnet været udsat for vold af familiemedlemmer. Fordelt efter nationalitet. I procent.	43
Tabel 24.	Former for fysisk vold barnet har været udsat for.	45
Tabel 25.	Former for fysisk vold barnet har været udsat for. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.....	47
Tabel 26.	Hyppigheden af den fysiske vold.	47
Tabel 27.	Karakteren af den fysiske vold. Fordelt efter hyppigheden af samme. Antal.	48

Tabel 28.	Former for psykisk vold barnet har været udsat for.	49
Tabel 29.	Former for psykisk vold barnet har været udsat for. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.....	49
Tabel 30.	Har barnet overhørt/overværet vold mod moderen. I procent.....	51
Tabel 31.	Har barnet overhørt/overværet vold mod søskende. I procent.	52
Tabel 32.	Former for vold mod mor og søskende som barnet har været vidne til. I procent.	52
Tabel 33.	Barnets overvejende reaktioner når vold mod moderen finder sted.	52
Tabel 34.	Barnets overvejende reaktioner når vold mod moderen finder sted. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.....	53
Tabel 35.	Hvor længe har vold i familien været en del af barnets hverdag.....	54
Tabel 36.	Har barnet fortalt nogen uden for husstanden om volden i familien. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.....	55
Tabel 37.	Hvem uden for husstanden har barnet fortalt om volden i familien.....	56
Tabel 38.	Er der blevet fulgt op på barnets fortælling om volden i familien.	56
Tabel 39.	Er der blevet fulgt op på barnets fortælling om volden. Fordelt efter hvem uden for husstanden barnet har fortalt om volden i familien. I procent.	56
Tabel 40.	Hvor længe har vold i familien været en del af barnets hverdag. Fordelt efter vurderet belastningsgrad. I procent.	62
Tabel 41.	Går barnet til noget i sin fritid. I procent.	63
Tabel 42.	Hvor går barnet hen efter skole. I procent.....	64
Tabel 43.	Har barnet kontakt til andre betydningsfulde voksne end sine forældre. I procent.	65
Tabel 44.	Har barnet mindst én god ven. I procent.....	66
Tabel 45.	Hvor ofte har barnet kammerater eller venner på besøg i hjemmet. I procent.	67
Tabel 46.	Hvor ofte er barnet hjemme hos sine kammerater eller venner. I procent.	67
Tabel 47.	Er barnet blevet mobbet inden for det sidste halve år. I procent.....	68
Tabel 48.	Har barnet selv været med til at mobbe andre børn inden for det sidste halve år. I procent.	68
Tabel 49.	Hvad synes barnet om at gå i skole. I procent.....	69
Tabel 50.	Hvordan synes barnet selv, det klarer sig i skolen. I procent.....	70
Tabel 51.	Barnets symptomer. Gennemsnit.....	71
Tabel 52.	Har krisecentret informeret kommunen om barnets vilkår.	73
Tabel 53.	Vurderet belastningsgrad hos barnet, som der ikke er sket underretning på.....	73
Tabel 54.	Er der iværksat en § 50 undersøgelse.....	74
Tabel 55.	Er der iværksat en § 50 undersøgelse. Fordelt efter vurderet belastningsgrad. I procent.....	75
Tabel 56.	Etableret støtte til barnet fra kommunen før opholdet.....	75
Tabel 57.	Former for støtte til barnet fra kommunen før opholdet.	77
Tabel 58.	Etableret støtte til barnet fra kommunen under opholdet.....	77
Tabel 59.	Former for støtte til barnet fra kommunen under opholdet.....	78
Tabel 60.	Aftalt støtte til barnet fra kommunen ved udflytning.....	78

Tabel 61.	Former for støtte til barnet fra kommunen aftalt ved udflytning.....	80
Tabel 62.	Er støtten til barnet iværksat på nuværende tidspunkt.....	80
Tabel 63.	Er der søgt støtte – men afgørelsen er ikke truffet.....	80
Tabel 64.	Former for støtte til barnet fra kommunen der afventer afgørelse.	81
Tabel 65.	Vurderet belastningsgrad hos barnet der ingen støtte får fra kommunen..	81
Tabel 66.	Er der ført tilsyn med barnet på krisecenter. Antal.....	82
Tabel 67.	Hvilke tilbud fra krisecentret har barnet benyttet under opholdet.....	83
Tabel 68.	Hvor flytter barnet hen umiddelbart efter opholdet på krisecenter. 2008. ..	84
Tabel 69.	Hvor flytter barnet hen umiddelbart efter opholdet på krisecenter. 2007. ..	85
Tabel 70.	Hvor flytter barnet, der har boet mindre end otte dage på krisecenter, hen umiddelbart efter opholdet.	87

Figurer

Figur 1.	Barnets opholdslængde på krisecenter i 2007. Fordelt efter dansk/ikke-dansk. I procent.	31
Figur 2.	Barnets opholdslængde på krisecenter i 2008. Fordelt efter dansk/ikke-dansk. I procent.	32
Figur 3.	Har barnet været udsat for vold fra familiemedlemmer. I procent.	40
Figur 4.	Oplevede former for vold mod barnet. Fordelt efter nationalitet. I procent.	44
Figur 5.	Har barnet fortalt nogen uden for husstanden om vold i familien. I procent.	55
Figur 6.	Barnets vurderede belastningsgrad. I procent.	59
Figur 7.	Har barnet været udsat for vold. Fordelt efter vurderet belastningsgrad. I procent.	61
Figur 8.	Støtte før opholdet. Fordelt efter vurderes belastningsgrad. I procent.	76
Figur 9.	Støtte ved udflytning. Fordelt efter vurderet belastningsgrad. I procent. ...	79
Figur 10.	Hvor flytter barnet hen efter krisecenteropholdet. Fordelt efter nationalitet. I procent.	85

1. Indledning

I Danmark er der 45 krisecentre, som tilbyder rådgivning og ophold til kvinder, der har været udsat for vold, samt til deres eventuelle børn. 39 af centrene er organiseret under Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), og på disse centre er der i alt plads til knap 270 kvinder og 325 børn.¹

LOKK Børnestatistik 2008 bygger på oplysninger indhentet på 35 af krisecentrene organiseret under LOKK om 1737 børn i perioden 1. januar 2008 til 31. december 2008. 32 procent af disse børn opholdt sig en uge eller derunder på krisecenter, og om disse børn er der kun registreret ganske få informationer. Datagrundlaget for beregninger og analyser i denne statistik er med få undtagelser de 1100 børn, der har opholdt sig længere end en uge på et krisecenter.²

LOKK er rekvirent af statistikken. Udsatteenheden i Servicestyrelsen har indsamlet, bearbejdet og produceret statistikken. Minister for Ligestilling har finansieret undersøgelsen og rapporten.

Det er femte år LOKK udsender en landsdækkende børnestatistik på krisecenterområdet. De årlige statistikker er en fortsættelse og videreudvikling af det undersøgelsesarbejde om børn på krisecentre, der har været udført, siden Socialministeriet etablerede den såkaldte KRIB-pulje i 1996.

2008-udgaven af statistikken følger i videst muligt omfang samme opsætning og rækkefølge i præsentationen af datamaterialet som de foregående statistikker. Det gør det lettere at sammenligne tallene år for år og se udviklingstendenser inden for forskellige områder. Ud over en række gennemgående spørgsmål vælges hvert år et eller flere områder, som belyses mere indgående. I 2004 var der fokus på de forskelligartede belastninger, som børn i voldsramte familier lever med, i 2005 blev børnenes samvær med en eventuelt voldelig far behandlet indgående, i 2006 blev der spurgt mere detaljeret til den vold, som børnene selv udsættes for, og i 2007 blev der spurgt mere ind til vold i familien – bl.a. hvor længe vold i familien har været en del af barnets hverdag, og om barnet har fortalt nogen uden for husstanden om volden i familien. I 2008 er der fokus på børnenes hverdagsliv. Spørgsmålene vedrørende hverdagsliv er hentet fra Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI) børneforløbsundersøgelse, der blev startet i 1996 og løbende skal belyse børns opvækstvilkår. Undersøgelsen fra SFI er tilrettelagt som en forløbsundersøgelse, hvor

¹ Helweg-Larsen, K & M.L. Frederiksen 2007.

² Oplysninger fra de børn, der har opholdt sig en uge eller derunder, indgår i relevante bilag – jf. kapitel 11.

ca. 6.000 børn født i 1995 følges. Børnene er udvalgt fra hele landet, fra alle sociale lag og med dansk eller etnisk baggrund. Ved at anvende samme spørgsmål som SFI opnår vi mulighed for at sammenligne svarene i denne statistik med svar fra 'normalgruppen' af børn.

Af de tidligere statistikker fremgår, at ca. halvdelen af børnene på krisecentre har en anden etnisk baggrund end dansk. Ligesom tidligere år har det igen i år via spørgeskemaet været muligt at få et mere nuanceret billede af børnene i familier med anden etnisk baggrund. Formålet er at få et bedre indblik i, om disse børn i væsentligt omfang har andre vilkår end danske børn og dermed skabe grundlag for at vurdere, om der er behov for en særlig indsats.

Konsulent Gitte Tilia har udarbejdet spørgeskema og manual. Konsulent Eva Børjesson har stået for analyse og sammenskrivning af rapporten. Studentermedarbejder Anne Laura Engmann Juul har lavet fejlretning på datamatricen. Igen i år har vi haft stort udbytte af tæt sparring med LOKKs børnestatistikgruppe.

En særlig tak til de børn og kvinder, der har deltaget, og de pædagoger og andre medarbejdere på krisecentre, der har udført et meget stort og kvalificeret arbejde i forbindelse med udfyldelse af spørgeskemaerne. Af tabel 1 fremgår, hvilke krisecentre der har deltaget i undersøgelsen, samt hvor mange børn der har deltaget fra de enkelte krisecentre.

Tabel 1. Fordeling af børn på krisecentre.

	Antal	Procent				
Boligfonden	47	3		Lyngby	42	2
Dannerhuset	63	4		Nakskov	53	3
Egmontgården	35	2		Næstved	61	4
Fredericia	34	2		Nørresundby	43	3
Frederiksberg	21	1		Odense	103	6
Frederikshavn	13	1		Randers	93	5
Frederiksværk	76	4		Ringsted	31	2
Haderslev	30	2		Roskilde	37	2
Herning	54	3		Rønne	27	2
Hillerød	25	1		Røntofte	52	3
Hjørring	60	4		Silkeborg	50	3
Hobro	26	2		Sønderborg	50	3
Holstebro	40	2		Thisted	20	1
Horsens	49	3		Vejle	64	4
Jagtvej, Kbh.	58	3		Viborg	42	2
Kalundborg	24	1		Aabenraa	59	3
Kolding	55	3		Århus	177	10
Køge	23	1		Total	1737	100

339 kvinder ønskede ikke at deltage i undersøgelsen, og deres eventuelle børn deltager derfor heller ikke,

Bagerst i rapporten findes en række bilag, hvoraf det fremgår, hvordan svarerne på udvalgte spørgsmål fordeler sig på de enkelte krisecentre.

Kildehenvisninger findes i de uddybende kapitler, og en samlet oversigt over den anvendte litteratur findes på side 88-89.

København d. 16. juni, 2009.

Eva Børjesson

2. Sammenfatning

I dette kapitel sammenfattes og perspektiveres undersøgelsens resultater. For en mere uddybende gennemgang af resultaterne henvises til de efterfølgende kapitler.

2.1 Sammenfatning

Kapitel 3 beskriver kort den anvendte *metode* til indsamling og bearbejdning af data.

Kapitel 4 behandler *børnenes baggrund* med hensyn til køn, alder, nationalitet samt graden af integration. Ligeledes belyses, hvor børn, der ikke er med deres mor på krisecenter, opholder sig, mens moderen er på krisecenter.

Der er en overvægt af små børn i alderen 0 til 6 år på krisecentrene. 57 procent af børnene på krisecenter er i alderen 0 til 6 år, 31 procent er i alderen 7 til 12 år, og 12 procent af børnene er i alderen 13 til 17 år. Der er lidt flere drenge end piger på krisecentrene. 53 procent er drenge og 47 procent er piger

For at kunne identificere særlige typer af problemer og særlige vilkår, som har sammenhæng med at kunne begå sig og agere i en anden kultur end den, man traditionelt tilhører, eller ens nærmeste familie tilhører, er det væsentligt med en opdeling i dansk/ikke-dansk. For at indfange den problematik er det mest hensigtsmæssigt at benytte distinktionen mellem de børn, der vokser op i en traditionel dansk familie, forstået som en familie der har været og opfatter sig selv som dansk gennem generationer, og dem som vokser op i en familie med en anden eller en blandet kulturel baggrund. 41 procent af børnene er vokset op i en traditionel dansk familie, 57 procent er vokset op i en ikke-dansk familie, og for 2 procent af børnene er det uvist, hvorvidt de er vokset op i en dansk familie eller ej. I forhold til 2007 er der sket en stigning i andelen af ikke-danske børn på krisecenter og et fald i andelen af danske børn på krisecenter. I 2007 var 49 procent af børnene på krisecenter fra ikke-danske familier, og 50 procent af børnene var fra traditionelle danske familier.

For yderligere at nuancere forståelsen af de ikke-danske børn er medarbejderne på krisecentrene blevet bedt om at vurdere de ikke-danske familiers grad af integration efter nærmere definerede kriterier (se mere om kriterierne på side 27). 57 procent, svarende til 591 børn, er vokset op i en ikke-dansk familie. Medarbejderne vurderer, at 29 procent af disse familier i høj grad er integreret, 37 procent af familierne er i nogen grad integreret, 30 procent er i ringe grad integreret, og for 4 procent kan det ikke vurderes, hvor integreret familien er.

Der findes en gruppe af overvejende større børn, som ikke er med deres mor på krisecenter. I alt drejer det sig om 553 børn. 29 procent – svarende til 160 børn – bliver tilbage hos den voldsudøvende part, 32 procent bor hos den ikke-voldelige far, 25 procent er anbragt på institution eller i familiepleje, 8 procent bor hos anden familie, og 1 procent bor hos venner. Krisecentrene har meget få eller ingen oplysninger om disse børn, der ikke er med på krisecenter, og det vides derfor heller ikke, om de kommunale myndigheder er opmærksomme på disse børns særlige vilkår. Der er naturligvis særlig grund til bekymring for de 160 børn, der bliver tilbage hos den voldsudøvende person.

Kapitel 5 omhandler længden af *ophold på krisecenter* samt børnenes tilknytning til daginstitution eller skole, mens de opholder sig på krisecenter.

Af hensyn til datakvaliteten indgår de børn, der har opholdt sig en uge eller derunder på krisecenter ikke i store dele af materialet. Det drejer sig om 32 procent, eller 563 af alle børn i undersøgelsen. Disse børn er dog medtaget i denne opgørelse over opholdstid: Gennemsnitstiden for ophold på krisecenter er 46 dage. De fleste ophold er dog kortere. 48 procent af børnene opholder sig under 14 dage på krisecenter, og 61 procent opholder sig en måned eller derunder på krisecenter. De sidste 39 procent har længerevarende ophold, heraf er der 16 procent, svarende til 263 børn, som opholder sig mere end tre måneder på krisecenter.

Sammenlignet med 2007 har de ikke-danske børn i 2008 i gennemsnit opholdt sig længere tid på krisecenter, mens de danske børn i gennemsnit har opholdt sig kortere tid på krisecenter. Når man kigger på de børn, der har boet på krisecenter i mere end en uge, viser det sig, at de danske børns opholdslængde er faldet med 8 dage, mens opholdslængden for de ikke-danske børn er steget med 4 dage.

Når de børn, der har opholdt sig mere end 90 dage på krisecenter, sammenlignes med de børn, der har opholdt sig mellem 8 og 90 dage på krisecenter, findes der ingen markante forskelle i forhold til, om børnene selv har været udsat for vold, hvor længe børnene har levet med vold i familien samt børnenes belastningsgrad. Derimod findes der signifikante forskelle i forhold til, hvorvidt der fra den kommunale sagsbehandlers side er iværksat en § 50 undersøgelse, hvorvidt der er iværksat støtte til barnet fra kommunen under opholdet, samt hvorvidt der er aftalt støtte fra kommunen til barnet ved udflytning – i alle tilfældene er det de børn, som har opholdt sig mere end 90 dage på krisecenter, der modtager mest støtte fra kommunen. Ligeledes er der markante forskelle på, hvor børn, der har boet på krisecenter i mere end 90 dage, flytter hen umiddelbart efter opholdet sammenlignet med børn, der har boet kortere tid på krisecenter. De børn, der har boet mere end tre måneder på krisecenter, flytter fx sjældnere tilbage til den, der har udøvet volden, og de flytter oftere i ny bolig end de børn, der har opholdt sig kortere tid på krisecenter.

For mange børn betyder opholdet på krisecenter, at de stopper i den daginstitution eller den skole, hvori de går. 70 procent af de 0-6-årige stopper i daginstitution, og 68

procent af de 7-12-årige stopper i skole. For de 13-17-årige er der 53 procent, der stopper i skole. At barnet ved indflytning til krisecenter stopper i daginstitution eller skole betyder imidlertid ikke, at barnet under hele opholdet ikke går i daginstitution eller skole. 21 procent af de 0 til 6-årige børn, der er stoppet i daginstitution, er startet i ny daginstitution, og 47 procent er startet igen i gamle institution. 25 procent af de 7 til 12-årige børn, der er stoppet i skole, er startet i ny skole, og 62 procent er startet igen i gamle skole. 25 procent af de 13 til 17-årige børn, der er stoppet i skole, er startet i ny skole, og 61 procent er startet igen i gamle skole.

188 børn, svarende til 17 procent af alle børn der har opholdt sig mere end en uge på krisecenter, er stoppet i daginstitution eller skole ved indflytning til krisecenter og er ikke startet i ny eller gammel daginstitution eller skole under opholdet. 51 procent af disse børn er i alderen 0 til 6 år, 38 procent, er i alderen 7 til 12 år, og 11 procent er i alderen 13 til 17 år. Kommunerne har en forpligtigelse til at tilbyde skolepligtige børn undervisning efter tre uger. I aldersgruppen 7 til 12-årige er der i alt 44 børn, svarende til 13 procent af alle børn i denne aldersgruppe, der har været på krisecenter i mere end 21 dage uden at være tilknyttet skole, og i aldersgruppen 13 til 17-årige, hvor der også er børn i den skolepligtige alder, er der i alt 11 børn, svarende til 9 procent af alle børn i denne aldersgruppe, som har været på krisecenter i mere end 21 dage uden at være tilknyttet skole.

Den hyppigste angivne årsag til, at børn stopper i daginstitution eller skole, er afstanden til den tidligere institution (55 procent) og den næst hyppigste årsag er fare (18 procent). Ved fare forstås fx trusler fra den voldsudøvende person eller risiko for at afsløre moderens opholdssted. Den tredje hyppigste angivne årsag er uafklaret forældremyndighed (15 procent).

Kapitel 6 vedrører *børnenes erfaringer med vold* i hjemmet. Kapitlet belyser bl.a. vold mod barnet, voldens karakter, voldens alvor og hyppighed, hvem voldsudøveren er, samt vold i familien.

Den altovervejende grund til, at et barn opholder sig på krisecenter med sin mor, er, at barnets mor bliver udsat for vold af sin partner. Barnet udsættes dog ligeledes selv ofte for vold fra familiemedlemmer. 51 procent af børnene i denne undersøgelse har selv været udsat for vold fra familiemedlemmer. Der skelnes i undersøgelsen mellem forskellige former for vold (se mere om de forskellige voldsformer på side 41). Ud af de 51 procent, svarende til 475 børn, der selv har været udsat for vold, har 62 procent, svarende til 294 børn, været udsat for fysisk vold, 95 procent, svarende til 451 børn, har været udsat for psykisk vold, 5 procent, svarende til 25 børn, har været udsat for seksuelle overgreb, og 19 procent, svarende til 88 børn, har været udsat for materiel vold. 61 procent af de børn, der er udsat for vold, har været udsat for mere end én af de ovennævnte voldsformer.

Der er kun meget små forskelle på karakteren af den vold, piger og drenge er udsat for, og det er i forhold til seksuelle overgreb, at forskellene er største. Ud af de 25 børn

i undersøgelsen, der er udsat for seksuelle overgreb, er 17 piger og 8 drenge. Volden rammer børn i alle aldersgrupper, men generelt er de ældre børn lidt mere udsatte for alle former for vold end de yngre børn. Der er signifikant forskel på danske og ikke-danske børns udsathed for vold. 46 procent af de danske og 55 procent af de ikke-danske børn er udsat for vold. Der har ikke tidligere været signifikant forskel på børns udsathed for vold i danske og ikke-danske familier. I 2007 var 53 procent af de danske og 51 procent af de ikke-danske børn udsat for vold, hvilket betyder, at mens en mindre andel af danske børn på krisecenter i 2008 selv er udsat for vold, er en større andel af ikke-danske børn på krisecenter i 2008 udsat for vold.

Karakteren af vold mod danske og ikke-danske børn fordeler sig forskelligt – primært i forhold til fysisk vold. De ikke-danske børn er mere udsat for fysisk vold end danske børn. 66 procent af de ikke-danske børn, der er udsat for vold, er udsat for fysisk vold mod 53 procent af de danske børn.

Det er den biologiske far, der er voldsudøveren i ca. to tredjedele af både den fysiske, den psykiske og den materielle vold og ca. halvdelen af de seksuelle overgreb. For 16 procent af de børn, der er udsat for fysisk vold, 16 procent af de børn, der er udsat for psykisk vold, og 9 procent af de børn, der er udsat for materiel vold, er der mere end ét familiemedlem, der udøver vold mod barnet.

I undersøgelsen er der kigget nærmere på de fysiske voldsformer. Med ophævelse af revselsesretten i 1997 blev det strafbart at udsætte børn for legemlig afstraffelse, men mange af børnene i denne undersøgelse udsættes alligevel for en række forskellige former for fysisk vold.

64 procent af de børn, der er udsat for fysisk vold, er udsatte for den såkaldte opdragelsesmæssige vold – det vil sige lussinger, rusk, endefuld, etc. 39 procent af børnene oplever mere alvorlig fysisk vold i form af slag, slag med genstande, at blive sparket, skubbet eller kastet rundt. 7 procent, svarende til 22 børn, oplever decideret mishandling i form af gentagne spark, voldsomme slag, bid og brænding. 18 procent af børnene har siddet på mors arm, mens mor er blevet slået, 15 procent af børnene er blevet nægtet basale ting som vand, mad og hvile, 6 procent har oplevet at blive fastholdt eller fastspændt, og 5 procent af børnene er fysisk blevet truet med et våben. 43 procent af de børn, der er udsat for fysisk vold, er udsat for mere end én af ovennævnte voldsformer. Børnene i alderen 7 til 12 år er i størst risiko for at opleve de forskellige former for fysisk vold bortset fra at sidde på mors arm, mens mor bliver slået samt fastholdelse, fastspænding o.l. – her er det de 0 til 6-årige, der er udsat for den største risiko.

Det kan være stærkt belastende for et barn én gang at være udsat for vold, idet barnet efterfølgende kan opleve en latent frygt for, at det vil ske igen og evt. lade sig styre af denne frygt. For 9 procent af de børn, der er udsat for fysisk vold, er volden et engangsfænomen, 22 procent har oplevet vold nogle få gange inden for det sidste år, 29 procent oplever af og til vold, og 30 procent oplever jævnligt vold.

De børn, der både oplever grov og hyppig vold, er særligt udsatte. 17 børn oplever jævnligt decideret mishandling, 50 børn oplever jævnligt grove former for vold som slag, slag med genstande skub, etc. 24 børn er jævnligt udsat for at blive nægtet opfyldelse af basale behov, 9 børn er jævnligt blevet fastholdt eller fastspændt, og 6 børn er jævnligt blevet truet med et våben.

Det er i sig selv et psykisk pres at være barn i en voldsramt familie. Derudover oplever en del børn, at den psykiske vold rettes mod deres egen person. Ligesom den fysiske vold har også den psykiske vold forskellige former. 56 procent af de børn, der er udsat for psykisk vold, oplever nedværdigende eller ydmygende tiltale eller omtale, 44 procent oplever trusler rettet mod deres mor eller søskende med det formål at true, skræmme eller tvinge barnet, 37 procent oplever trusler rettet mod deres person, 29 procent oplever at blive ignoreret, 14 procent af børnene oplever at blive forfordelt, og 13 procent oplever at blive spærret inde. 57 procent af de børn, der er udsat for psykisk vold, oplever mere end én af ovennævnte voldsformer. Det varierer, hvilken aldersgruppe, der er mest udsat for de forskellige former for psykisk vold. De ældste børn i alderen 13 til 17 år oplever oftest nedværdigende eller ydmygende tiltale eller omtale, trusler mod sig selv og at blive forfordelt. Børnene i alderen 7 til 12 år oplever oftest trusler mod moderen eller søskende samt at de ignoreres, mens de yngste børn i alderen 0 til 6 år oftest oplever indespærring.

Ligesom det er stærkt belastende for et barn selv at blive udsat for vold, viser undersøgelser, at det kan være ligeså belastende at være vidne til vold mod ens mor.³ 84 procent af børnene, der boede på krisecenter i 2008, har overhørt eller overværet vold mod deres mor. Børnene overhører eller overværer oftest psykisk og fysisk vold. 68 procent af de børn, der har overværet vold mod moderen, har oplevet fysisk vold mod moderen, 94 procent har oplevet psykisk vold mod moderen, 4 procent har oplevet seksuelle overgreb mod moderen, og 22 procent har oplevet materiel vold mod moderen. 35 procent af alle børnene i undersøgelsen har overhørt eller overværet vold mod deres søskende. 62 procent har oplevet fysisk vold mod søskende, 94 procent har oplevet psykisk vold mod søskende, 3 procent har oplevet seksuelle overgreb mod søskende, og 17 procent har oplevet materiel vold mod deres søskende.

32 procent af de børn, der oplever vold mod moderen, gemmer sig, 19 procent af børnene går imellem for at forhindre volden, 5 procent af børnene henter hjælp, og 27 procent af børnene gør noget andet. Andet dækker bl.a. over at græde/blive ked af det, at blive bange og nervøs, at isolere sig samt verbalt at forsøge at stoppe volden – bl.a. ved at råbe.

De ældre børn går hyppigere imellem for at forhindre volden, og de henter hyppigere hjælp end de yngre børn. Børn i alderen 7 til 12 år gemmer sig hyppigere end de andre børn.

³ Kitzmann, K. M. et al. 2003.

11 procent af børnene har levet med vold i familien i under et halvt år, og 6 procent, svarende til 54 børn, har levet med vold i familien i mere end 10 år. 61 procent af børnene har levet med vold i familien i to år eller derover.

28 procent, svarende til 246 børn, har fortalt nogen uden for husstanden om volden i familien. Jo ældre børnene er, des større sandsynlighed er der for, at de har fortalt nogen om volden. 15 procent af de 0 til 6-årige, 40 procent af de 7 til 12-årige og 56 procent af de 13 til 17-årige har fortalt nogen uden for husstanden om volden. Ud af de 246 børn, der har fortalt nogen om volden, har 48 procent af børnene fortalt pædagoger eller lærere om volden, 30 procent har fortalt andre familiemedlemmer om volden, 27 procent har fortalt kammerater om volden, 5 procent har fortalt naboer om volden, og 15 procent af børnene har fortalt andre om volden. Andre dækker bl.a. over venner af familien, psykologer og familierådgivere.

I 55 procent af tilfældene bliver der fulgt op på barnets fortælling om vold, i 29 procent af tilfældene er der ikke blevet fulgt op på barnets fortælling om vold, og i 16 procent af tilfældene vides det ikke, hvorvidt der er fulgt op på barnets fortælling om volden. Når man kigger på, hvorvidt der bliver fulgt op på barnets fortælling om volden – fordelt på hvem uden for husstanden barnet har fortalt om volden – fremgår det bl.a., at 60 procent af pædagoger/lærere har fulgt op på barnets fortælling om volden, 24 procent af pædagoger/lærere har ikke fulgt op på barnets fortælling om volden (på trods af den skærpede underretningspligt), og i 16 procent af tilfældene vides det ikke, hvorvidt pædagoger/lærere har fulgt op på barnets fortælling om volden.

Kapitel 7 vedrører pædagogernes vurdering af *børnenes belastningsgrad*.

Børnenes belastningsgrad vurderes ud fra fire kategorier (se mere om de forskellige kategorier på side 58-59). Pædagogerne vurderer, at 25 procent af børnene har almindelige behov, og 36 procent vurderes til at have særlige behov. 26 procent vurderes som truede børn med omfattende trivsels- og tilpasningsproblemer og med behov for særlig støtte for at ændre udviklingen. 7 procent, svarende til 62 børn, vurderes som problembørn med behov for en decideret behandlingsmæssig indsats. 33 procent af børnene befinder sig således i de to mest belastede kategorier.

Når børn, der selv har været udsat for vold, sammenlignes med børn, der ikke selv har været udsat for vold, er der markante forskelle i forhold til belastningsgraden. Det fremgår tydeligt af undersøgelsen, at de børn, der selv er udsat for vold, også er de børn, der generelt bliver vurderet som mest belastede. 36 procent af de børn, der vurderes til at have almindelige behov, 54 procent af de børn, der vurderes til at have særlige behov, 77 procent af de børn, der vurderes som truede børn, og 82 procent af de børn, der vurderes som problembørn, har selv været udsat for vold.

Hvor længe volden i familien har været en del af barnets hverdag har ligeledes betydning for belastningsgraden. Generelt er der en tendens til, at jo længere tid volden i familien har været en del af barnets hverdag, desto mere belastet vurderes

barnet til at være. Fx fremgår det, at 61 procent af de børn, der vurderes som børn med almindelige behov, har levet med vold i familien i højst to år. Det vil samtidig sige, at 39 procent af disse børn har levet med vold i familien i mere end to år. Til sammenligning fremgår det, at 22 procent af de børn, der er vurderet til at være såkaldte problembørn, har levet med vold i familien i højst to år, og således også, at 78 procent af disse børn har levet med vold i familien i mere end to år.

Disse tal cementerer endnu en gang, hvor stærkt belastende det er for børn selv at blive udsat for vold, såvel som at vokse op i familier, hvor vold er en del af hverdagen og peger således klart på nødvendigheden af en tidlig indsats.

Kapitel 8 handler om *børnenes hverdagsliv*. Spørgsmålene til dette kapitel er hentet fra SFIs børneforløbsundersøgelse af årgang 1995. Ved at anvende samme spørgsmål som SFI opnår vi mulighed for at sammenligne svarene fra børn, der lever i voldsramte familier, med svar fra 'normalgruppen' af børn.⁴

Når hverdagslivet hos børn, der har boet på krisecenter i 2008, sammenlignes med børn fra befolkningen generelt, bliver det tydeligt, at børnene fra krisecentre har dårligere levevilkår på en lang række områder.

De børn, der har boet på krisecenter:

- Går til langt færre fritidsaktiviteter. 41 procent af danske børn og 39 procent af ikke-danske børn fra krisecentre går til mindst en fritidsaktivitet – mod 86 procent af de danske børn og 66 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse.
- Har i langt mindre grad kontakt til andre betydningsfulde voksne end deres forældre. 56 procent af de danske og 31 procent af de ikke-danske børn fra krisecentre har kontakt til mindst én betydningsfuld voksen udover forældrene – mod 85 procent af de danske børn og 74 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse.
- Har langt færre venner. 64 procent af de danske børn og 57 procent af de ikke-danske børn fra krisecentre har flere gode venner – mod 91 procent af både de danske og ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse.
- Har sjældnere selv besøg af venner og kammerater. 28 procent af de danske og 15 procent af de ikke-danske børn fra krisecentre er på besøg hos kammerater eller venner mindst to gange om ugen – mod 55 procent af de danske børn og 36 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse.
- Er sjældnere på besøg hos venner og kammerater. 35 procent af de danske og 24 procent af de ikke-danske børn fra krisecentre har kammerater eller

⁴ Vi kan dog ikke foretage nøjagtige sammenligninger, da bl.a. nationalitet er defineret forskelligt, og alderen også er varierende i de to undersøgelser. Desuden er der ved enkelte spørgsmål spurgt lidt forskelligt i de to undersøgelser.

venner på besøg mindst to gange om ugen – mod 59 procent af de danske børn og 44 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse

- Bliver i langt højere grad mobbet. 47 procent af de danske børn og 40 procent af de ikke-danske børn fra krisecentre har oplevet at blive mobbet inden for det sidste halve år – mod 18 procent af de danske børn og 15 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse.
- Mobber også selv i højere grad andre børn. 24 procent af de danske børn og 27 procent af de ikke-danske børn fra krisecentre har mobbet andre børn inden for det sidste halve år – mod 10 procent af de danske børn og 15 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse.
- Synes mindre godt om at gå i skole. 55 procent af de danske børn og 60 procent af de ikke-danske børn fra krisecentre synes godt eller virkelig godt om at gå i skole – mod 69 procent af de danske børn og 85 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse.
- Giver selv udtryk for, at de klarer sig fagligt dårligere i skolen. 53 procent af de danske børn og 55 procent af de ikke-danske børn fra krisecentre mener selv, at de klarer sig godt eller meget godt i skolen – mod 82 procent af danske børn og 85 procent af ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse.
- Oplever også i højere grad følgende symptomer: Hovedpine, mavepine, følelsen af at være irriteret eller i dårligt humør, at være nervøs, at have svært ved at falde i søvn og at være ked af det. De hyppigste symptomer hos børnene fra krisecentre er følelsen af at være ked af det, at være irriteret eller i dårligt humør samt at være nervøs. 48 procent af børnene fra krisecentre er kede af det mindst en gang om ugen – 18 procent af børnene hver dag. Til sammenligning er 20 procent af børnene fra SFIs undersøgelse kede af det mindst en gang om ugen – 3 procent hver dag. 45 procent af børnene fra krisecentre er irriteret eller i dårligt humør mindst en gang om ugen – 15 procent hver dag, mens 31 procent af børnene fra SFIs undersøgelse er irriteret eller i dårligt humør mindst en gang om ugen – 4 procent hver dag. 35 procent af børnene fra krisecentre er nervøse mindst en gang om ugen – 12 procent af disse børn er nervøse hver dag, mens 17 procent af børnene fra SFIs undersøgelse er nervøse mindst en gang om ugen – 3 procent hver dag.

Med disse sammenligninger bliver det således tydeligt, at de børn, der har boet på krisecentre i 2008, klarer sig dårligere og har svære opvækstbetingelser end andre børn på en lang række områder.

Kapitel 9 omhandler *støtte til børnene* fra kommunerne. Ligeledes vedrører kapitlet, hvorvidt kommunerne har ført tilsyn med børn på krisecentre, hvilke eventuelle former for støtte krisecentrene tilbyder børnene efter udflytning, samt hvor børnene flytter hen umiddelbart efter ophold på krisecentre.

I 2008 er det for første gang i de fem år, børnestatistikken er blevet lavet, sket en stagnation eller et lille fald i andelen af krisecentre, der underretter kommunen om barnets vilkår. Der sker nu underretning på mindst 78 procent af børnene. I 2007

skete der underretning på mindst 79 procent af børnene, i 2006 på 67 procent, i 2005 på 52 procent, og i 2004 på 47 procent af børnene på krisecenter. Jo mere belastet krisecenteret vurderer barnet til at være, jo større er sandsynligheden for, at de informerer kommunen om barnets vilkår.

Når det må antages, at et barn har brug for særlig støtte, er den kommunale myndighed forpligtet til at undersøge barnets forhold nærmere ved hjælp af en § 50 undersøgelse. Hensigten med undersøgelsen er at skaffe et grundlag for at vurdere, om barnet og familien har behov for en social indsats, der kan afhjælpe problemerne og medvirke til at skabe sammenhæng og kontinuitet i barnets liv. En § 50 undersøgelse er således fundamentet for den sociale indsats. For 24 procent af børnene er der enten iværksat en § 50 undersøgelse, der foreligger allerede en § 50 undersøgelse, eller der er lavet aftale om en § 50 undersøgelse. For 50 procent af børnene er der ikke iværksat en § 50 undersøgelse, og for de resterende 27 procent af børnene vides det ikke, hvorvidt en sådan undersøgelse er iværksat. Jo mere belastede børnene vurderes til at være, des større sandsynlighed er der for, at de har fået iværksat en § 50 undersøgelse. Imidlertid er der stadig mange af de børn, der vurderes som truede børn eller problembørn, der ikke har fået iværksat en § 50 undersøgelse. For 37 procent af de børn, der vurderes til at være truede børn, og for 12 procent af de børn, der vurderes som mest belastede og deciderede behandlingskrævende, er der *ikke* iværksat en § 50 undersøgelse, og for 24 procent af disse truede børn og for 38 procent af de mest belastede børn, er det uvist, hvorvidt en sådan undersøgelse er iværksat.

18 procent af børnene modtog støtte fra kommunen før opholdet på krisecenter, 18 procent modtager støtte under opholdet, og for 23 procent af børnene er der lavet aftale om støtte fra kommunen ved udflytning fra krisecenter. Det gælder både for støtten før, under og efter opholdet, at jo mere belastede børnene vurderes til at være, desto større sandsynlighed er der for, at de får støtte fra kommunen.

Familiebehandling, støttepædagog og psykologbehandling er udbredte former for støtte både før, under og efter opholdet på krisecenter. Derudover er kørselsordning en hyppig benyttet form for støtte under opholdet. Selvom der er svaret bekræftende på, at der er aftalt støtte fra kommunen til barnet ved udflytning, er ikke al støtte iværksat på det tidspunkt, hvor barnet flytter fra krisecentret. 54 procent af støtten er i 2008 iværksat på fraflytningstidspunktet. For 15 procent af børnene er der søgt om støtte ved udflytning, men afgørelse er endnu ikke truffet. De hyppigste former for støtte, der afventer afgørelse, er familiebehandling, psykologbehandling og daginstitution (socialpædagogisk friplads).

I alt 43 procent, svarende til 470 børn, får hverken støtte før eller under opholdet, og der er heller ikke i forbindelse med udflytning aftalt eller søgt om støtte fra kommunen. 34 procent af disse børn vurderes til at være børn med almindelige behov, 35 procent vurderes som børn med særlige behov, 19 procent, svarende til 88 børn, vurderes til at være truede børn, og 3 procent, svarende til 13 børn, vurderes til at være problembørn. Det vil sige, at der er 101 børn, der vurderes til at have udtalt behov for

støtte, men som ingen støtte får fra kommunen – hverken i forbindelse med indflytning, ophold eller udflytning fra krisecenter.

Det er en kommunal forpligtelse at føre tilsyn med børn på krisecentre. 33 krisecentre har svaret på spørgsmålet om, hvorvidt de fører tilsyn, og opgørelsen viser, at 15 kommuner har ført tilsyn med alle børn på krisecenter, at 13 kommuner har ført tilsyn med nogle børn på krisecenter, at 3 kommuner ikke har ført tilsyn med nogen børn på krisecenter, og at 2 har svaret andet.

I 2007 var der 19 kommuner, der førte tilsyn med børn på krisecenter, mens 16 kommuner ikke førte tilsyn med børnene. I 2007 var det udelukkende muligt at svare 'ja' eller 'nej' til, hvorvidt der blev ført tilsyn med børnene på krisecenter, og tallene fra 2007 er derfor ikke direkte sammenlignelige med tallene fra 2008. I 2006 var svarkategorierne nogenlunde de samme som i 2008, og der førte 8 kommuner tilsyn med alle børn på krisecenter, 10 kommuner førte tilsyn med nogle børn på krisecenter, og 2 kommuner havde kontakt med krisecenter ved behov. 13 krisecentre angav, at der ikke blev ført tilsyn med nogen børn på krisecentre i 2006. Der er således fra 2006 til 2008 sket en stigning i antallet af kommuner, der fører tilsyn med børn på krisecenter – i 2006 var der 13 kommuner, der ikke førte tilsyn med nogen børn på krisecenter, mens der i 2008 er tale om 3 kommuner.

I 2008 blev der som noget nyt spurgt til, hvilke tilbud fra krisecentret barnet benytter under opholdet. 61 procent af børnene deltager i sociale aktiviteter, 47 procent bliver passet, 13 procent deltager i samtalegrupper, 6 procent deltager i et skoletilbud, 4 procent deltager i psykologsamtaler, og 1 procent deltager i netværksmøder.

Krisecentrene kan i nogle tilfælde yde støtte til børn efter udflytning fra krisecenter. Midlerne hertil er dog ret begrænsede. Børnene får bl.a. støtte i form af deltagelse i ferieaktiviteter/udflugter arrangeret af krisecentret, hjemmebesøg af krisecentrets medarbejdere samt deltagelse i aktiviteter på krisecentret. Ligeledes får nogle børn mulighed for at deltage i opfølgende samtaler, og de får besøg i deres daginstitution eller skole af en medarbejder fra krisecentret.

12 procent af børnene flytter i 2008 – mod 15 procent i 2007 – tilbage til den, der har udøvet vold mod barnet eller moderen, 43 procent af børnene flytter i 2008 – mod 39 procent i 2007 – i ny bolig, og 16 procent flytter i 2008 – mod 17 procent i 2007 – tilbage til den tidligere bolig, men uden den der har udøvet volden. Det betyder, at 59 procent af børnene i 2008 flytter til en permanent bolig uden voldsudøveren. Tallet for 2007 var 56 procent. Sammenlagt 19 procent af børnene flytter i 2008 til anden midlertidig adresse, enten til andet krisecenter, familiebehandlingsinstitution, eller de tager ophold hos familie og venner. Tallet var 17 procent for 2007. Der er igen i 2008 flere ikke-danske børn, som flytter tilbage til voldsudøveren, nemlig 15 procent mod 9 procent af de danske børn.

Når man kigger på de børn, der har været på krisecenter i en uge eller derunder, viser det sig, at de i langt højere grad bl.a. flytter tilbage til den, der har udøvet volden. 31 procent af de børn, der har boet på krisecenter i en uge eller derunder, flytter tilbage til den, der har udøvet volden – mod 12 procent af de børn, der har været på krisecenter i mere end en uge.

2.2 Væsentlige resultater

Efter at have gennemlæst rapporten og diskuteret resultaterne på møder med repræsentanter fra LOKK, vil vi fremhæve følgende resultater:

Gennem de seneste fem år har LOKK børnestatistik kunne dokumentere, at over halvdelen af de børn, der bor på krisecenter, selv har været udsat for vold af familiemedlemmer, og at cirka tre fjerdedele af børnene har overhørt og/eller overværet vold mod deres mor. Vi ved, at det er stærkt belastende for børn selv at være udsat for vold såvel som at være vidne til vold mod en primær omsorgsperson. Børn, der er udsat for eller vidne til vold, er i risiko for at udvikle massive sociale problemer, og de viser ofte tegn på forstyrrelser i form af utryghed, angst, lavt selvværd, aggressioner og depressioner, hvilket også kan give sig udslag i somatiske lidelser som søvnbesvær, mavepine, koncentrationsbesvær, etc.⁵

At vold i familien påvirker børnenes liv i negativ retning bliver i nærværende undersøgelse meget tydelig i kapitel 8, hvor resultaterne fra spørgsmål om børnenes hverdagsliv sammenlignes med resultaterne fra SFIs børneforløbsundersøgelse. Når børn, der bor på krisecenter, sammenlignes med børn fra hele befolkningen, bliver det tydeligt, at børnene fra krisecentrene har dårligere levevilkår på en lang række områder. Børnene fra krisecentrene går til langt færre fritidsaktiviteter, de har i langt mindre grad kontakt til andre betydningsfulde voksne end deres forældre, de har langt færre venner, de er sjældnere på besøg eller får selv besøg af venner og kammerater, de bliver i langt højere grad mobbet og mobber også selv i langt højere grad andre børn. De børn, der har boet på krisecenter, synes også mindre godt om at gå i skole, og ligeledes giver de selv udtryk for, at de klarer sig fagligt dårligere i skolen. Børnene fra krisecentrene oplever også i højere grad følgende symptomer: Hovedpine, mavepine, følelsen af at være irriteret eller i dårligt humør, at være nervøs, at have svært ved at falde i søvn og at være ked af det. 20 procent af børnene fra SFIs undersøgelse er kede af det mindst en gang om ugen – 3 procent hver dag. Til sammenligning er 48 procent af børnene, der har boet på krisecenter i 2008, kede af det mindst en gang om ugen – 18 procent af børnene hver dag.

Andre væsentlige resultater vedrører danske børn i forhold til ikke-danske børn. Den gennemsnitlige opholdslængde for de danske børn er faldet med 8 dage siden 2007, mens den er steget med 4 dage for de ikke-danske børn. Endvidere er der nogle udviklingstendenser i børnestatistikken, der peget i retningen af, at der sker en

⁵ Christensen, E. 2006; Dyregrov, A. 1998.

yderligere marginalisering af de ikke-danske børn på krisecenter. Andelen af ikke-danske børn på krisecenter bliver større år for år: I 2006 udgjorde de ikke-danske børn 44 procent af børnene på krisecenter, i 2007 var andelen 49 procent, og i 2008 er andelen 57 procent. Ligeledes ses det, at andelen af danske børn, der er udsat for vold, er faldet med 7 procentpoint siden 2007, mens den er steget med 4 procentpoint for de ikke-danske børn. Et andet væsentligt område, hvor de danske og ikke-danske børn adskiller sig, er i forhold til, hvor de flytter hen efter opholdet på krisecenter – en større andel af de ikke-danske børn flytter tilbage til den voldsudøvende part. Denne udvikling af forskelle i forhold mellem de danske og ikke-danske børn vil vi følge nøje de kommende år.

3. Metode

Datamaterialet til LOKK børnestatistik indsamles via et spørgeskema. Spørgeskemaet er udarbejdet i samarbejde mellem Udsatteenheden i Servicestyrelsen og LOKKs statistikgruppe. For at sikre en så ensartet forståelse af spørgsmålene som muligt, er der sammen med spørgeskemaet udsendt en manual til krisecentrene. Manualen indeholder forklaringer på spørgsmålene og definitioner af centrale begreber.

Der er udarbejdet en folder om samtykke til undersøgelsen til beboere på krisecentrene. Moderen har mulighed for at sige nej til at deltage i undersøgelsen, og i så fald vil hendes børn heller ikke deltage. I alt 339 kvinder har i 2008 ikke ønsket at deltage.

Første del af spørgeskemaet udfyldes på baggrund af en samtale mellem mor og barn og en børnepædagog eller anden krisecentermedarbejder med kontakt til barnet. Det er krisecentermedarbejderen, der udfylder skemaet. Anden del af skemaet udfyldes efter barnets fraflytning fra krisecentret.

Det er vigtigt for pålideligheden og validiteten af data, at der er etableret en god kontakt mellem mor/barn og medarbejderen fra krisecentret, inden samtalen finder sted. En del af de spørgsmål, der indgår i skemaet, er af meget personlig og følsom karakter. De handler om former for vold mod barnet og overværelse af vold mod moderen og søskende, etc. Det er derfor en forudsætning, at der eksisterer et tillidsfuldt forhold mellem interviewer og den, der svarer på spørgsmålene, ligesom det er nødvendigt, at interviewer har gjort sig etiske overvejelser over, hvilke reaktioner spørgsmålene kan sætte i gang hos barnet, og hvordan man kan støtte barnet i den forbindelse.

I 2006 besluttede LOKKs børnestatistikgruppe, at der kun udfyldes en begrænset del af skemaet for de børn, der har opholdt sig en uge eller derunder på et krisecenter. Formålet har været at sikre en større pålidelighed i udfyldningen og undgå de mange 'ved ikke' svar eller manglende svar på skemaerne. I alt 563 børn, svarende til 32 procent af alle børn i undersøgelsen, har i 2008 opholdt sig en uge eller derunder på krisecentrene. De eneste oplysninger, der er registreret om disse børn, er alder og køn, om barnet er vokset op i en traditionel dansk familie, hvorvidt krisecenteret har informeret om barnets vilkår, fraflytningstidspunkt, antallet af opholdsdage, samt hvor barnet flytter hen efter ophold på krisecenter. Disse børns oplysninger indgår i relevante bilag – jf. kapitel 11. Analyserne i statistikken er i overvejende grad baseret på de resterende 1100 børn.

Spørgeskemaet består primært af spørgsmål med lukkede svarkategorier. Ved spørgsmål, hvor det ikke er muligt at lave udtømmende kategorier, kan krisecentermedarbejderne tilføje svar under 'andet'. Herved kan der i den senere analyse tilføjes svarkategorier til brug såvel i afrapporteringen som i forbindelse med forbedringer af det efterfølgende års spørgeskemaer. I nogle spørgsmål opfordres der til at give eksempler, der kan belyse problematikker mere nuanceret.

Børnestatistikskemaerne indsamles kvartalsvis hos Udsatteenheden i Servicestyrelsen, hvor de scannes og bearbejdes i statistikprogrammet SPSS. Udsatteenheden opbevarer og behandler datamaterialet under de gældende sikkerhedsregler fra Datatilsynet. Datamaterialet arkiveres hos Dansk Data Arkiv.

4. Børnenes baggrund

4.1 Børnenes køns- og aldersfordeling

Der var – som det fremgår af tabel 2 – lidt flere drenge end piger på landets krisecentre i 2008.

Tabel 2. Barnets køn.

	Antal	Procent
Pige	505	47
Dreng	570	53
Total	1075	100

Ligesom tidligere er der en overvægt af små børn mellem 0 og 6 år på krisecentrene (se tabel 3). Det drejer sig i 2008 om 57 procent, mens gruppen af 7 til 12-årige udgør 31 procent og gruppen af 13 til 17-årige udgør 12 procent. Ét barn på 18 år er registreret under 'børn i følgeskab med voksen kvinde'.

Tabel 3. Barnets alder.

	Antal	Procent
0-6-årige	608	57
7-12-årige	336	31
13-17-årige	126	12
18 år	1	0
Total	1071	100

Der er en lille overvægt af drenge blandt de mindste børn, og der er flest piger blandt de ældre børn (se tabel 4).

Tabel 4. Barnets køn. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.

	Piger	Drenge	Total	n
0-6-årige	45	55	100	599
7-12-årige	48	52	100	332
13-17-årige	55	45	100	123
18 år	100	0	100	1
Total	47	53	100	1055

Blandt de 0 til 6-årige udgør pigerne 45 procent og drengene 55 procent, og blandt de 7 til 12-årige udgør pigerne 48 procent og drengene 52 procent. I aldersgruppen 13-17-årige er det pigerne, der er i overtal med 55 procent mod drengenes 45 procent. Fordelingen på alder og køn svarer nogenlunde til tidligere år.

4.2 Børnenes nationalitet

Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk er stærkt overrepræsenterede på krisecentre i forhold til deres andel af befolkningen⁶, og det er derfor væsentligt at kunne dokumentere, om børn med anden etnisk baggrund end dansk har andre vilkår og er udsat for andre typer af belastninger end danske børn og dermed også har andre behov for støtte.

I spørgeskemaerne til børnestatistikken 2004 og børnestatistikken 2005 blev der registreret oplysninger om fødeland og nationalitet for henholdsvis barnet, barnets mor, og barnets far. På baggrund heraf blev der konstrueret to kategorier: Dansk og ikke-dansk.⁷ I 2006 og 2007-spørgeskemaerne blev kategorierne dansk og ikke-dansk konstrueret lidt anderledes. Der blev stadig registreret fødeland og statsborgerskab for henholdsvis barn, mor, og far, men det blev suppleret med et spørgsmål om, hvorvidt barnet vokser op i en traditionel dansk familie, forstået som en familie der har betragtet sig selv som dansk i generationer, eller i en anden type familie. Hvis det sidste er tilfældet, gradueres betegnelsen ikke-dansk på en integrationsskala, som giver mulighed for at nuancere betegnelsen og gøre den mindre kategorisk og mindre statistisk.

Integrationsskalaen har tre trin: I høj grad integreret, i nogen grad integreret, og i ringe grad integreret. Det er pædagogen/krisecentermedarbejderen, der vurderer, i hvilken grad barnet og barnets familie er integreret i det danske samfund. Til grund for vurderingen indgår forhold som moderens/familiens kendskab til og deltagelse i det danske samfund, forståelse for forskellige institutioner og myndigheder og deres funktion, tilknytning til arbejdsmarkedet, foreningsliv, børneinstitutioner, beherskelse af sprog, og tilknytning til danske netværk (se også side 27). Da krisecentermedarbejdernes kendskab til familien bygger på kontakten til moderen, vil det overvejende være moderen, der tegner familiens integration.

I 2008-statistikken er der ikke registreret oplysninger om fødeland og nationalitet men udelukkende oplysninger om, hvorvidt barnet vokser op i en traditionel dansk familie samt – for de børn der ikke vokser op i en traditionel dansk familie – graden af familiens integration i det danske samfund. Begrundelsen for dette er, at distinktionen dansk/ikke-dansk de seneste år udelukkende er blevet konstrueret ud fra spørgsmålet om, hvorvidt barnet vokser op i en traditionel dansk familie, og at spørgsmålene vedr. fødeland og nationalitet ikke er blevet brugt i den videre analyse.

⁶ Se fx Barlach, L. 2008.

⁷ Se Tilia, G. 2005: 17-18.

Tabel 5 viser fordelingen mellem danske og ikke-danske børn i undersøgelsen.

Tabel 5. Dansk/ikke-dansk.

	Antal	Procent
Dansk	429	41
Ikke-dansk	591	57
Ved ikke	17	2
Total	1037	100

41 procent af børnene på krisecenter i 2008 vokser op i en traditionel dansk familie, mens 57 procent – mod 49 procent sidste år – har en baggrund, hvor en hverdag i en dansk kontekst blandes med erfaringer, værdier og referencerammer fra en anden eller andre kulturer. Dvs. at der er sket en stigning i andelen af ikke-danske børn på krisecenter i forhold til sidste år.

For yderligere at nuancere forståelsen af de ikke-danske børn er medarbejderne på krisecentrene som nævnt blevet bedt om at vurdere de ikke-danske familiers grad af integration efter følgende kriterier:

I høj grad integreret: Moderen/barnets familie har en grundlæggende forståelse af det danske samfund. Man kender til de væsentlige institutioner i det danske samfund og har fx kendskab til børneinstitutioner, opbygningen af uddannelsessystemet og arbejdsmarkedets organisering. Moderen/barnets familie er ikke i tvivl om, hvordan man opretter en bankkonto, og både taler og forstår dansk så godt, at hun/de kan deltage i et møde med en offentlig myndighed alene. Moderen/familien følger i nogen grad med i danske nyheder, barnet ser bl.a. dansk børne-tv og/eller læser danske børnebøger. Familien har danske venner.

I nogen grad integreret: Moderen/familien har et rimeligt kendskab til det danske samfund. Hun/de ved fx hvordan man stemmer ved et valg, hun/de har en grundlæggende forståelse af, hvor man skal henvende sig for at få hjælp fra myndighederne. Hun/de kender til det danske arbejdsmarked og følger med i danske nyheder. Familien kender danskere.

I ringe grad integreret: Moderen/familien mangler grundlæggende forståelse af det danske samfund herunder den danske kultur og arbejdsmarkedet. Familien har kun sporadisk kontakt til danskere. Moderen/familien er ikke i stand til at forklare, hvad der foregår på et forældremøde eller i en forældrebestyrelse. Familien følger ikke med i fx de danske nyheder, og børnene ser ikke-dansk børne-tv.

Ved ikke: Vil være aktuel i de tilfælde, hvor kvinden/barnet kun har opholdt sig på krisecentret i kort tid, eller det generelle kendskab til kvinden/barnet af andre grunde er begrænset.

Fordelingen på grader af integration for børnenes familier fremgår af nedenstående tabel 6:

Tabel 6. Ikke-danske familiers grad af integration.

	Antal	Procent
I høj grad integreret	166	29
I nogen grad integreret	215	37
I ringe grad integreret	173	30
Kan ikke vurdere hvor integreret familien er	22	4
Total	576	100

I gruppen af ikke-danske familier vurderes 29 procent – mod 16 procent sidste år – af familierne som i høj grad integreret, 37 procent af børnenes familier vurderes som i nogen grad integreret og 30 procent som i ringe grad integreret. Der er således sket en markant stigning i andelen af ikke-danske familier, der vurderes som i høj grad integreret i forhold til sidste år.

4.3 Børn der ikke er med på krisecenter

Fra indflytningsskemaet til kvinder på krisecenter bliver det evident, at en gruppe af overvejende større børn ikke kommer med deres mor på krisecenter.⁸ Hvor mange det drejer sig om, og hvor de opholder sig, mens moderen er på krisecenter, fremgår af nedenstående tabel 7.

Tabel 7. Hvor opholder barnet sig, hvis det ikke er med på krisecenter.

	Antal	Procent
Hos den voldsudøvende part	160	29
Hos deres ikke-voldelige far	175	32
Hos anden familie	43	8
Hos venner	5	1
På institution/i familiepleje	141	25
Andet	29	5
Total	553	100

I alt 553 børn under 18 år fordelt på 321 mødre er ikke med deres mor på krisecenter. Den største gruppe af de børn, der ikke kommer med, befinder sig hos deres ikke-voldelige far. Det drejer sig om 32 procent, eller 175 børn. 29 procent, svarende til 160 børn, bliver tilbage hos den person, der har udøvet vold mod deres mor. 8 procent, eller 43 børn, er hos anden familie, 1 procent, eller 5 børn, opholder sig hos venner, og 25 procent, eller 141 børn, er i familiepleje eller på institution. Krisecentrene har meget få eller ingen oplysninger om disse børn, der ikke er med på krisecenter. Det vides derfor heller ikke, om de kommunale myndigheder er opmærksomme på disse børns særlige vilkår, og der er naturligvis særlig grund til bekymring for de 160 børn, der bliver tilbage hos den voldsudøvende person.

⁸ For yderligere information om kvinder på krisecenter henvises til Barlach, L. 2009.

5. Ophold på krisecenter

I dette kapitel ses på længden af opholdet på krisecentret og på barnets tilknytning til skole eller pasningstilbud, mens det opholder sig på krisecentret. Ligesom sidste år er der igen i år spurgt til, om barnet under opholdet på krisecenteret er startet i ny eller gammel daginstitution eller skole, samt hvor lang en eventuel pause fra den gamle institution har været. Det er væsentligt at kunne dokumentere, om der er en gruppe børn, som på grund af opholdet på krisecentre i længere tid ikke er tilknyttet daginstitution eller skole.

Forud for et barns ophold på krisecenter er der i langt de fleste tilfælde gået længerevarende perioder med vold eller trusler om vold mod moderen og i mange tilfælde også mod barnet. Denne tilstand er naturligvis stærkt belastende for barnet. Med moderens beslutning om at flytte ind på et krisecenter opnås en øjeblikkelig beskyttelse mod voldsudøveren, men flytningen er for barnet samtidig et brud med den kendte hverdag, med hjemmet, og ofte også med de institutioner, som barnet plejer at komme i. Indflytning på krisecenter kan betyde et brud af midlertidig eller mere vedvarende karakter i børnenes hverdag, ikke kun i forhold til den institution, de har været i, men også i forhold til de sociale relationer, de har haft, både blandt kammerater og voksne. Sådanne brud er næsten altid svære for børn, men ikke nødvendigvis dybt problematiske. Hvis der derimod er tale om manglende kontinuitet over en længere periode med hyppige opbrud, er der grund til at antage, at situationen er belastende for barnet og påvirker dets muligheder for udvikling på en lang række felter, læringsmæssigt, socialt, etc.⁹

5.1 Længden af ophold på krisecenter

Af hensyn til kvaliteten af data indgår de børn, der opholder sig en uge eller derunder på et krisecenter som nævnt ikke i store dele af materialet. Det drejede sig i 2008 om 563 børn eller knap en tredjedel af alle børn. Disse børn er dog medtaget i nedenstående gennemsnitlige opholdslængde samt i tabel 8.

I 2008 er opholdslængden for alle børn, der har været på krisecenter, gennemsnitligt på 46 dage, hvilket er meget lig med 2007, hvor den gennemsnitlige opholdslængde på 47 dage. Som det fremgår af tabel 8, er de fleste ophold forholdsvis korte. Knap halvdelen af de registrerede børn, 48 procent, opholder sig på krisecenter 14 dage eller derunder, og 61 procent under en måned. De sidste 39 procent har længerevarende ophold heraf 16 procent, svarende til 263 børn, mere end tre måneder.

⁹ Dyregrov, A 1998.

Tabel 8. Antal døgn barnet har opholdt sig på krisecenter.

	Antal	Procent	Akkumuleret procent
0-2 dage	235	14	14
3-7 dage	328	20	34
8-14 dage	231	14	48
15-30 dage	222	13	61
31-60 dage	259	16	77
61-90 dage	125	8	84
91 dage og derover	263	16	100
Total	1663	101	

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

I 2008 er der spurgt til, om barnet tidligere har boet på krisecenter. 31 procent af de børn, der har været på krisecenter i mere end en uge, har tidligere boet på krisecenter – 20 procent en gang tidligere, 9 procent to til tre gange tidligere, 1 procent fire til fem gange tidligere og 1 procent af børnene har boet på krisecenter mere end fem gange tidligere. Det betyder, at der er børn, som sammenlagt kan komme til at tilbringe adskillige måneder på krisecenter med de begrænsede muligheder for udvikling og socialt liv, som opholdet her nødvendigvis har for et barn.

Tidligere undersøgelser viser, at børn fra etniske minoritetsgrupper generelt opholder sig længere tid på krisecentrene end danske børn.¹⁰ Også de foregående børnestatistikker bekræfter denne tendens. Fordelingen på danske og ikke-danske børn i henholdsvis 2007 og 2008 fremgår af tabel 9. Beregningerne er baseret på ophold af mere end en uges varighed.

Tabel 9. Gennemsnitlig opholdslængde. Fordelt efter nationalitet i 2007 og 2008. I procent.

	Gns. opholdslængde i døgn 2007	Gns. opholdslængde i døgn 2008
Alle børn samlet	68	67
Danske børn	62	54
Ikke-danske børn	69	73

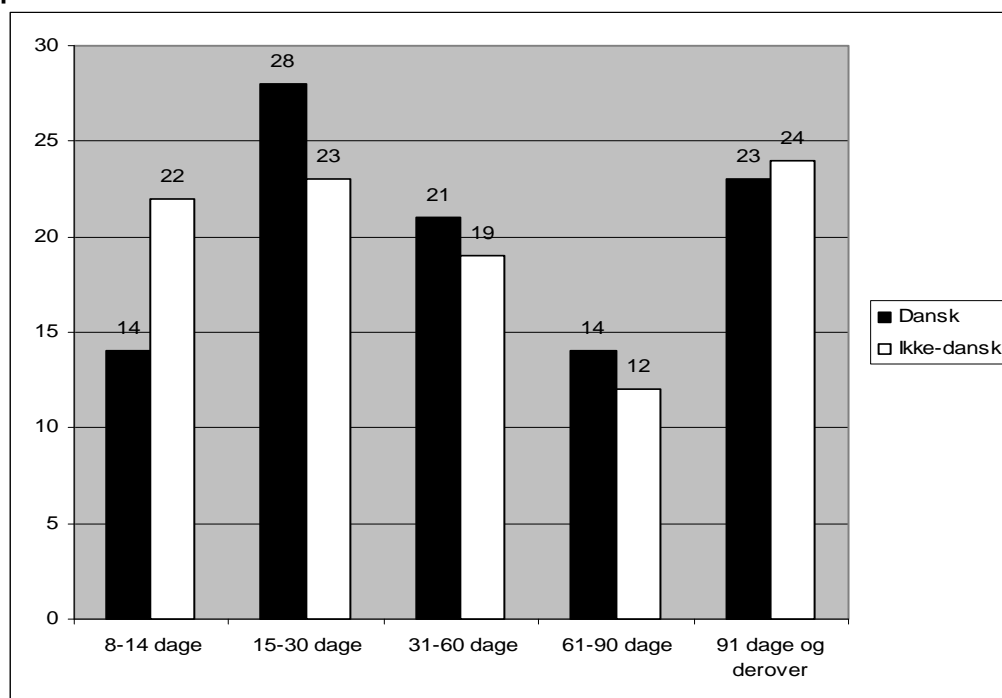
Det fremgår, at den gennemsnitlige opholdslængde for alle børn er blevet én dag kortere i 2008 end i 2007. De danske børn er gennemsnitlig på krisecenter i 54 dage – dvs. 8 dage mindre end i 2007, mens de ikke-danske børn gennemsnitlig er på krisecenter i 73 dage – dvs. 4 dage mere end sidste år. For de danske børn er opholdstiden altså forkortet en smule, mens den for de ikke-danske børn er forlænget. I de fem år, hvor børnestatistikken er blevet lavet, har de ikke-danske børn haft længere ophold på krisecenter end de traditionelt danske børn, men forskellene er blevet væsentligt mere markante end tidligere. I 2006 opholdt de ikke-danske familier sig i gennemsnit 4 dage længere på krisecenter end de danske familier, i 2007 var de

¹⁰ Se fx Behrens, H. L., 2002.

7 dage længere på krisecenter, og i 2008 opholdt de sig i gennemsnit 19 dage længere på krisecenter.

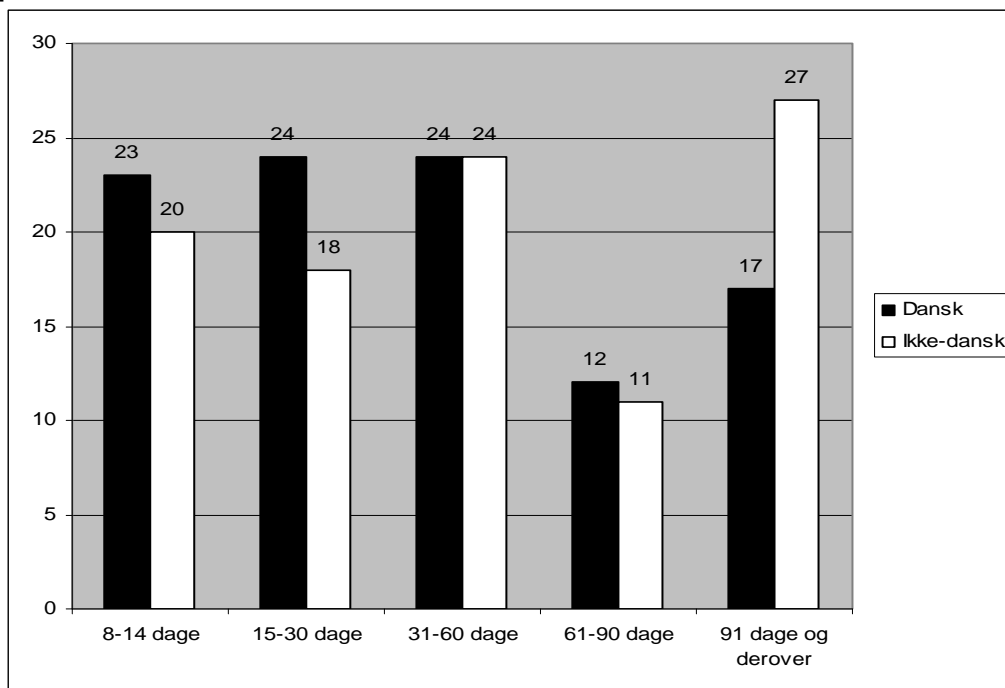
Opholdslængden fordelt efter tidsintervaller og på barnets nationalitet for 2007 og 2008 fremgår af nedenstående figurer (igen beregnet på opholdslængder på mere end en uge). De største ændringer mellem danske og ikke-danske børns opholdslængde findes på de korteste samt de længste ophold. I 2007 opholdt 14 procent af de danske børn sig mellem 8 og 14 dage på krisecenter, mens det tilsvarende tal i 2008 er 23 procent. Procentandelen for de ikke-danske børn er i 2007 22 procent og i 2008 20 procent. I forhold til de længste ophold ses en stigning for de ikke-danske børn fra 24 procent i 2007 til 27 procent i 2008, mens der er sket et fald hos de danske børn fra 23 procent i 2007 til 17 procent i 2008. Så mens børn med en traditionel dansk baggrund i 2008 oplever en stigning i andelen af korte ophold og et fald i andelen af lange ophold, er det lige omvendt for de ikke-danske børn – de oplever et fald i andelen af korte ophold og en stigning i andelen af lange ophold.

Figur 1: Barnets opholdslængde på krisecenter i 2007. Fordelt efter dansk/ikke-dansk. I procent.

Dansk n = 494, Ikke-dansk n = 496.

Figur 2: Barnets opholdslængde på krisecenter i 2008. Fordelt efter dansk/ikke-dansk. I procent.

Dansk n = 429, Ikke-dansk n = 591.

Når de børn, der har opholdt sig over 90 dage på krisecenter, sammenlignes med de børn, der har opholdt sig mellem 8 og 90 dage på krisecenter findes der ingen markante forskelle i forhold til, om børnene selv har været udsat for vold, hvor længe børnene har levet med vold i familien samt børnenes belastningsgrad. Derimod findes der signifikante forskelle i forhold til, hvorvidt der fra den kommunale sagsbehandlers side er iværksat en § 50 undersøgelse, hvorvidt der er iværksat støtte til barnet fra kommunen under opholdet, samt hvorvidt der er aftalt støtte fra kommunen til barnet ved udflytning – i alle tilfældene er det de børn, som har opholdt sig over 90 dage på krisecenter, der modtager mest støtte fra kommunen. Når de børn, der har opholdt sig over 90 dage på krisecenter, sammenlignes med børn der har opholdt sig mellem 8 og 90 dage på krisecenter, eksisterer der ligeledes markante forskelle på, hvor børnene flytter hen umiddelbart efter opholdet på krisecenter (se tabel 10).

Tabel 10. Hvor flytter barnet hen. Fordelt efter opholdslængde 8-90 dage og over 90 dage. I procent.

	Ophold 8 - 90 dage	Ophold > 90 dage
Tilbage til den der har udøvet vold	15	3
Tilbage til tidligere bopæl uden den, der har udøvet volden	20	6
Ny bolig	36	74
Andet krisecenter	11	3
Familiebehandlingsinstitution eller lignende	2	3
Familie/venner	9	7
Andet	7	5
Total	100	101
N	758	226

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Af tabel 10 fremgår det bl.a., at de børn, der har opholdt sig længere end 90 dage på krisecenter sjældnere flytter tilbage til den, der har udøvet vold. Derimod flytter de oftere i ny bolig end børn, der har opholdt sig kortere tid på krisecenter. Dette kan tyde på, at en del kvinder og børn er på krisecenter i længere tid, primært fordi de venter på et permanent boligtilbud. Ophold på et krisecenter er et brud med barnets hverdag i forhold til netværk, børnehave, skole, fritidsinteresser, etc. Derfor er det ikke ønskeligt, at børn skal tilbringe lange perioder på krisecentrene – heller ikke selv om centrene har gjort meget for at udvikle deres tilbud til børn.

5.2 Ophør i daginstitution eller skole

Mange af de børn, der flytter på krisecenter, stoppe med at komme i den vuggestue, børnehave eller den skole, hvor de før har gået.

84 procent af alle børn gik før opholdet på krisecenter i skole eller daginstitution. Der er ikke nogen signifikant forskel mellem nationalitet og antallet af børn, der før opholdet gik i skole eller daginstitution.

Tabel 11. Har barnet måtte stoppe i daginstitution/skole ved indflytning på krisecenter. Fordelt efter nationalitet. I procent.

	Ja	Nej	Total	n
Alle børn samlet	67	33	100	812
Danske børn	64	36	100	340
Ikke-danske børn	70	30	100	455

Af tabel 11 fremgår, at 67 procent af de børn, der før opholdet på krisecenter, gik i skole eller daginstitution, stopper i institution eller skole ved indflytning på krisecenter. Forholdsvis flere ikke-danske børn ophører med at gå i daginstitution eller skole – nemlig 70 procent mod 64 procent hos danske børn. I 2008 var der færre børn, der måtte stoppe i daginstitution eller skole end i 2007, hvor 80 procent af alle børn, 76

procent af danske børn og 84 procent af ikke-danske børn måtte stoppe i daginstitution eller skole ved indflytning til krisecenter.

Tabel 12. Har barnet gået i skole/daginstitution før opholdet på krisecenter. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.

	Ja	Nej	Ved ikke	Total	n
0-6-årige	76	21	3	100	537
7-12-årige	96	1	2	99	308
13-17-årige	91	9	0	100	113
Total	84	13	2	99	958

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Af tabel 12 ses, at 76 procent af de 0 til 6-årige gik i vuggestue, dagpleje, børnehave eller børnehaveklasse før opholdet på krisecenter. Af disse 76 procent ophører 70 procent med at gå i deres institution eller pasningsordning (se tabel 13), når de kommer på krisecenter. Aldersgruppen 7 til 12 år er børn i den undervisningspligtige alder. Før opholdet på krisecenter oplyser 96 procent, at de gik i skole (se tabel 12). Af disse 96 procent ophører 68 procent med at gå i skole ved indflytning på krisecenter (se tabel 13). 91 procent af de 13 til 17-årige oplyser, at de gik i skole inden opholdet (se tabel 12), og 53 procent af disse stopper i skole ved indflytning på krisecenter (se tabel 13).

Tabel 13. Har barnet måtte stoppe i daginstitution/skole ved indflytning på krisecenter. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.

	Ja	Nej	Ved ikke	Total	n
0-6-årige	70	29	1	100	408
7-12-årige	68	33	0	101	292
13-17-årige	53	48	0	101	101
Total	67	33	0	100	801

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

At barnet ved indflytning til krisecenter stopper i daginstitution eller skole betyder imidlertid ikke, at barnet under hele opholdet ikke går i daginstitution eller skole. Mange børn starter nemlig igen i deres gamle daginstitution eller skole, eller de starter i den ny daginstitution eller skole – jf. tabel 14 og 15.

Tabel 14. Er barnet startet i ny daginstitution/skole under ophold på krisecenter. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.

	Ja	Nej	Total	n
0-6-årige	21	80	101	317
7-12-årige	25	75	100	275
13-17-årige	25	76	101	106
Total	23	77	100	698

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Af tabel 14 fremgår, at 21 procent af de 0 til 6-årige børn, der er stoppet i daginstitution eller skole, er startet i ny daginstitution eller skole, og af tabel 15 ses, at 47 procent er startet igen i gamle institution eller skole. 25 procent af de 7 til 12-årige børn, der er stoppet i skole, er startet i ny skole (se tabel 14), og 62 procent er startet igen i den gamle skole (se tabel 15). 25 procent af de 13 til 17-årige børn, der er stoppet i skole, er startet i ny skole (se tabel 14), og 61 procent er startet igen i gamle skole (se tabel 15).

Tabel 15. Er barnet startet i gammel daginstitution/skole under ophold på krisecenter. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.

	Ja	Nej	Total	n
0-6-årige	47	53	100	262
7-12-årige	62	38	100	230
13-17-årige	61	39	100	87
Total	55	45	100	579

Der er en gruppe på 188 børn, svarende til 17 procent af alle børn, der har opholdt sig en uge eller derover på krisecenter, som er stoppet i daginstitution eller skole ved indflytning til krisecenter, og som ikke er startet i ny eller gammel daginstitution eller skole. Som det fremgår af tabel 16 er 51 procent af disse børn mellem 0 til 6 år, 38 procent er mellem 7 til 12 år og 11 procent er mellem 13 til 17 år.

Tabel 16. Alder på barnet der er stoppet i daginstitution/skole uden at starte igen.

	Antal	Procent	Akkumuleret procent
0-6-årige	96	51	51
7-12-årige	71	38	89
13-17-årige	21	11	100
Total	188	100	

Af tabel 17 ses, hvordan disse børn, der ved indflytning til krisecenter er stoppet i daginstitution eller skole uden at starte igen under opholdet, fordeler sig i forhold til alder og opholdslængde. I aldersgruppen 0 til 6-årige er der 52 børn, der har været på krisecenter i mere end 30 dage uden at være i institution – 20 i mere end 90 dage. I aldersgruppen 7 til 12-årige er der i alt 33 børn, der har været på krisecenter i mere end 30 dage uden at være i skole – 8 i mere end 90 dage. I aldersgruppen 13 til 17-årige er der 8 børn, der har været på krisecenter i mere end 30 dage uden at være i skole – 4 af børnene i mere end 91 dage.

Tabel 17. Opholdslængde for barnet der er stoppet i daginstitution/skole uden at starte igen. Fordelt efter aldersgrupper. Antal.¹¹

	0-6-årige	7-12-årige	13-17-årige	Total
8-14 dage	19	15	8	42
15-30 dage	25	23	5	53
31-60 dage	15	22	4	41
61-90 dage	17	3	0	20
91 dage og derover	20	8	4	32
Total	96	71	21	188

Kommunerne har en forpligtigelse til at tilbyde skolepligtige børn undervisning efter tre uger. Når der dykkes yderligere ned i tallene, bliver det evident, at der i aldersgruppen 7 til 12-årige i alt er 44 børn, svarende til 13 procent af alle børn i denne aldersgruppe, der har været på krisecenter i mere end 21 dage, og som er stoppet i skole uden at starte igen. I aldersgruppen 13 til 17-årige, hvor der også er børn i den skolepligtige alder, er der i alt 11 børn, svarende til 9 procent af alle børn i denne aldersgruppe, som har været på krisecenter i mere end 21 dage uden at være tilknyttet skole.

Årsag til ophør i daginstitution eller skole

Der kan være mange årsager til, at barnet ved indflytning på krisecenter er nødt til at ophøre i sin dagsinstitution eller skole. En oplagt årsag er, at afstanden fra krisecentret til det sted, hvor barnet tidligere har gået i daginstitution eller skole, bliver for stor. En anden mulighed er, at det er forbundet med fare for barnet at bevæge sig uden for krisecentret i forhold til en eventuel voldsudøvende far eller samlever. Moderens og barnets psykiske tilstand i den akutte krise kan også være medvirkende til, at det ikke umiddelbart kommer på tale at sende barnet uden for krisecentret. Hvis der er en umiddelbar forestilling om, at opholdet er af kortere varighed, vil det heller ikke altid synes relevant at lade barnet starte i en eventuel ny skole eller daginstitution for så igen at skifte ved mere permanent boligplacering.

Der er i spørgeskemaet spurgt til den væsentligste årsag til ophør i daginstitution eller skole ved flytning til krisecenter. Svarene fordeler sig som angivet i tabel 18.

¹¹ Da antallet af besvarelser i svarkategorierne er små, er tallene opgjort i antal frem for procent.

Tabel 18. Årsag til ophør i daginstitution/skole ved flytning til krisecenter.

	Antal	Procent
Fare	83	18
Afstand	253	55
Uafklaret forældremyndighed	71	15
Barnet har brug for ro	25	5
Hjemkommunen vil ikke betale	0	0
Tilflytterkommune vil ikke tilbyde en plads	0	0
Andet	30	6
Ved ikke	1	0
Total	463	99

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Det forhold, der hyppigst angives som begrundelse for ophør i daginstitution eller skole, er 'afstand'. 55 procent af børnene må holde op med at gå i daginstitution eller skole, fordi afstanden er for stor. 18 procent af børnene holder op på grund af fare. Det kan være fare for barnet, eller fare for at moderens opholdssted afsløres. For 15 procent angives uafklaret forældremyndighed som årsagen til ophør. Dette til trods for, at der i vejledning nr. 9859 (5.1) til Forældreansvarsloven står: 'Særligt i sager, hvor der er fælles forældremyndighed, og den ene forælder er flyttet på krisecenter med barnet på grund af vold i familien, og volden er tilstrækkeligt dokumenteret, f.eks. ved anmeldelse til politiet eller kommunen eller ved krisecentererklæring, vil der være behov for at træffe en midlertidig afgørelse om forældremyndighed, idet den anden forælder i modsat fald vil kunne få barnet udleveret fra daginstitution, skole e.l. I disse sager skal statsforvaltningen vejlede den forælder, der er flyttet på krisecenter, om hurtigt at søge om at få tillagt forældremyndigheden alene. Statsforvaltningen skal herefter hurtigst muligt træffe afgørelse i sagen, således at det forhindres, at et barn udleveres til en voldelig forælder, f.eks. fra barnets daginstitution, samt sikres at barnet kan få ro under sagens behandling.' For 5 procent angives, at barnet har brug for ro, mens der for 6 procent er givet andre bud på årsager til ophør. Disse andre årsager er fx, at det er morens ønske, at moren og barnet snart flytter til en anden landsdel eller til udlandet, samt at barnet blev mobbet i skolen.

Af tabel 19 fremgår de angivne årsager til ophør i daginstitution og skole fordelt efter dansk/ikke-dansk.

Tabel 19. Årsag til ophør i daginstitution/skole ved flytning til krisecenter. Fordelt efter nationalitet. I procent.

	Danske børn	Ikke-danske børn
Fare	17	19
Afstand	50	58
Uafklaret forældremyndighed	18	13
Barnet har brug for ro	7	4
Hjemkommunen vil ikke betale	0	0
Andet	7	6
Ved ikke	0	0
Total	99	100
n	234	262

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Hos en lidt større andel af de ikke-danske børn er der fx svaret, at afstand er den væsentligste årsag til, at de ikke kommer i daginstitution eller skole, og hos en lidt større andel af de danske børn er der fx svaret, at uafklaret forældremyndighed er årsag til, at børnene ikke kommer i daginstitution eller skole. Der er dog ikke signifikante forskelle i årsagerne til, at danske og ikke-danske børn stopper i daginstitution eller skole.

6. Børnenes erfaringer med vold

FN definerer i Beijing-erklæringen fra 1995 'vold mod kvinder' som enhver kønsbaseret voldshandling, der påfører eller sandsynligvis vil påføre kvinder fysisk, seksuel eller psykisk skade eller lidelse, herunder trusler om sådanne handlinger, tvang eller vilkårlig frihedsberøvelse, hvad enten dette finder sted i det offentlige liv eller i privatlivet.

I nærværende sammenhæng drejer det sig specielt om børn. Børn er beskyttede af bl.a. FN's børnekonvention fra 1989, som Danmark har ratificeret i 1991. Heri fastslås bl.a., at børn har ret til at blive beskyttet mod krig, vold, misbrug og udnyttelse. Artikel 19 i konventionen handler om mishandling og slår fast, at staten er forpligtet til at beskytte barnet mod alle former for mishandling, begået af forældre eller andre, og til at forebygge alle former for mishandling og afhjælpe deres virkninger, når det sker. Der er således en klar samfundsmæssig forpligtelse til at gribe ind og støtte børn, der er udsat for vold og mishandling.

I 1997 blev revselsesretten ophævet. Det betyder, at det, der i undersøgelsen er kaldt opdragelsesmæssig vold, det vil sige fx en lussing eller en endefuld, også er ulovligt. Forældreansvarsloven (§ 2, stk.2) er i stedet formuleret således: 'Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende behandling'. Ifølge Forældreansvarsloven påhviler det forældremyndigheds-indehaveren at drage omsorg for, at barnet ikke udsættes for overlast: 'Forældremyndighed medfører pligt til at beskytte barnet mod fysisk og psykisk vold og anden krænkende behandling'.

For langt hovedparten af de børn, der kommer på krisecenter, har vold i familien i kortere eller længere tid været en del af deres opvækstvilkår. Det er helt overvejende vold mod barnets mor, der udløser opholdet. Vold mod en person, der står barnet så nært som moderen, er også vold mod barnet og kan have alvorlige følger for barnets psykosociale udvikling (se mere herom i afsnit 6.6). I familier, hvor vold mellem forældrene er en del af hverdagen, er der desuden en øget risiko for, at volden rettes direkte mod børnene selv.

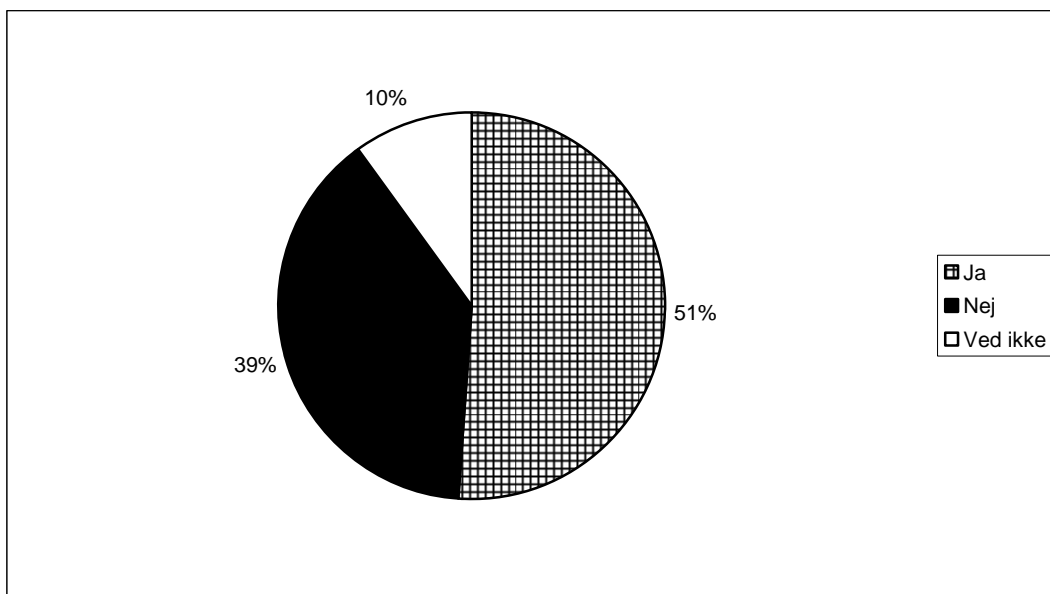
Også i 2008 er der sondret mellem volden over for moderen/søskende og volden over for barnet, og der er spurgt detaljeret til den vold, som børnene selv udsættes for. Der er ligeledes spurgt til, hvem voldsudøveren er, hvor længe vold i familien har været en del af barnets hverdag, hvorvidt barnet har fortalt nogen uden for husstanden om volden i familien, samt hvorvidt der er fulgt op på barnets fortælling om volden.

6.1 Vold mod barnet

I løbet af de seneste år er der ifølge hjerneforskere i stigende grad kommet videnskabelige beviser for, hvordan traumer i barndommen – så som at blive udsat for gentagne tilfælde af vold af en omsorgsperson – kan påvirke hjernens udvikling, og i nogle tilfælde kan en CT-scanning af barnets hjerne afsløre, hvorvidt barnet har været udsat for trauma, idet hjernen på et sådan traumatiseret barn ofte vil være mindre end på et normalt udviklet barn.¹² Forskningen peger på, at jo tidligere i livet, en person udsættes for traumer, des større indflydelse vil det have på personens hjernefunktion og personlighed. Børn genspejler den verden, som de vokser op i. Hvis den verden er karakteriseret ved vold, trusler, frygt og uforudsigelighed, vil hjernen tilpasse sig den stressede situation og være i en form for konstant alarmberedskab. Dette betyder, at børn, der gentagne gange er udsat for vold af en omsorgsperson, er mere tilbøjelige til bl.a. at udvikle hyperaktiv adfærd, angst, uro, koncentrationsbesvær, søvnløshed og for højt blodtryk.¹³

51 procent, svarende til 475 børn, har selv været udsat for vold fra et eller flere familiemedlemmer. 39 procent af børnene har ikke selv været udsat for vold, og for 10 procent kendes svaret ikke. Svarene fremgår af nedenstående figur.

Figur 3. Har barnet været udsat for vold fra familiemedlemmer. I procent.

Ja n = 475, nej n = 358, ved ikke n = 97.

Over halvdelen af de børn, der kommer på krisecentrene som følge af vold i familien, er således selv udsat for vold rettet direkte mod deres egen person. Det drejer sig om forskellige typer af vold.

¹² Perry, B. D. & R. Polland 1997.

¹³ Perry, B.D. 2000. Se ligeledes fx Browne, C. & C. Winkelmann 2007; Linning, M. & C. A. Kearney 2004 samt Duckworth, et al. 2000.

6.2 Voldens karakter

Volden kan have forskellige former, og der skelnes i 2008 statistikken mellem fysisk vold, psykisk vold, seksuelle overgreb og materiel vold. I manualen til statistikken er de forskellige former for vold defineret på følgende måde: Ved *fysisk vold* forstås enhver form for fysisk magt såsom slag, spark, skub, kvælertag m.v. *Psykisk vold* er eksempelvis handlinger som skræmmer, ydmyger, eller tilsidesætter barnet, fx at blive låst inde, at blive truet med at blive slået, ignoreret eller at være vidne til vold mod andre med det formål at true, skræmme eller tvinge barnet. *Seksuelle overgreb* er handlinger af krænkende karakter rettet imod barnets seksualitet. Ved *materiel vold* forstås ødelæggelse af barnets ting, eller at barnet nægtes adgang til sine ting. Denne kategori var første gang med i 2006. Det samme barn kan optræde gentagne gange i tabellen, da kategorierne ikke er gensidigt udelukkende. Således kan ét barn have oplevet en række af disse forskellige former for vold. Vold mod barnet fordeler sig på følgende måde inden for de fire kategorier:

Tabel 20. Karakteren af vold mod barnet.

	Antal	Procent af alle børn*	Procent af børn udsat for vold**
Fysisk vold	294	27	62
Psykisk vold	451	41	95
Seksuelle overgreb	25	2	5
Materiel vold	88	8	19
Ved ikke	5	0	1

* $n = 1100$, ** $n = 475$. (Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Fysisk vold rettet mod barnet opleves af godt en fjerdedel, 27 procent, af alle børn i undersøgelsen og af mere end halvdelen, 62 procent, af de børn, der selv udsættes for vold. Næsten alle børn, der selv er ofre for vold i familierne, er udsat for psykisk vold. Det drejer sig om 95 procent, svarende til 41 procent af alle børn i undersøgelsen. 5 procent af de børn, der selv er udsat for vold, er udsat for seksuelle overgreb. Det drejer sig om i alt 25 børn eller 2 procent af alle børn i undersøgelsen. 19 procent af de børn, der selv er udsat for vold, er udsat for materiel vold – svarende til 8 procent af alle børn i undersøgelsen (se tabel 20).

61 procent af de børn, der er udsat for vold, oplever mere end én form for vold. 46 procent af børnene har været udsat for to former for vold, 14 procent af børnene har været udsat for tre former for vold, og 1 procent af børnene har været udsat for alle former for vold.

6.3 Voldsudøveren

Familiemedlemmer defineres i denne undersøgelse som omfattende den biologiske far, moderens ægtefælle, samlever eller kæreste, moderen samt moderens eks-kæreste, eks-samlever eller eks-ægtefælle. Da der er erfaringer for, at også andre

medlemmer af familien øver vold mod børn, er kategorien 'andre familiemedlemmer' medtaget. Voldsudøveren fordelt efter voldens karakter fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 21. Voldsudøvere. Fordelt efter voldens karakter. I procent.

	Fysisk vold	Psykisk vold	Seksuelle overgreb	Materiel vold
Biologisk far	66	62	52	68
Moderens ægtefælte /samlever/kæreste	12	15	32	15
Moderen	10	10	0	7
Moderens eks-kæreste, eks-samlever, eks-ægtefælle	4	4	8	5
Andre familiemedlemmer	6	5	8	1
Ved ikke	3	5	0	4
Total	101	101	100	100
N	330	526	25	96

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

I tabel 21 ses, at for alle kategorier af vold er det den biologiske far, der har ansvaret for hovedparten af den vold, der udøves. Den biologiske far tegner sig for ca. to tredjedele af den fysiske, den psykiske og den materielle vold samt ca. halvdelen af de seksuelle overgreb. Moderens samlever eller kæreste er voldsudøveren i 12 til 32 procent af alle former for vold, mens moderen er voldsudøveren i omtrent 10 procent af volden, dog ikke den seksuelle vold. 25 børn krænkes seksuelt. Af disse bliver 52 procent af børnene krænket af deres biologiske far, 32 procent bliver krænket af moderens samlever eller kæreste, 8 procent bliver krænket af moderens eks-kæreste, eks-samlever eller eks-ægtefælle, og 8 procent bliver krænket af et andet familiemedlem. Af spørgeskemaet kan ikke aflæses, hvem de andre familiemedlemmer er.

Når tabel 20 og 21 sammenholdes bliver det evident, at antallet af voldsudøvere er højere end antallet af børn udsat for vold for alle voldsformer undtagen seksuelle overgreb (se tabel 22).

Tabel 22. Antal børn udsat for vold og antal voldsudøvere.

	Antal børn udsat for vold	Antal voldsudøvere
Fysisk vold	294	330
Psykisk vold	451	526
Seksuelle overgreb	25	25
Materiel vold	88	96
Ved ikke	5	0
Total	863	977

Dette betyder, at en gruppe af de børn, der er udsat for fysisk, psykisk eller materiel vold, kommer i kontakt med mere end en voldsudøver. For 16 procent af de børn, der

er udsat for fysisk vold, 16 procent af de børn, der er udsat for psykisk vold, og 9 procent af de børn, der er udsat for materiel vold, er der mere end ét familiemedlem, der udøver volden.

6.4 Vold mod barnet i relation til køn, alder og nationalitet

Næsten lige mange drenge og piger, der kommer på krisecenter, har selv været udsat for vold fra familiemedlemmer. Procentandelen for kønnene er henholdsvis 52 procent for drengene og 50 procent for pigerne.

Der er en kun meget små forskelle på karakteren af den vold, piger og drenge er udsat for, og det er i forhold til seksuelle overgreb, at forskellene er største. Af de 25 børn i undersøgelsen, der er udsat for seksuelle overgreb, er 17 piger og 8 drenge.

De ældre børn er mere udsatte for vold end de mindre børn. 65 procent af de 13 til 17-årige og 59 procent af de 7 til 12-årige har selv været udsat for vold rettet mod deres egen person, mens det for børn i alderen 0 til 6 år er 43 procent. Det betyder dog stadigvæk, at næsten halvdelen af de små børn udsættes for vold rettet mod deres person af medlemmer af den nærmeste familie. Når de større børn er mere udsatte, kan det skyldes, at de har levet længere i en voldelig familie. Undersøgelser viser, at de kvinder, der er udsat for vold, hyppigt er det i store dele af deres voksenliv.¹⁴ Det betyder for nogle af børnene, at vold er en vedvarende og akkumulerende belastning i hele deres opvækst.

Der er en signifikant forskel på, hvor udsatte børn i danske og ikke-danske familier er for vold. Hvis de forskellige former for vold ansues under ét, er 55 procent af de ikke-danske og 46 procent af de danske børn er udsat for vold (se tabel 23).

Tabel 23. Har barnet været udsat for vold af familiemedlemmer. Fordelt efter nationalitet. I procent.

	Dansk	Ikke-dansk
Ja	46	55
Nej	46	34
Ved ikke	8	12
Total	100	101
n	369	534

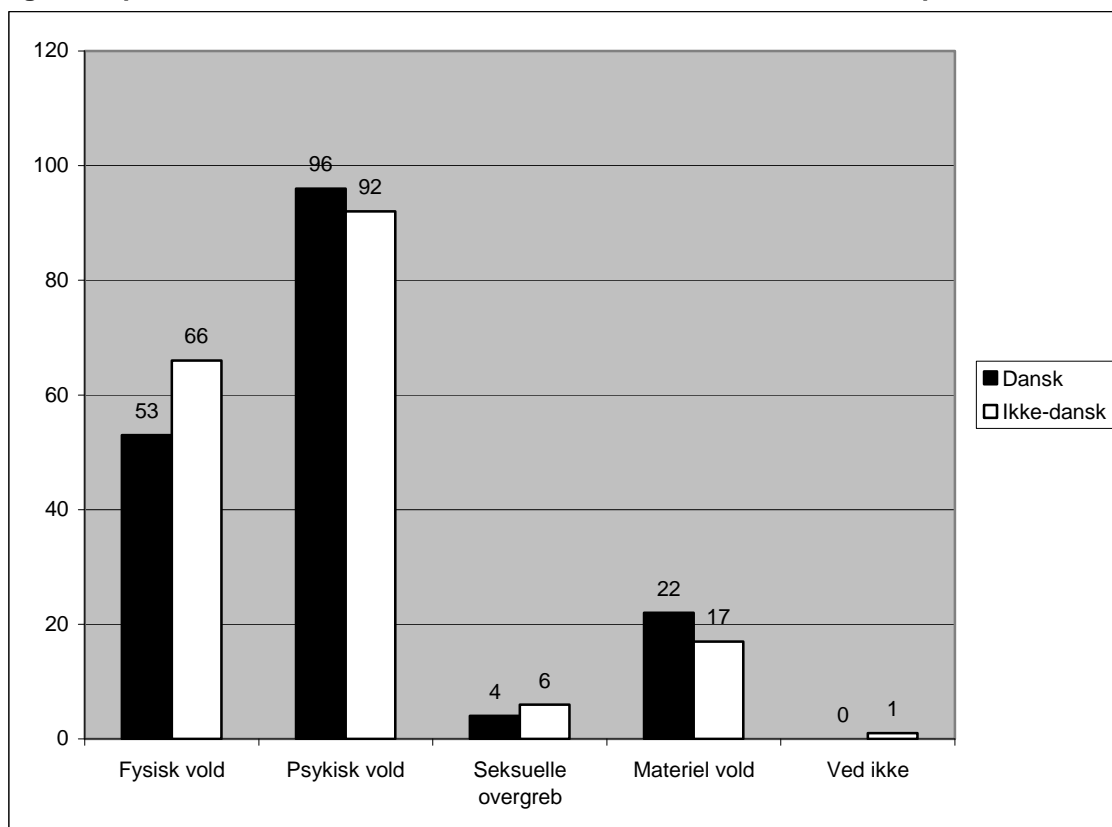
(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Der har ikke tidligere været signifikant forskel på børns udsathed for vold i danske og ikke-danske familier. I 2007 var 53 procent af de danske og 51 procent af de ikke-danske børn udsat for vold, hvilket betyder, at mens en mindre andel af danske børn på krisecenter i 2008 selv er udsat for vold, er en større andel af ikke-danske børn på krisecenter i 2008 udsat for vold.

¹⁴ Se fx Lybecker Jensen, V. & S. Nielsen 2005.

Karakteren af volden mod danske og ikke-danske børn fordeler sig også forskelligt – primært i forhold til fysisk vold. De ikke-danske børn er mere udsat for fysisk vold end danske børn (se figur 4). 53 procent af de danske børn, der er udsat for vold, er udsat for fysisk vold mod 66 procent af de ikke-danske. De ikke-danske børn er også i lidt højere grad udsat for seksuelle overgreb. De danske børn er derimod i lidt højere grad udsat for psykisk og materiel vold.

Figur 4. Oplevede former for vold mod barnet. Fordelt efter nationalitet. I procent.

Dansk n = 171, Ikke-dansk n = 291.

6.5 Voldens alvor og hyppighed

Begrebet vold har ikke et entydigt indhold, men er i høj grad en historisk, geografisk og kulturelt skiftende konstruktion. Med ophævelse af revselsesretten i 1997 blev det strafbart at udsætte børn for legemlig afstraffelse. Den fysiske afstraffelse, som før var et legalt middel i opdragelsen – omend det langt fra var accepteret i alle kredse – blev en strafbar handling. Holdninger til fysisk afstraffelse af børn har ændret sig meget, og der er nu en generel konsensus i det danske samfund om at fordømme udøvelse af fysisk afstraffelse af børn. Der er dog stadig grupper i samfundet, hvor det, som nu i nogle sammenhænge kaldes opdragelsesmæssig vold, det vil sige fx lussinger, rusk og en endefuld, praktiseres i børneopdragelsen – enten fordi det i den pågældende familie eller subkultur betragtes som legitimt eller som et udtryk for forældres afmagt i forhold til deres børns adfærd.

Der eksisterer også vold mod børn, som har en anden karakter end den opdragelsesmæssige, hvor volden mod barnet udløses tilfældigt pga. den aktuelle sindsstemning hos voldsudøveren, eller volden mod barnet bliver en følge af den vold, der er mellem de voksne. Voldsomheden, længden, hyppigheden, og graden af forudsigelighed er faktorer, der har betydning for, hvor alvorlige konsekvenserne er for barnet på kortere og længere sigt.¹⁵

Den fysiske volds former

Der er i spørgeskemaet spurgt til karakteren af den fysiske og psykiske vold, som børnene har været udsat for og den hyppighed, hvormed den fysiske vold finder sted. I tabellen nedenfor er den fysiske vold beskrevet i forskellige grader af voldsomhed. Desuden er fastholdelse og fastspænding medtaget, da det også er former for fysisk vold. Ligeledes er det forhold, at nogle børn bliver nægtet opfyldelse af basale behov som mad, og retten til at gå i seng, samt at blive låst ude af hjemmet og at blive udsat for kulde eller varme uden beskyttelse, medtaget. Hvordan de børn, der bliver udsat for fysisk vold, fordeles sig på disse kategorier fremgår af tabel 24. Det samme barn kan optræde gentagne gange i tabellen, da kategorierne ikke er gensidigt udelukkende. Således kan ét barn have oplevet en række af disse forskellige former for fysisk vold.

Tabel 24. Former for fysisk vold barnet har været udsat for.

	Antal	Procent
Lussinger, rusk, endefuld, etc.	188	64
Barnet har siddet på mors arm, mens mor er blevet slået	54	18
Slag, slag med genstande, spark, skubbet, eller kastet rundt	115	39
Barnet er fysisk blevet truet med et våben, fx en kniv	16	5
Mishandling i form af gentagne spark, voldsomme slag, bid, brænding	22	7
Fastholdelse, fastspænding o.l.	19	6
Nægtet vand, mad, hvile/seng, adgang til hjemmet/sin seng, nægtet beskyttelse mod varme/kulde	43	15
Andet	4	1
Ved ikke	7	2

n = 294. (Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Opdragelsesmæssig vold som lussinger, rusk, endefuld, etc. er den mest udbredte form for fysisk vold, og 64 procent af de børn, der er udsat for fysisk vold, har været udsat for denne voldsform – ofte i kombination med andre former for vold. 18 procent af de børn, der er udsat for fysisk vold, er blevet udsat for vold, fordi mor blev udsat for vold, mens hun holdt barnet på armen. 39 procent af børnene er blevet slået, sparket, skubbet eller kastet rundt, 5 procent af børnene er fysisk blevet truet med et våben. For 7 procent af børnene er der tale om decideret mishandling i form af gentagne

¹⁵ Dyregrov, A. 1998.

spark, voldsomme slag, bid eller brænding. 6 procent af børnene har oplevet at blive fastholdt eller fastspændt, mens 15 procent af børnene er blevet nægtet opfyldelse af helt basale behov. 1 procent af børnene har oplevet andre former for fysisk vold – bl.a. kvælningsforsøg og at blive kastet ind i væg.

43 procent af de børn, der har været udsat for fysisk vold, oplever mere end én form for fysisk vold. 26 procent af børnene har været udsat for to former for fysisk vold, 10 procent af børnene har været udsat for tre former for fysisk vold, 5 procent af børnene har været udsat for fire former for fysisk vold, og 1 procent af været udsat for mindst fem former for fysisk vold.

Det er i spørgeskemaet muligt at angive eksempler på den konkrete fysiske vold, børnene har oplevet. Citaterne fra skemaerne er gengivet nedenfor:

Der er givet flest eksempler på grove former for vold/mishandling – fx:

- *Slået ofte, brændt med stearin, bundet med bælte, truet med kniv, bidt i armen, lårene eller mellem øjnene.*
- *Barn lå på maven, stedfar på 125 kg. sad ovenpå og fastholdt barnet, mens han gentagende gange slog ham i ryggen.*
- *Far har sparket pigen, lige inden de ankom til krisecenter.*
- *Far har taget kvælertag.*

Andre gange har voldsudøveren kastet ting efter børnene:

- *Smed en sko i hovedet på drengen, da han snakkede i telefon, fordi han [voldsudøveren] troede, at drengen talte med sin mor.*
- *Kaster ting efter børnene.*

Der er ikke markant forskel på karakteren af den fysiske vold, drenge og piger udsættes for. Ej heller kan der siges noget entydigt om forskellen i karakteren af den fysiske vold i forhold til alder. Dog tegner der sig et billede af, at de børn, der er mellem 7 og 12 år, har størst risiko for at opleve de mest grove former for vold – som fx decideret mishandling. Af tabel 25 ses fx, at 13 procent af de børn i alderen 7 til 12 år, der er udsat for fysisk vold, er udsat for mishandling. Tallet er 10 procent for de 13 til 17-årige og 2 procent for de 0 til 6-årige. Ligeledes ses, at 55 procent af de børn i alderen 7 til 17 år, der er udsat for fysisk vold, er udsat for slag, slag med genstande, spark, at blive skubbet eller kastet rundt. Tallet for de 13 til 17-årige er 43 procent, mens tallet for de 0 til 6-årige er 24 procent.

Tabel 25. Former for fysisk vold barnet har været udsat for. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.

	0-6-årige	7-12-årige	13-17-årige
Lussinger, rusk, endefuld, etc.	54	74	65
Barnet har siddet på mors arm, mens mor er blevet slået	32	6	8
Slag, slag med genstande, spark, skubbet, eller kastet rundt	24	55	43
Barnet er fysisk blevet truet med et våben, fx en kniv	2	8	5
Mishandling i form af gentagne spark, voldsomme slag, bid, brænding	2	13	10
Fastholdelse, fastspænding o.l.	8	7	0
Nægtet vand, mad, hvile/seng, adgang til hjemmet/sin seng, nægtet beskyttelse mod varme/kulde	12	19	13
Andet	3	0	0
Ved ikke	2	3	0
N	131	119	40

(Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Som det fremgik af figur 4 udsættes en større andel af ikke-danske børn end danske børn for fysisk vold. Fordelingen på den fysiske volds forskellige former er dog ikke signifikant forskellig for danske og ikke-danske børn.

Den fysiske volds hyppighed

Det kan være stærkt belastende for et barn én gang at være udsat for vold, idet barnet efterfølgende kan leve med en latent frygt for, at det vil ske igen og evt. lade sig styre af denne frygt. Der er dog alligevel forskel på, om vold mod barnet er et engangsfænomen, eller om volden er en tilbagevendende og mere dominerende del af barnets hverdag. En enkelthændelse kræver ikke lige så høj grad af forandring i det psykiske apparat som repetitionshændelser, og børn, der hyppigt bliver udsat for vold, er mere tilbøjelige til at udvikle symptomer som bl.a. hyperaktiv adfærd, angst, uro, koncentrationsbesvær og søvnløshed.¹⁶

Hyppigheden af voldsudøvelsen fremgår af tabel 26.

Tabel 26. Hyppigheden af den fysiske vold.

	Antal	Procent
Det er sket en enkelt gang	25	9
Det er sket nogle få gange inden for det sidste år	59	22
Det sker af og til	78	29
Det sker jævnligt	80	30
Ved ikke	28	10
Total	270	100

¹⁶ Christensen, E 2006; Terr, L.C. 1991; Perry, B.D. 2000.

For 9 procent af de børn, der er udsat for fysisk vold, er volden et engangsfænomen, 22 procent har oplevet vold nogle få gange inden for det sidste år, 29 procent oplever af og til vold (dvs. mere end fire gange inden for det sidste år), og 30 procent oplever jævnligt vold (dvs. mindst en gang om ugen eller mere). Der er således tale om, at en forholdsvis stor del af de børn, der udsættes for fysisk vold, lever med risiko for vold som en del af deres hverdag.

Særligt udsatte er selvfølgelig de børn, der både oplever hyppig og grov vold. Tabel 27 viser, hvordan de fysiske voldsformer fordeler sig på hyppighed. Bemærk at angivelserne er numeriske.

Tabel 27. Karakteren af den fysiske vold. Fordelt efter hyppigheden af samme. Antal.¹⁷

	Én gang	Få gange	Af og til	Jævnligt	Ved ikke	n
Lussinger, rusk, endefuld, etc.	10	31	56	68	17	182
Barnet har siddet på mors arm, men mor er blevet slået	6	9	13	12	8	48
Slag, slag med genstande, spark mm	6	17	33	50	8	114
Barnet er fysisk blevet truet med et våben, fx en kniv	1	2	5	6	2	16
Mishandling i form af gentagne spark, voldsomme slag, bid mm	0	0	4	17	0	21
Fastholdelse, fastspænding o.l.	0	1	6	9	1	17
Nægtet vand/mad mm.	0	3	15	24	1	43
Andet	0	1	0	0	2	3
Ved ikke	1	1	0	1	2	5
N	24	65	132	187	41	449

Af tabellen fremgår det fx, at 17 børn jævnligt oplever decideret mishandling, 50 børn oplever jævnligt grove former for vold som slag, slag med genstande, skub, etc., 24 børn er jævnligt udsat for at blive nægtet opfyldelse af basale behov, 9 børn er jævnligt blevet fastholdt eller fastspændt, og 6 børn er jævnligt blevet truet med et våben.

Psykisk vold

Den psykiske vold har mange former. Der kan være tale om trusler mod barnet selv, eller mod moderen eller barnets søskende med det formål at true, skræmme eller tvinge barnet. Barnet kan være udsat for nedværdigende tale, verbale overfald, blive ignoreret eller systematisk forfordelt i forhold til fx søskende. Det samme barn kan optræde gentagne gange i tabellen, da kategorierne ikke er gensidigt udelukkende. Således kan ét barn have oplevet en række af disse forskellige former for psykisk vold. Den psykiske vold mod børnene fordeler sig således:

¹⁷ Da antallet af besvarelser i svarkategorierne er små, er tallene opgjort i antal frem for procent.

Tabel 28. Former for psykisk vold barnet har været udsat for.

	Antal	Procent
Nedværdigende eller ydmygende tiltale eller omtale	251	56
Trusler mod barnet selv	166	37
Trusler mod moderen eller søskende	200	44
Indespærring	60	13
Ignoreres	130	29
Forfordeles	63	14
Andet	74	16
Ved ikke	36	8

n = 451. (Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Det ses af tabel 28, at over halvdelen af de børn, der er udsat for psykisk vold, oplever, at der bliver talt til dem på en nedværdigende og ydmygende måde, 44 procent er udsat for trusler rettet mod deres mor eller søskende, og 37 procent er udsat for trusler rettet mod dem selv. 13 procent er blevet spærret inde, 29 procent er blevet ignoreret, og 14 procent er blevet forfordelt i forhold til andre. En femtedel af børnene oplever psykisk vold, som falder udenfor de nævnte kategorier. Det kan fx være at blive vækket om natten samt at skulle rumme de voksnes følelser.

57 procent af de børn, der har været udsat for psykiske vold, oplever mere end én form for psykisk vold. 25 procent af børnene har været udsat for to former for psykisk vold, 14 procent har været udsat for tre former for psykisk vold, 11 procent har været udsat for fire former for psykisk vold, 5 procent har været udsat for fem former for psykisk vold, og 2 procent af børnene har været udsat for seks former for psykisk vold.

Tabel 29. Former for psykisk vold barnet har været udsat for. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.

	0-6-årige	7-12-årige	13-17-årige
Nedværdigende eller ydmygende tiltale eller omtale	45	63	73
Trusler mod barnet selv	33	37	46
Trusler mod moderen eller søskende	41	50	40
Indespærring	14	13	9
Ignoreres	26	32	28
Forfordeles	10	16	19
Andet	24	9	13
Ved ikke	7	9	9
N	210	165	67

(Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Det ses af tabel 29, at det varierer, hvilken aldersgruppe, der er mest udsat for de forskellige former for psykisk vold. De ældste børn i alderen 13 til 17 år oplever oftest nedværdigende eller ydmygende tiltale eller omtale, trusler mod sig selv og at blive forfordelt. Børnene i alderen 7 til 12 år oplever oftest trusler mod moderen eller søskende samt at de ignoreres, mens de yngste børn i alderen 0 til 6 år oftest oplever indespærring.

Der er ikke markant forskel på formen af den psykiske vold i forhold til køn, ligesom der heller ikke er markant forskel på den psykiske vold i forhold til, om barnet vokser op i en dansk familie eller en ikke-dansk familie.

I spørgeskemaet er det muligt at angive eksempler på psykisk vold. En del af de nævnte eksempler handler om, hvordan børn bliver brugt i konflikter mellem mor og far:

- *Mor og far taler ikke sammen. Deres dialog sker gennem barnets, selvom de begge er til stede – fx 'sig til mor, hun er dum.'*
- *Mor og far isolerer sig i samme hus og taler med hinanden gennem børnene.*
- *Faren vækker og inddrager barnet i forældrenes konflikter om natten.*
- *I forhold til forældremyndighedssagen er børnene kommet i klemme mellem mor og far.*

En anden form for psykisk belastning kommer til udtryk ved, at nogle børn bliver spærret inde:

- *Indespærring sammen med mor da barnet var lille. Nægtet adgang til ren ble, vand m.m. Trusler om straf.*
- *Lukket inde i et kosteskab.*
- *Låst inde i et skur som straf.*

Nogle børn oplever også at blive isoleret fra deres mor:

- *Barnet bliver nægtet kontakt med sin mor – må ikke tale i telefon med hende eller se hende.*
- *Barnet bliver fortalt, at mor er på sygehus, og at han først får hende at se, når han er 16 år.*
- *Spærret inde i mørkt depot og blev nægtet at få trøst hos sin mor.*

Børnene oplever også, at der bliver talt nedladende til dem:

- *Drengen bliver kaldt hund, æsel, dyr, m.m.*
- *Blevet kaldt "lille bøsserøv" og truet med at få kjole på i børnehaven.*
- *Barnet tør ikke fortælle, at han skal tisse og kommer til at tisse i bukserne. Bliver efterfølgende nedgjort.*

Materiel vold

88 børn har oplevet materiel vold. Den materielle vold kommer til udtryk ved, at voldsudøveren ødelægger barnets ting – fx:

- *Barnets ting blev smidt ud fra 5. sal, trådt i stykker eller ødelagt.*

- *Slået rutsjebane i stykker i raseri.*
- *Far ødelægger barnets legetøj.*

Seksuelle overgreb

I alt 25 ud af 1100 børn er krænket seksuelt. Eksempler fra spørgeskemaet viser, at krænkelserne er af forskellig art – fra sproglige til fysiske krænkelser:

- *Han har været krænkende i sit sprogbrug over for pigen og har talt om tissemand.*
- *Barnet har siddet og set pornofilm sammen med far.*
- *Krænkelse af barnet i forbindelse med badning på badeværelset.*

6.6 Vold i familien

I en meta-analyse har fire amerikanske forskere sammenkørt resultaterne af i alt 118 forskellige undersøgelser. Alle disse undersøgelser beskæftiger sig med de følgevirkninger, det kan have for børn at vokse op i en familie med vold. Analysen viser, at der er en tydelig sammenhæng mellem at vokse op i en familie med vold og udvikle forskellige psykosociale problemer. Undersøgelsen viser ligeledes, at det at være vidne til fysisk vold mellem forældrene kan være ligeså belastende for barnet – målt ved de følgevirkninger det har for barnet – som selv at være udsat for fysisk vold.¹⁸

Ifølge LOKK voksenstatistik 2008 angiver 97 procent af de kvinder, der i 2008 boede på krisecenter, vold som årsagen til det aktuelle ophold.¹⁹ En stor del af børnene af disse kvinder har overværet eller overhørt den vold, moderen har været udsat for. Ligesom det er stærkt belastende for børn selv at være ofre for vold, er det som nævnt også stærkt belastende at overvære, at ens mor bliver udsat for fysisk eller psykisk vold eller trusler om vold. Børn, som er vidne til vold, viser, ligesom børn der selv er udsat for vold, ofte tegn på forstyrrelser i form af utryghed, angst, lavt selvværd, aggressioner, og depressioner, hvad der også giver sig udslag i somatiske lidelser som søvnbesvær, mavepine, koncentrationsvanskeligheder, etc.²⁰

84 procent af børnene på krisecentrene i 2008 har overhørt eller overværet vold mod moderen (se tabel 30). Sidste år havde 80 procent af børnene overhørt eller overværet vold mod moderen, og det kan således se ud til, at der er sket en lille stigning i andelen af børn, der overhører eller overværer vold mod deres mor.

Tabel 30. Har barnet overhørt/overværet vold mod moderen. I procent.

	Ja	Nej	Ved ikke	Total	n
Overhørt/overværet vold mod moderen	84	7	10	101	910

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

¹⁸ Kitzmann, K. M. et al. 2003. Se ligeledes fx Quas, J. A. et al. 2000.

¹⁹ Barlach, L. 2009.

²⁰ Dyregrov, A. 1998.

Børn overværer også vold mod deres søskende, men ikke i samme omfang, bl.a. fordi volden mod børnene i de voldsramte familier er mindre omfattende end volden mod moderen. Alligevel er denne form for vold meget belastende for børn, fordi de ofte vil identificere sig med deres søskende. 35 procent af børnene på krisecenter i 2008 har overhørt eller overværet vold mod søskende (se tabel 31).

Tabel 31. Har barnet overhørt/overværet vold mod søskende. I procent.

	Ja	Nej	Ved ikke	Total	n
Overhørt/overværet vold mod søskende	35	49	16	100	909

Børn overværer oftest psykisk og fysisk vold mod deres mor og søskende. Af de børn, der har overværet vold mod moderen, har 68 procent overværet fysisk vold, 94 procent har overværet psykisk vold, 4 procent har overværet seksuelle overgreb, og 22 procent har overværet materiel vold. Af de børn, der har overværet vold mod søskende, har 62 procent overværet fysisk vold, 94 procent har overværet psykisk vold, 3 procent har overværet seksuelle overgreb, og 17 procent har overværet materiel vold (se tabel 32).

Tabel 32. Former for vold mod mor og søskende som barnet har været vidne til. I procent.

	Fysisk vold	Psykisk vold	Seksuelle overgreb	Materiel vold	Ved ikke	n
Vold mod mor	68	94	4	22	3	762
Vold mod søskende	62	94	3	17	2	321

(Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Af tabel 33 fremgår barnets overvejende reaktioner, når volden mod moderen finder sted.

Tabel 33. Barnets overvejende reaktioner når vold mod moderen finder sted.

	Antal	Procent
Barnet gemmer sig	247	32
Barnet går imellem for at forhindre volden	146	19
Barnet henter hjælp	41	5
Andet	208	27
Ved ikke	250	33

n = 762. (Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Den mest hyppige reaktion hos børn, der overværer eller overhører vold mod moderen, er at gemme sig. 32 procent af børnene, der overværer eller overhører vold mod moderen, gemmer sig, 19 procent går imellem for at forhindre volden, 5 procent henter hjælp, og 27 procent har svaret andet. Andet dækker bl.a. over at græde/blive

ked af det, at blive bange og nervøs, at isolere sig samt verbalt at forsøge at stoppe volden – bl.a. ved at råbe.

Tabel 34. Barnets overvejende reaktioner når vold mod moderen finder sted. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.

	0-6-årige	7-12-årige	13-17-årige
Barnet gemmer sig	27	45	20
Barnet går imellem	15	18	41
Barnet henter hjælp	1	7	19
Andet	28	23	28
Ved ikke	41	26	18
n	391	263	93

(Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Det fremgår af tabel 34, at de ældste børn i alderen 13 til 17 år hyppigere går imellem for at forhindre volden, og at de hyppigere henter hjælp end de yngre børn. Børn i alderen 7 til 12 år gemmer sig oftest. Der er ikke signifikant forskel på barnets overvejende reaktion og køn, ligesom der heller ikke er signifikante forskel på barnets overvejende reaktion i forhold til, hvorvidt barnet er vokset op i en dansk eller ikke-dansk familie.

Det er i spørgeskemaet muligt at give eksempler på barnets overvejende reaktioner, når volden mod moderen finder sted. Citater fra skemaerne er angivet nedenfor.

Når barnet har overværet vold og andre overgreb mod moderen, er en af de mest hyppige reaktioner, at barnet forsøger at stoppe overgrebet. Enten ved at fortælle voldsudøveren, at han ikke må slå, ved at råbe, eller ved at gå imellem:

- *Barnet fortæller far, at han ikke må slå mor, fordi hun bliver ked af det.*
- *Forsøger at råbe for at stoppe forældrene.*
- *Beskytter mor ved at løbe imellem og holde om hende. Råber: 'du må ikke slå mor.'*
- *Barnet går imellem forældrene, når volden står på. Farens slag rammer tit barnet.*
- *Vil sidde på skødet af mor når manden taler nedsættende, truende eller terroriserende til hende.*
- *Hopper op på mors ryg og holder hende for munden – for at undgå mere vold.*

En anden hyppig reaktion er, at børnene forsøger at trække sig bort fra volden – enten ved at forlade rummet og/eller fordybe sig i noget andet:

- *Barnet vælger at gå på sit værelse eller uden for huset.*
- *Trækker sig væk – hen i et hjørne. Nogen gange hysterisk og i panik.*
- *Når faderen yder psykisk vold, tager pigen sig af sine søskende bl.a. ved at tegne, læse eller gå ud og lege.*

- *Sad kun og spillede. Koncentrerede sig 100 % om spillet og lukkede alt andet ude.*

Mange børn oplever også, at volden mod moren medfører store følelsesmæssige påvirkninger:

- *Barnet bliver bange. Står og kigger på det og græder.*
- *Barnet bliver utrygt.*
- *Barnet sover uroligt – vågner hurtigt og med voldsom gråd.*
- *Barnet på fire måneder græder og er utrøstelig, når volden foregår.*
- *Daginstitution fortæller, at barnet dagligt går og gemmer sig, græder og er utryg ved lyde. Han trækker sig fra kontakt.*
- *Barnet er ked af det, bange, dårlig til at sove, skriger om natten, har mareridt.*

Af tabel 35 ses, hvor længe vold i familien har været en del af barnets hverdag. Fx har 11 procent af børnene levet med vold i familien i under 6 måneder, mens 6 procent af børnene har levet med vold i familien i over 10 år. Den akkumulerede procent viser bl.a., at 39 procent af børnene har levet med vold i familien i højst to år. Omvendt betyder det, at 61 procent af børnene har levet med vold i familien i mere end to år.

Tabel 35. Hvor længe har vold i familien været en del af barnets hverdag.

	Antal	Procent	Akkumuleret procent
Under 6 mdr.	92	11	11
Mellem 6 mdr. og 1 år	79	9	20
1-2 år	166	19	39
3-4 år	158	18	57
5-6 år	71	8	65
7-8 år	83	10	75
9-10 år	36	4	79
Over 10 år	54	6	85
Ved ikke	133	15	100
Total	872		

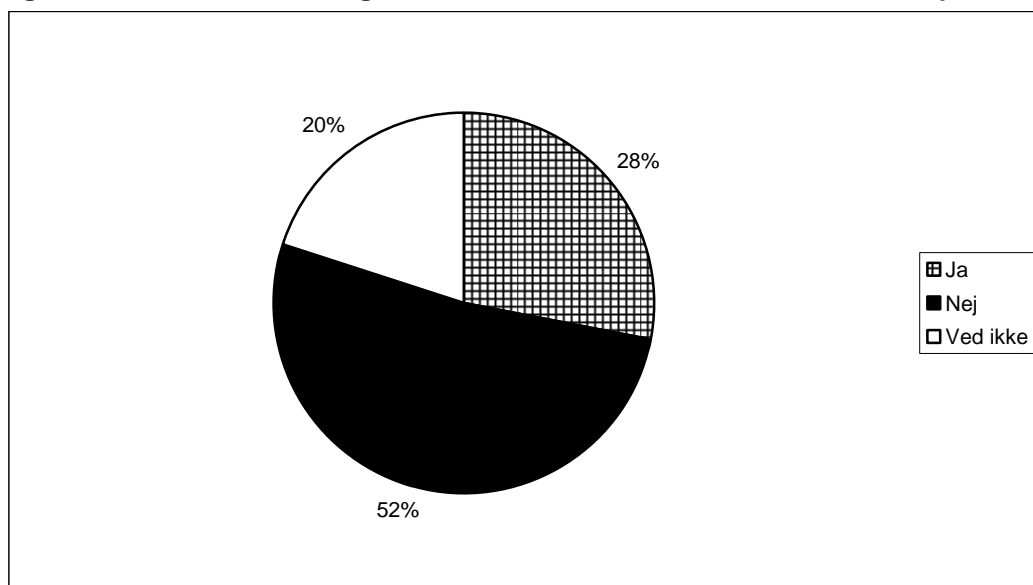
Der er ikke markant forskel på længden af vold i familien og køn, ligesom der heller ikke er systematisk forskel på længden af vold i familien i forhold til, hvorvidt barnet er vokset op i en dansk eller ikke-dansk familie.

Forskning viser, at kommuner hyppigst bliver opmærksomme på vold mod børn via underretning fra barnets dagsinstitution, skole, sundhedsplejerske, hospital, naboer eller lignende. Det er sjældnere, at sagsbehandlerne selv starter en undersøgelse baseret på mistanke om vold mod børnene i en allerede igangværende børnesag. Dette skyldes primært, at sagsbehandlerne ikke ser børnene i deres dagligdag.²¹ Kommunerne er således afhængige af underretninger udefra. Der blevet spurgt til,

²¹ Christensen, E. & D.A. Pedersen 2004.

hvorvidt barnet har fortalt nogen uden for husstanden om volden. Svarene fremgår af figur 5.

Figur 5. Har barnet fortalt nogen uden for husstanden om vold i familien. I procent.

Ja n = 475, nej n = 358, ved ikke n = 97.

28 procent, svarende til 246 børn, har fortalt nogen uden for husstanden om volden. Der er ikke nogen signifikant forskel på, hvorvidt drenge og piger har fortalt nogen uden for husstanden om volden. Alder derimod har stor betydning for, om barnet har fortalt nogen uden for husstanden om volden. Som det fremgår af tabel 36 har 15 procent af de 0 til 6-årige, 40 procent af de 7 til 12-årige og 56 procent af de 13 til 17-årige fortalt nogen uden for husstanden om volden i familien. Således er der en tendens til, at jo ældre barnet er, desto større sandsynlighed er der for, at barnet har fortalt nogen uden for husstanden om volden.

Tabel 36. Har barnet fortalt nogen uden for husstanden om volden i familien. Fordelt efter aldersgrupper. I procent.

	Ja	Nej	Ved ikke	Total	n
0-6-årige	15	63	22	100	489
7-12-årige	40	42	19	101	277
13-17-årige	56	31	14	101	104
Total	28	52	20	100	870

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Af tabel 37 fremgår, hvem de 246 børn, der har fortalt nogen uden for hjemmet om volden, har fortalt det til. 74 børn har fortalt andre familiemedlemmer uden for husstanden om volden i familien, 119 børn har fortalt pædagoger/lærere, 13 børn har fortalt naboer om volden, og 66 børn har fortalt kammerater om volden. 38 børn har fortalt andre om volden. Andre dækker bl.a. over venner af familien, psykologer og familierådgivere.

Tabel 37. Hvem uden for husstanden har barnet fortalt om volden i familien.

	Antal	Procent
Andre familiemedlemmer	74	30
Pædagoger/lærere	119	48
Naboer	13	5
Kammerater	66	27
Andre	38	15
Ved ikke	46	19

n = 246. (Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Ud af de 246 børn, der har fortalt nogen om volden, er der 245, der har svaret på, hvorvidt der er fulgt op på barnets fortælling om volden. I 135 tilfælde er der fulgt op på barnets fortælling om volden, i 70 tilfælde er der ikke fulgt op på barnets fortælling om volden, og i 40 tilfælde vides det ikke, om der er fulgt op på barnets fortælling om volden (se tabel 38).

Tabel 38. Er der blevet fulgt op på barnets fortælling om volden i familien.

	Antal	Procent
Ja	135	55
Nej	70	29
Ved ikke	40	16
Total	245	100

Af tabel 39 ses, hvem der har fulgt op på barnets fortælling om volden i hjemmet. Fx har 60 procent af pædagoger og lærere fulgt op på barnets fortælling om vold i hjemmet, 24 procent af pædagoger og lærere har ikke fulgt op på barnets fortælling om vold i hjemmet (på trods af den skærpede underretningspligt), og i 16 procent af tilfældene vides det ikke, om pædagoger og lærere har fulgt op på barnets fortælling om vold i hjemmet.

Tabel 39. Er der blevet fulgt op på barnets fortælling om volden. Fordelt efter hvem uden for husstanden barnet har fortalt om volden i familien. I procent.

	Ja	Nej	Ved ikke	Total	n
Andre familiemedlemmer	59	32	9	100	71
Pædagoger/lærere	60	24	16	100	113
Naboer	23	77	0	100	13
Kammerater	44	50	7	101	62
Andre	72	25	3	100	32
Ved ikke	45	25	30	100	40

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Det er i spørgeskemaet muligt at beskrive reaktioner og konsekvenser af, at barnet har fortalt nogen uden for husstanden om volden i familien. Citater fra skemaerne er angivet nedenfor.

I mange af de tilfælde, hvor der er blevet fulgt op på barnets fortælling om volden, har barnet – og evt. også moren – modtaget hjælp og støtte – bl.a. fra krisecenter, kommunen eller barnets daginstitution eller skole:

- *Mor flytter på krisecenter med barnet.*
- *Børnehave sendte underretning.*
- *Der udarbejdes en § 50 undersøgelse.*
- *Børnefamilieteam er inddraget.*
- *En familiebehandler på skolen hjælper nu familien.*

Flere børn oplever også, at der nogle, der støtter og viser interesse for dem, efter de har fortalt om volden:

- *Familiemedlemmer har lyttet og spurgt til barnet.*
- *Barnet fik på skolen at vide, at hun altid kan komme til skolelæreren og snakke.*
- *Kammeraters forældre og skole har støttet op om barnet.*

Undersøgelser viser, at det sætter dybe spor i børn selv at være udsat for vold såvel som at være vidne til overgreb mod deres mødre, og at mange af disse børn klarer sig dårligere på en række parametre sammenlignet med børn, der ikke har været udsat for eller vidne til vold. Reaktionen er forskellige, men skadevirkninger viser sig som psykologiske, emotionelle, adfærdsmæssige, sociale, og indlæringsmæssige problemer.²² Af nærværende analyse bliver det evident, at 51 procent af de børn, der bor på krisecenter, selv er udsat for vold, og at 84 procent af børnene overværer vold mod deres mor. Ligeledes fremgår det af kapitlet, at mange af børnene hyppigt udsættes for vold, og at de lever med volden som en del af deres hverdag, samt at de ofte har levet med vold i familien i flere år. Som følge heraf har disse børn en stærkt forøget risiko for at klare sig dårligere på en række områder sammenlignet med andre børn. Dette vil vi komme nærmere ind på i kapitel 8 om børnenes hverdagsliv.

²² Kitzmann, K. M. et al. 2003.

7. Børnenes belastningsgrad

Børn, der lever i en hverdag med gentagne overgreb af fysisk eller psykisk karakter, er i risiko for at udvikle traumer. Ligeledes giver det at være vidne til vold mod de nærmeste, fx ens mor, som omtalt stærkt forøget risiko for at udvikle psykosociale problemer. Dette gælder mest udtalt, hvis volden er gentagen, og truslen om vold altid er mere eller mindre latent tilstede. Ikke alle børn udvikler dog traumer. Hvis barnet i øvrigt er velfungerende og lever under rimelige betingelser i et miljø, der rummer omsorg og støtte, kan barnet udvikle sig sundt og normalt uden store og længerevarende skader. Hvis det at leve med vold derimod er blevet en tilstand, og der ikke i nærmiljøet er rimelige vilkår, tryghed og menneskelige ressourcer, der kan drage omsorg for og støtte barnet, så er barnet i risiko for at udvikle skader, som kan være længerevarende.²³ Af det følgende fremgår, hvordan pædagogerne på krisecentret vurderer barnets belastninger.

7.1 Vurdering af belastning hos barnet

Den pædagog eller anden krisecentermedarbejder, der udfylder spørgeskemaet, er blevet bedt om at vurdere barnets samlede belastningsgrad ud fra følgende kategorier konstrueret af Schultz Jørgensen et al.:²⁴

Et barn med almindelige behov er et barn, som er i stand til at reagere hensigtsmæssigt over for midlertidige psykosociale belastninger (fx opløsning af familien, sygdom m.v.), og som udviser modstandsdygtighed over for en midlertidig psykosocial belastning. Et barn med almindelige behov vil ved en midlertidig psykosocial belastning have behov for en voksenstøtte i det tætte netværk.

Et barn med særlige behov er et barn, der er udsat for psykosociale belastninger uden at være i stand til på det pågældende tidspunkt at reagere hensigtsmæssigt over for disse belastninger. Dog vil der hos barnet være tegn på, at det er i stand til at udvikle en tilstrækkelig modstandskraft til at komme over krisen/belastningen. Det er et barn, der er påvirket af familiens midlertidige krise/belastning, og hvor en god voksenstøtte i det tætte netværk samt en let støtte i form af fx samtaler med en børnepædagog vil kunne hjælpe barnet til at udvikle en hensigtsmæssig modstandskraft.

Et barn er truet, når der er tale om, at barnet udviser en dårlig social og kulturel integration. Det er et barn, som er, eller har været, udsat for en eller flere alvorlige belastninger, hvor disse belastninger endnu ikke har sat sig til varige skader, men hvor disse belastninger tydeligt påvirker barnets adfærd, og hvor barnet er på vej til at

²³ Se fx Christensen, E 2006; Dyregrov, A. 1998; Schultz Jørgensen, P. et al. 1993.

²⁴ Schultz Jørgensen, P. et al. 1993.

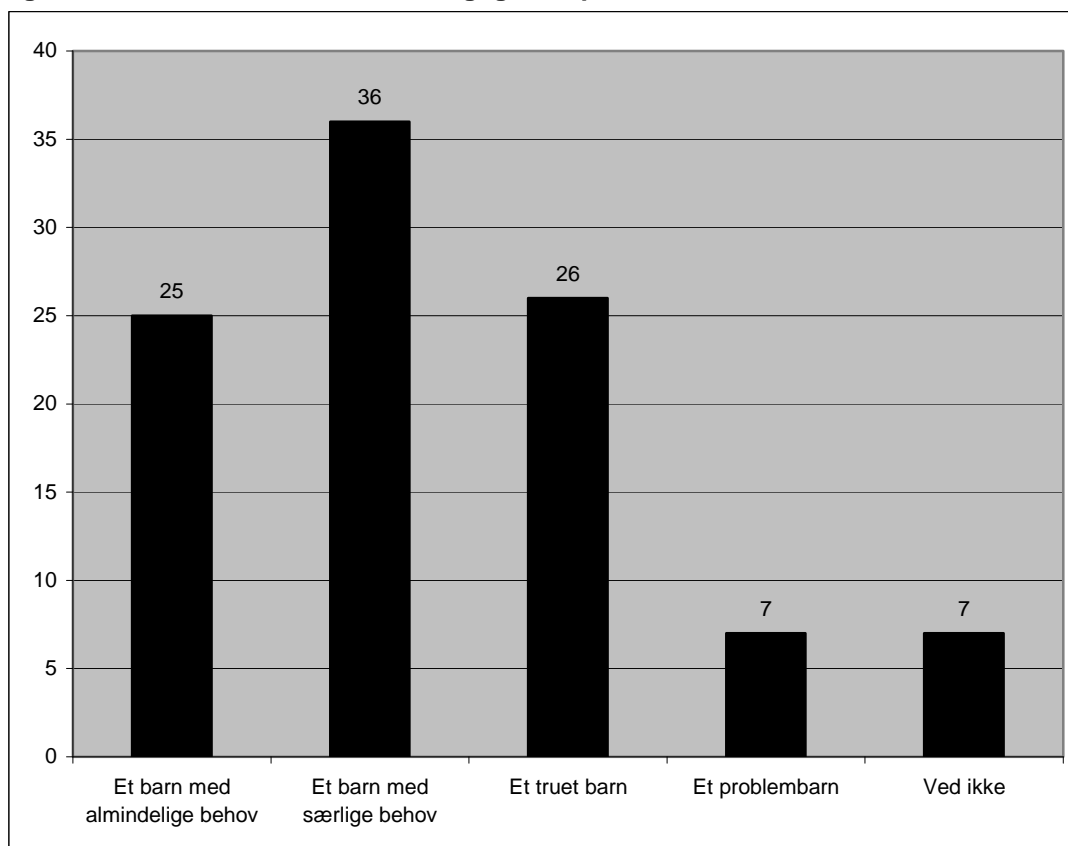
udvikle sig i en dårlig retning. Det er et barn, hvor der vil kunne ses tilpasnings- og trivselsproblemer. Det er et barn, som vil have brug for særlig støtte for at kunne ændre udvikling og opbygge modstandskraft.

Et problembarn er et barn, som tidligt og massivt har været udsat for en række belastende forhold i opvæksten i fx det nære familiemiljø og i den tidlige kontakt med omsorgspersonerne. Det er et barn, hvor problemerne og belastningsgraden har sat varigt præg på personligheden, og hvor der ses vedvarende symptomer. Det er et barn, hvor den massive belastning har påvirket barnets udvikling så voldsomt, at barnet for at komme i en positiv udvikling har brug for en decideret behandlingsmæssig indsats.

Kan ikke vurdere belastningsgraden vil være aktuel i de tilfælde, hvor barnet kun har opholdt sig på krisecentret i kort tid, eller det generelle kendskab til barnet af andre grunde er begrænset.

Figur 6 viser, hvordan de børn, der var på krisecenter i 2008, fordeler sig på de fire kategorier.

Figur 6. Barnets vurderede belastningsgrad. I procent.

n = 935.

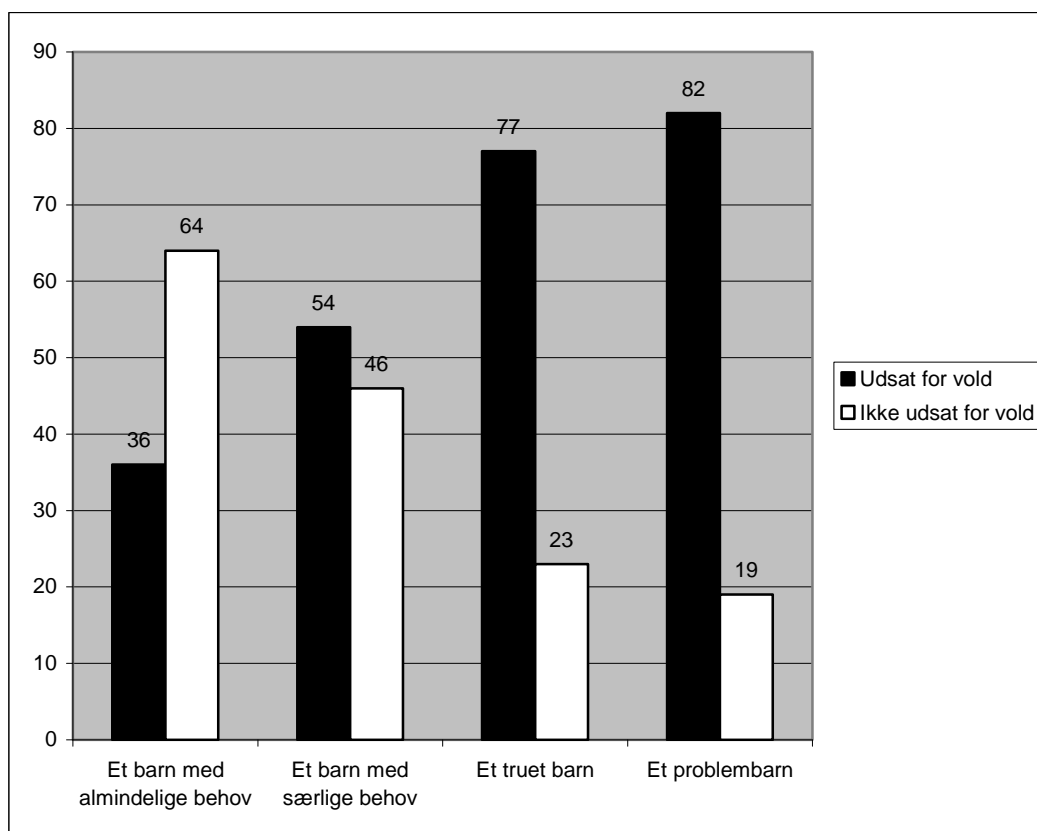
Medarbejderne på krisecentrene vurderer, at 25 procent af børnene har almindelige behov, og 36 procent vurderes til at have særlige behov. 61 procent af børnene indplaceres således i de to første kategorier, hvor belastning endnu ikke er så omfattende, og hvor de foranstaltninger, der skal til for at hjælpe barnet, derfor heller ikke er så indgribende. Der er dog stadig tale om børn, der har brug for omsorg og støtte til at få bearbejdet deres oplevelser. 26 procent vurderes som truede børn med omfattende trivsels- og tilpasningsproblemer og dårlig social integration, der har brug for særlig støtte for at ændre denne udvikling. 7 procent, svarende til 62 børn, falder i den mest belastede kategori af problembørn, der udviser meget alvorlige følgevirkninger af deres opvækst, og som har behov for en decideret behandlingsmæssig indsats. 33 procent af børnene befinder sig således i de to mest belastede kategorier. For 7 procent kan barnets belastningsgrad ikke vurderes af krisecentermedarbejderen.

7.2 Belastning i relation til alder, udsathed for vold samt længde for vold i familien

Der er ikke markante forskelle på belastningsgraden fordelt efter køn, ligesom der heller ikke er signifikante forskelle på belastningsgraden mellem danske og ikke-danske børn. Tidligere har alder haft en vis betydning for belastningsgraden, men i 2008 statistikken er der ej heller signifikante forskelle på belastningsgraden mellem de forskellige aldersgrupper.

Når børn, der selv direkte har været udsat for vold, sammenlignes med børn, der ikke har været udsat for vold, er der markante forskelle i forhold til belastningsgraden (se figur 7).

Figur 7. Har barnet været udsat for vold. Fordelt efter vurderet belastningsgrad. I procent.

Udsat for vold n = 440, ikke udsat for vold n = 326.

Af figur 7 ses, at der er en tydelig sammenhæng mellem det at være udsat for vold og den vurderede belastningsgrad. De børn, der selv er direkte udsat for vold, er også de børn, der generelt bliver vurderet som mest belastede. 36 procent af de børn, der vurderes til at have almindelige behov, har selv været udsat for vold. 54 procent af de børn, der vurderes til at have særlige behov, har selv været udsat for vold. 77 procent af de børn, der vurderes som truede, har selv været udsat for vold, og 82 procent af de børn, der vurderes som problembørn, har selv været udsat for vold.

Hvor længe volden i familien har været en del af barnets hverdag har ligeledes betydning for belastningsgraden (se tabel 40).

Tabel 40. Hvor længe har vold i familien været en del af barnets hverdag. Fordelt efter vurderet belastningsgrad. I procent.

	Et barn med almindelige behov	Et barn med særlige behov	Et truet barn	Et problembarn	Total
Under 6 mdr.	20	13	7	2	12
Mellem 6 mdr. og 1 år	14	10	8	9	10
1-2 år	27	28	15	11	23
3-4 år	17	19	28	23	21
5-6 år	4	10	12	17	9
7-8 år	10	6	18	21	12
9-10 år	4	5	5	11	5
Over 10 år	5	10	7	6	8
Total	101	101	100	100	100
n	165	281	202	47	695

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Tabel 40 viser bl.a., at 61 procent af de børn, der vurderes som børn med almindelige behov har levet med vold i familien i højst to år. Det vil samtidig sige, at 39 procent af disse børn, der er vurderet til at have almindelige behov, har levet med vold i familien i mere end to år. Til sammenligning fremgår det, at 22 procent af de børn, der er vurderet til at være såkaldte problembørn, har levet med vold i familien i højst to år, og således også, at 78 procent af disse børn har levet med vold i familien i mere end to år. Der er således en (om end ikke helt entydig) sammenhæng mellem barnets belastningsgrad og tiden, barnet har levet med vold i familien – jo længere tid barnet har levet med vold i familien, jo mere belastet vurderes det generelt til at være.

Af dette kapitel bliver det således igen tydeligt, at både det selv at være udsat for vold såvel som at leve i en familie med vold kan være stærkt belastende for barnet. Vi vil nu kigge nærmere på, hvordan børnene klarer sig i deres hverdagsliv.

8. Børnenes hverdagsliv

Spørgsmålene i dette kapitel er hentet fra SFIs børneforløbsundersøgelse af årgang 1995. Undersøgelsen har til formål at undersøge levevilkår og opvækst blandt børn i Danmark, og den startede i 1996, hvor ca. 6.000 børn født i efteråret 1995 blev tilfældigt udvalgt til at indgå i undersøgelsen. Børnene i SFIs undersøgelse er udvalgt fra hele landet og fra alle sociale lag og er opdelt efter, hvorvidt børnenes mødre har dansk statsborgerskab eller ej.²⁵ Børnenes forældre blev interviewet, da børnene var nyfødte, tre år og syv år. Den fjerde interviewrunde fandt sted, da børnene var 11 år, og indbefatter også børnenes egne udsagn om deres hverdagsliv og trivsel.²⁶ Det er spørgsmål fra SFIs fjerde interviewrunde, som også er benyttet i denne undersøgelse

Ved at anvende samme spørgsmål som SFI opnår vi mulighed for at sammenligne svarene fra børn, der lever i voldsramte familier, med svar fra 'normalgruppen' af børn. Vi kan dog ikke foretage nøjagtige sammenligninger, da nationalitet (dansk/ikke-dansk) er defineret forskelligt i de to undersøgelser, og alderen også er forskellig – i SFIs undersøgelse er spørgsmålene besvaret af børn på 11 år, mens de i nærværende undersøgelse er besvaret af børn i alderen 7 til 17 år – med en gennemsnitsalder på 11,06. Ligeledes er der i alle spørgsmål en højere andel af 'ved ikke' svar i nærværende undersøgelse end i SFIs undersøgelse, hvilket kan være medvirkende til at skabe forskelle i procentfordelinger i de to undersøgelser. Desuden er der på enkelte spørgsmål, spurgt lidt forskelligt i de to undersøgelser.

8.1 Fritid

Spørgsmål vedrørende fritid er stillet lidt forskelligt i de to undersøgelser. I denne undersøgelse er der spurgt således: 'Går du til noget i din fritid', hvor der i SFIs undersøgelse er spurgt om, hvorvidt barnet går til mindst én organiseret fritidsaktivitet om ugen. Procentandelen af de børn, der går til mindst en fritidsaktivitet om ugen, fremgår af nedenstående tabel:

Tabel 41. Går barnet til noget i sin fritid. I procent.

Dansk*	Ikke-dansk**	SFI dansk***	SFI ikke-dansk****
41	39	86	66

(*n = 126, ** n 191, ***n = 4565, ****n = 558)

²⁵ I denne undersøgelse betegnes de børn, som er født af mødre med dansk statsborgerskab som 'danske' ('SFI dansk' i tabellerne), og de børn, der er født af mødre uden dansk statsborgerskab som 'ikke-danske' ('SFI ikke-dansk' i tabellerne).

²⁶ Resultater fra denne fjerde interviewrunde er for de danske børn udkommet i rapporten: '11-årige børns hverdagsliv og trivsel' af Mattsson et. al 2008. Resultaterne for de ikke-danske børn er endnu ikke offentliggjorte. De sammenhænge fra SFIs undersøgelse, der nævnes i nærværende undersøgelse, gælder derfor kun for de danske børn.

41 procent af danske børn og 39 procent af ikke-danske børn, der har boet på krisecenter i 2008, går til noget i deres fritid. Til sammenligning går 86 procent af de danske børn og 66 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse til mindst én organiseret fritidsaktivitet om ugen. Det vil således sige, at en langt større andel af både danske og ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse går til fritidsaktivitet sammenlignet med børn fra nærværende undersøgelse.

I undersøgelsen fra SFI fremgår det, at der blandt de danske børn er sammenhæng mellem fritidsaktiviteter og trivsel. Det fremgår tydeligt, at der blandt de børn, som har en høj trivsel, er signifikant færre, som ikke går til fritidsaktiviteter hver uge sammenlignet med børn, som slet ikke er glade for deres liv.²⁷ Denne undersøgelse viser en lignende sammenhæng: Jo mere belastet barnet vurderes til at være, des færre fritidsaktiviteter går barnet generelt til: 48 procent af de børn, der vurderes til at have almindelige behov, 41 af de børn, der vurderes til at have særlige behov, 39 procent af de børn, der vurderes som truede og 33 procent af de børn, der vurderes som problembørn, går til noget i deres fritid.²⁸

Børnene er også blevet spurgt om, hvor de går hen efter skole. Svarene fremgår af tabel 42.

Tabel 42. Hvor går barnet hen efter skole. I procent.

	Dansk	Ikke-dansk	SFI dansk	SFI ikke-dansk
Fritidsklub/fritidshjem/SFO	41	36	12	14
Går hjem til mig selv eller en kammerat	49	51	67	70
Det er forskelligt (nogle gange fritidsklub og nogle gange hjem)	11	13	21	17
Total	101	100	100	101
n	103	147	4320	492

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

41 procent af de danske og 36 procent af de ikke-danske børn, der har boet på krisecenter i 2008 – mod 12 procent af de danske og 14 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse – går i fritidsklub, fritidshjem eller SFO efter skole. 49 procent af de danske og 51 procent af de ikke-danske børn fra krisecentrene – mod 67 procent af de danske og 70 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse – går hjem til sig selv eller en kammerat efter skole.

En større andel af børnene fra nærværende undersøgelse går således i fritidsklub/fritidshjem eller SFO, mens en større andel af børn fra SFIs undersøgelse går hjem til sig selv eller en kammerat efter skole. Dette kan evt. forklares med, at en større andel af børnene fra denne undersøgelse aldersmæssigt tilhører gruppen af

²⁷ Mattsson et. al 2008.

²⁸ For en nærmere gennemgang af belastningsgrader henvises til kapitel 7.

børn, der benytter fritidsklub, fritidshjem og SFO. Det kan evt. også forklares med at en større andel af børnene fra SFIs undersøgelse giver udtryk for, at de har venner, og at de oftere besøger disse venner – sammenlignet med børn, der har boet på krisecenter. Dette beskrives nærmere i næste afsnit om sociale relationer.

8.2 Sociale relationer

I de to undersøgelser er der spurgt lidt forskelligt til familiens netværk. I denne undersøgelse er der spurgt således: 'Er der i familien eller vennekredsen én eller flere voksne personer (ud over moderen/forældrene), der har stor betydning for barnet, og som drager omsorg for og tager ansvar for barnet, når der er behov.' I SFIs undersøgelse er der spurgt til, hvorvidt der er en eller flere voksne ud over forældre, som barnet er særlig glad for eller knyttet til. Procentandelen af de børn, der har kontakt til andre betydningsfulde voksne end deres forældre, fremgår af nedenstående tabel:

Tabel 43. Har barnet kontakt til andre betydningsfulde voksne end sine forældre. I procent.

Dansk*	Ikke-dansk**	SFI dansk***	SFI ikke-dansk****
56	31	85	74

(*n = 209, ** n 263, ***n = 4511, ****n = 506)

Hos 56 procent af de danske og 31 procent af de ikke-danske børn i denne undersøgelse er der i familien eller vennekredsen mindst én voksen, der er betydningsfuld for barnet, ud over forældrene, mens 85 procent af de danske børn og 74 procent af de ikke-danske børn i SFIs undersøgelse har en eller flere voksne ud over forældrene, som de er knyttet til. Således ser det ud til, at en langt større andel af børn fra 'normalbefolkningen' end fra krisecentrene har kontakt til andre betydningsfulde voksne end deres forældre.

Dette leder tankerne hen på Eva Lundgrens teori om voldsspiralen. Ifølge Lundgren benytter den voldelige mand forskellige strategier til at opnå kontrol over kvinden. Kontrollen kommer bl.a. til udtryk gennem kontrolleret isolation, hvor han – via forskellige mekanismer – forsøger at afskære kvindens kontakt med familie, venner og arbejdsmarked.²⁹ Dette kan således være en forklaring på, at de børn, der lever med vold i familien, har kontakt til færre betydningsfulde voksne. Imidlertid skal en sådan konklusion tages med forbehold, idet det kan være svært at sammenligne tallene fra de to undersøgelser, da det som nævnt er spurgt forskelligt. I SFIs undersøgelse kan en betydningsfuld voksen fx også være en lærer eller pædagog, mens det i nærværende undersøgelse skal være en, som er en del af familien eller familiens vennekreds. Disse forskellige måder at spørge på kan således være en anden forklaring på, at en større andel af børnene fra SFIs undersøgelse giver udtryk for, at de er knyttet til andre voksne end deres forældre.

²⁹ Lundgren, E. 2001.

Tabel 44. Har barnet mindst én god ven. I procent.

	Dansk	Ikke-dansk	SFI dansk	SFI ikke-dansk
Ja - flere gode venner	64	57	91	91
Ja - én god ven	17	20	8	8
Nej	9	6	1	1
Ved ikke	11	17	1	0
Total	101	100	101	100
n	127	184	4320	492

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Af tabel 44 fremgår det, at 64 procent af de danske børn og 57 procent af de ikke-danske børn, der har boet på krisecenter i 2008, har flere gode venner – mod 91 procent af både de danske og ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse. 17 procent af de danske børn og 20 procent af de ikke-danske børn, der har boet på krisecenter, har én god ven – mod 8 procent af både de danske og ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse, og 9 procent af de danske børn og 6 procent af de ikke-danske børn, der har boet på krisecenter, har ingen gode venner – mod 1 procent af både de danske og ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse. Således indikerer tallene, at børn, der har boet på krisecenter, generelt har færre venner end børn generelt. En større andel af børn fra krisecenter har dog angivet, at de har én god ven. Dette kan tyde på, at børn, der lever med vold i familien, ikke altid har overskud til at knytte mange relationer, men at de i stedet vælger at betro sig til én ven.

I SFIs undersøgelse findes danske børn helt uden venner i mest udbredt grad blandt børn fra ressourcervage hjem og blandt børn, der ikke trives godt, og der er en klar sammenhæng mellem at have mindst én god ven og tilfredsheden med eget liv. Det tyder på, at det at have gode venner er en væsentlig faktor i forhold til at trives godt, eller omvendt, at børn, der trives godt, også typisk har gode venner.³⁰ I denne undersøgelse kan der ikke findes lignende sammenhænge mellem, hvilke børn der ingen venner har – der er fx ikke nogen signifikant sammenhæng mellem antallet af venner og den vurderede belastningsgrad.

³⁰ Mattsson et. al 2008.

Tabel 45. Hvor ofte har barnet kammerater eller venner på besøg i hjemmet. I procent.

	Dansk	Ikke-dansk	SFI dansk	SFI ikke-dansk
Mindst 5 dage om ugen	6	5	8	8
2-4 dage om ugen	22	10	47	28
En enkelt dag om ugen	17	14	20	26
Nogle gange om måneden	15	16	13	17
Sjældnere end en gang om måneden	27	34	6	17
Ved ikke	15	21	6	5
Total	102	100	100	101
N	124	177	4320	492

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Tabel 45 viser, hvor ofte barnet har kammerater eller venner på besøg. Heraf fremgår det bl.a., at 28 procent af de danske og 15 procent af de ikke-danske børn, der har boet på krisecenter i 2008 – mod 55 procent af de danske børn og 36 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse – har kammerater eller venner på besøg mindst to gange om ugen. Ligeledes fremgår det, at 27 procent af danske børn og 34 procent af ikke-danske børn fra krisecentrene – mod 6 procent af de danske børn og 17 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse – sjældnere end en gang om måneden har kammerater eller venner på besøg.

Tabel 46. Hvor ofte er barnet hjemme hos sine kammerater eller venner. I procent.

	Dansk	Ikke-dansk	SFI dansk	SFI ikke-dansk
Mindst 5 dage om ugen	5	6	7	7
2-4 dage om ugen	30	18	52	37
En enkelt dag om ugen	17	15	20	23
Nogle gange om måneden	14	17	11	15
Sjældnere end en gang om måneden	19	24	4	13
Ved ikke	15	21	6	5
Total	100	101	100	100
n	123	179	4320	492

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Tabel 46 viser, hvor ofte barnet er på besøg hjemme hos kammerater eller venner. Heraf fremgår det bl.a., at 35 procent af de danske og 24 procent af de ikke-danske børn, der har boet på krisecenter i 2008 – mod 59 procent af de danske børn og 44 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse – er på besøg hos kammerater eller venner mindst to gange om ugen. Ligeledes fremgår det, at 19 procent af danske børn og 24 procent af ikke-danske børn fra krisecentrene – mod 4 procent af de danske børn og 13 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse – sjældnere end en gang om måneden er på besøg hos kammerater eller venner.

Børnene fra SFIs undersøgelse har således oftere kammerater eller venner på besøg eller er på besøg hos kammerater eller venner. Dette stemmer godt overens med, at

børnene i SFIs undersøgelse også giver udtryk for, at de har flere venner – jf. tabel 44.

8.3 Mobning

I begge undersøgelser er der blevet spurgt til, om barnet er blevet mobbet inden for det sidste halve år, og om barnet selv har været med til at mobbe nogen inden for det sidste halve år. Svarene fremgår af tabel 47 og 48.

Tabel 47. Er barnet blevet mobbet inden for det sidste halve år. I procent.

	Dansk	Ikke-dansk	SFI dansk	SFI ikke-dansk
Ja - det sker ofte	17	15	4	3
Ja - nogle få gange	30	25	14	12
Nej	40	39	79	83
Ved ikke	13	21	3	2
Total	100	100	100	100
n	127	178	4318	491

Tabel 47 viser, at 47 procent af de danske børn og 40 procent af de ikke-danske børn, der har boet på krisecenter i 2008, har oplevet at blive mobbet inden for det sidste halve år – mod 18 procent af de danske børn og 15 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse.

Tabel 48. Har barnet selv været med til at mobbe andre børn inden for det sidste halve år. I procent.

	Dansk	Ikke-dansk	SFI dansk	SFI ikke-dansk
Ja - det sker ofte	2	4	1	2
Ja - nogle få gange	22	23	9	13
Nej	56	52	87	81
Ved ikke	19	20	3	4
Total	99	99	100	100
n	125	181	4319	491

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Tabel 48 viser, at en større andel af de børn, der har boet på krisecenter i 2008, også selv har været med til at mobbe andre børn inden for det sidste halve år: 24 procent af de danske børn og 27 procent af de ikke-danske børn, der har boet på krisecenter – mod 10 procent af de danske børn og 15 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse – har mobbet andre børn inden for det sidste halve år. En langt større andel af børnene fra krisecentrene, har således oplevet såvel at blive mobbet som selv at være med til at mobbe andre børn.

SFIs undersøgelse af de danske børn viser, at dem, der mobber, også ofte er dem, der selv mobber.³¹ En lignende tendens kan spores i nærværende undersøgelse: Blandt de børn, der har mobbet andre, er der 23 procent, der selv ofte er blevet mobbet, og 53 procent som er blevet mobbet nogle få gange, mens 23 procent af mobberne ikke selv er blevet mobbet. Blandt de børn, der ikke har mobbet andre, er der 16 procent, der selv ofte er blevet mobbet, 22 procent som er blevet mobbet nogle få gange, mens 63 procent af dem, der ikke mobber, heller ikke selv er blevet mobbet. Man kan derved sige, at der er en tendens til, at den dårlige adfærd kører i ring, så man byder andre, hvad man selv bliver budt. Det understøtter, at mobning tilsyneladende har en tendens til at florere i bestemte miljøer.³²

I nærværende undersøgelse er der ligeledes signifikante forskelle i forhold til belastningsgrad og andelen af børn, der bliver mobbet: 22 procent af de børn, der vurderes til at have almindelige behov, 37 af de børn, der vurderes til at have særlige behov, 57 procent af de børn, der vurderes som truede og 58 procent af de børn, der vurderes som problembørn, er blevet mobbet inden for det sidste halve år. Ligeledes tegner der sig et billede af, at jo mere belastet barnet vurderes til at være, jo større er sandsynligheden for, at barnet selv har mobbet andre inden for det sidste halve år: 10 procent af de børn, der vurderes til at have almindelige behov, 23 af de børn, der vurderes til at have særlige behov, 35 procent af de børn, der vurderes som truede og 39 procent af de børn, der vurderes som problembørn, har været med til at mobbe andre børn inden for det sidste halve år.

8.4 Skole

I begge undersøgelser er der blevet spurgt om, hvad børnene synes om at gå i skole, samt hvordan de selv synes, at de klarer sig fagligt i skolen. Svarene fremgår af tabel 49 og tabel 50.

Tabel 49. Hvad synes barnet om at gå i skole. I procent.

	Dansk	Ikke-dansk	SFI dansk	SFI ikke-dansk
Virkelig godt	14	15	24	46
Godt	41	45	45	39
Hverken godt eller dårligt	24	17	23	13
Dårligt	6	7	4	1
Virkelig dårligt	3	2	2	1
Ved ikke	13	14	2	0
Total	101	100	100	100
n	123	178	4318	492

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Tabel 49 viser, at 14 procent af de danske børn og 15 procent af de ikke-danske børn, der har boet på krisecenter i 2008, synes virkelig godt om at gå i skole – mod 24

³¹ Ibid.

³² Ibid.

procent af de danske børn og 46 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse. Endvidere synes 9 procent af både de danske og ikke-danske børn, der har boet på krisecenter, dårligt eller virkelig dårligt om at gå i skole – mod 6 procent af de danske og 2 procent af de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse.

Tabel 50. Hvordan synes barnet selv, det klarer sig i skolen. I procent.

	Dansk	Ikke-dansk	SFI dansk	SFI ikke-dansk
Meget godt	15	18	36	39
Godt	38	37	46	46
Nogenlunde	24	22	15	13
Ikke så godt	6	7	2	2
Ved ikke	16	16	1	1
Total	99	100	100	101
n	124	177	4317	492

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Af tabel 50 ses, at 53 procent af danske børn og 55 procent af ikke-danske børn, der har boet på krisecenter i 2008 – mod 82 procent af danske børn og 85 procent af ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse – selv mener, at de klarer sig meget godt eller godt i skolen. Omvendt mener 6 procent af de danske børn og 7 procent af de ikke-danske børn fra krisecentrene – mod 2 procent af både de danske og ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse – at de ikke klarer sig så godt i skolen. Det kan således konkluderes, at børnene fra krisecentrene i mindre grad end børn generelt synes godt om at gå i skole, og ligeledes at de i mindre grad selv synes, at de klarer sig godt i skolen.

8.5 Symptomer

En del af de børn, der har boet på krisecenter i 2008, lider regelmæssigt af symptomer, der kan få stor betydning for deres trivsel og udvikling. De hyppigste symptomer er følelsen af at være ked af det, at være irriteret eller i dårligt humør samt at være nervøs. 48 procent af børnene fra krisecentrene er kede af det mindst en gang om ugen – 18 procent hver dag. Til sammenligning er 20 procent af børnene fra SFIs undersøgelse kede af det mindst en gang om ugen – 3 procent hver dag. 45 procent af børnene fra krisecentrene er irriteret eller i dårligt humør mindst en gang om ugen – 15 procent hver dag, mens 31 procent af børnene fra SFIs undersøgelse er irriteret eller i dårligt humør mindst en gang om ugen – 4 procent hver dag. Endelig er 35 procent af børnene fra krisecenter nervøse mindst en gang om ugen – 12 procent af disse børn er nervøse hver dag, mens 17 procent af børnene fra SFIs undersøgelse er nervøse mindst en gang om ugen – 3 procent hver dag.

I nedenstående tabel kan alle svarene fra denne undersøgelse sammenlignes med svarene fra SFIs undersøgelse. Svarmulighederne er:

- 1 (næsten dagligt)
- 2 (ca. en gang om ugen)
- 3 (ca. en gang om måneden)
- 4 (sjældnere end en gang om måneden eller aldrig)
- 5 (ved ikke)³³

Det vil således sige, at jo lavere tallet er, jo oftere opleves det pågældende symptom. Det er de gennemsnitlige svar, der er præsenteret i tabel 51.

Tabel 51. Barnets symptomer. Gennemsnit.

	Dansk	Ikke-dansk	SFI dansk	SFI ikke-dansk
Hovedpine	3,20	3,10	3,26	3,38
Mavepine	2,94	2,92	3,51	3,50
Ondt i ryggen	3,62	3,34	3,57	3,63
Ked af det	2,33	2,22	3,23	3,46
Irritabel/dårligt humør	2,24	2,48	2,95	3,36
Nervøs	2,63	2,64	3,33	3,36
Svært ved at falde i søvn	2,69	2,68	2,80	3,08
Svimmel	3,80	3,58	3,68	3,76

De hyppigste symptomer for både danske og ikke-danske børn, der har været på krisecenter er som nævnt: Følelsen af at være ked af det, at være irritabel eller i dårligt humør og at være nervøs. De hyppigste symptomer for danske børn fra SFIs undersøgelse er: Søvnbesvær, følelsen af at være irritabel eller i dårligt humør og følelsen af at være ked af det. For de ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse er de hyppigste symptomer: Søvnbesvær, følelsen af at være irritabel eller i dårligt humør og følelsen af at være nervøs.

Det fremgår af tabellen, at børn fra krisecentre oftere end børnene fra SFIs undersøgelse har hovedpine, mavepine, er kede af det, har følelsen af at være irritabel eller i dårligt humør, er nervøse og har svært ved at falde i søvn. Den største forskel findes i forhold til at være ked af det – børn, der har været på krisecenter, oplever altså i langt højere grad end børn fra SFIs undersøgelse at være kede af det. I forhold til at have ondt i ryggen og at være svimmel er forskellene ikke helt så entydige – for begge symptomer gælder, at danske børn fra SFIs undersøgelse oplever dem i lidt højere grad end danske børn fra denne undersøgelse, hvorimod ikke-danske børn fra denne undersøgelse oplever disse symptomer i lidt højere grad end ikke-danske børn fra SFIs undersøgelse.

³³ 'Ved ikke' svar er ikke medtaget i gennemsnitsberegningerne.

9. Støtte til børnene

Det fremgår tydeligt af de foregående kapitler, at mange af de børn, der kommer på krisecentre, er udsat for en lang række belastninger. Fra forskning ved vi, at børn, der vokser op i voldsramte familier, er i særlig risiko for at udvikle sociale problemer.³⁴ Når et individ udsættes for belastninger ud over en vis grænse, reagerer det med stress, først i en alarmfase, dernæst en modstandsfase, og til slut en udmattelsesfase. I den første fase er barnet måske i stand til at overvinde eller mestre situationen, men ved vedvarende belastninger kan der være tale om en mere permanent udmattelse, som fører til alvorligere problemreaktioner.³⁵ Det er derfor afgørende, at børnene får den hjælp og støtte, de har behov for, og at de får den så tidligt som muligt.

I det følgende kapitel behandles, i hvilket omfang barnet modtager støtte fra kommunen. Ligeledes omhandler kapitlet kort, i hvilket omfang barnet modtager støtte fra krisecenteret, samt hvor barnet flytter hen efter opholdet på krisecenter.

9.1 Underretning til kommunen

Mange af de kvinder, der kommer på krisecentrene, er i kontakt med kommunen allerede inden opholdet på krisecentret. Ifølge Servicelovens § 153 gælder den såkaldt skærpede underretningspligt for krisecentrenes personale. § 153 påbyder personer, der udøver offentligt hverv, at underrette kommunen, hvis de under udøvelse af deres hverv får kendskab til forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung under 18 år har behov for særlig støtte. På samme måde påhviler det naturligvis også den kommunale forvaltning i én kommune at give underretning om børn med behov for særlig støtte videre til en anden kommune, hvis barnet har ophold her. Ligesom de forskellige afdelinger inden for den kommunale forvaltning skal give underretning om særligt udsatte børn videre til den eller de afdelinger i forvaltningen, som skal handle på underretningen.

Der er spurgt til, om krisecentret har informeret kommunen om barnets vilkår, og i givet fald hvordan underretningen har fundet sted. Det fremgår af tabel 52, at krisecentrene ikke har underrettet kommunen om barnets vilkår i 18 procent af tilfældene, og i 4 procent af tilfældene vides det ikke, hvorvidt kommunen er underrettet. Dette betyder omvendt, at i mindst 78 procent af tilfældene er kommunen blevet underrettet om barnets vilkår. I 2007 skete der underretning for 79 procent af børnene, i 2006 skete der underretning for 67 procent af børnene, i 2005 for 52

³⁴ Christensen, E. 2006.

³⁵ Schultz Jørgensen, P. et al. 1993.

procent af børnene og i 2004 skete der underretning for 47 procent af børnene. Således har andelen af tilfælde, hvor krisecentrene har underrettet kommunen, været stødt stigende fra 2004 til 2007, mens der fra 2007 til 2008 er sket et lille fald – eller nok nærmere stagnation – i andelen af tilfælde, hvor krisecentrene underretter kommunerne.

Tabel 52. Har krisecentret informeret kommunen om barnets vilkår.

	Antal	Procent
Nej, der har ikke været kontakt	200	18
Telefonisk kontakt	547	50
Møder	350	32
Skriftlig redegørelse	199	18
Underretning efter skærpet oplysningspligt	275	25
Andet	38	4
Ved ikke	47	4

n = 1100. (Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Underretning kan ske på forskellige måder. Af tabel 52 ses bl.a., at informationerne fra krisecentret til kommunen 547 gange er givet over telefonen, 350 gange er der afholdt møder, 199 gange er der lavet en skriftlig redegørelse til kommunen, og 275 gange er der lavet en underretning efter den skærpede oplysningspligt.

Hvis der udelukkende ses på de 200 tilfælde, hvor der ikke er sket underretning fra krisecentret til kommunen, fremgår det, at der er en tydelig sammenhæng mellem den vurderede belastningsgrad, og hvorvidt krisecentret har underrettet kommunen om barnets vilkår. Jo mindre belastet barnet vurderes til at være, des større sandsynlighed er der for, at krisecentret ikke har underrettet kommunen om barnets vilkår (se tabel 53).

Tabel 53. Vurderet belastningsgrad hos barnet, som der ikke er sket underretning på.

	Antal	Procent
Et barn med almindelige behov	85	51
Et barn med særlige behov	39	23
Et truet barn	24	14
Et problembarn	2	1
Kan ikke vurdere barnets belastningsgrad	17	10
Total	167	99

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Når vi udelukkende kigger på de børn, hvor der ikke er sket underretning til kommunen, viser det sig, at 51 procent af børnene vurderes til at have almindelig

behov, 23 procent har særlige behov, 14 procent vurderes til at være truede børn, og 1 procent vurderes til at være deciderede problembørn. Det er således en sammenhæng mellem, at jo mere belastet barnet vurderes til at være, jo mindre er sandsynligheden for, at krisecentret ikke har informeret kommunen om barnets vilkår.

9.2 § 50 undersøgelser

Når det må antages, at et barn eller en ung har brug for særlig støtte, er den kommunale myndighed forpligtet til at undersøge barnets eller den unges forhold nærmere ved hjælp af Servicelovens § 50 undersøgelse. Hensigten med undersøgelsen er at skaffe et grundlag for at vurdere, om der er tale om problemer, der bør resultere i hjælpeforanstaltninger og i givet fald, hvilke hjælpeforanstaltninger der må anses som mest formålstjenstlige. En § 50 undersøgelse er således fundamentet for den sociale indsats.³⁶ Der er blevet spurgt til, hvorvidt den kommunale sagsbehandler har iværksat en § 50 undersøgelse. Svarene fremgår af tabel 54.

Tabel 54. Er der iværksat en § 50 undersøgelse.

	Antal	Procent
Ja	127	14
Nej	443	50
Der foreligger en § 50	34	4
Aftale om § 50	49	6
Ved ikke	237	27
Total	890	101

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

For 24 procent af børnene er det enten iværksat en § 50 undersøgelse, der foreligger en § 50 undersøgelse, eller der er lavet aftale om iværksættelse af en § 50 undersøgelse. For 50 procent af børnene er der ikke iværksat en § 50 undersøgelse, og for 27 procent af børnene er det uvist, hvorvidt der er iværksat en § 50 undersøgelse.

Der er en tydelig sammenhæng mellem børnenes belastningsgrad, og hvorvidt der er iværksat en § 50 undersøgelse. Hvordan iværksættelse af § 50 undersøgelser fordeler sig i forhold til barnets vurderede belastningsgrad fremgår af følgende tabel:

³⁶ Hestbæk, A. D. et. al 2006.

Tabel 55. Er der iværksat en § 50 undersøgelse. Fordelt efter vurderet belastningsgrad. I procent.

	Et barn med almindelige behov	Et barn med særlige behov	Et truet barn	Et problembarn	Kan ikke vurdere barnets belastningsgrad	Total
Ja	3	13	24	29	12	14
Nej	77	50	37	12	35	50
Der foreligger en § 50	0	2	10	7	2	4
Aftale om § 50	2	7	5	14	5	6
Ved ikke	17	29	24	38	46	27
Total	99	101	100	100	100	101
n	208	324	221	58	57	868

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprounding af de enkelte procenter).

Jo mere belastet barnet vurderes til at være, desto større sandsynlighed er der for, at der er iværksat en § 50 undersøgelse. For 5 procent af børn med almindelige behov, er der enten iværksat en § 50 undersøgelse, der foreligger en undersøgelse, eller der er lavet aftale om en undersøgelse. For børn med særlige behov er tallet 22 procent, for truede børn er tallet 39 procent, og for deciderede problembørn er tallet 50 procent. Det betyder samtidig, at for 61 procent af de børn, der vurderes til at være truede børn, og for 50 procent af de børn, der vurderes som mest belastede og decideret behandlingskrævende, er der enten ikke iværksat en § 50 undersøgelse, eller det er uvist, hvorvidt en sådan undersøgelse er lavet.

9.3 Støtte til barnet fra kommunen før opholdet

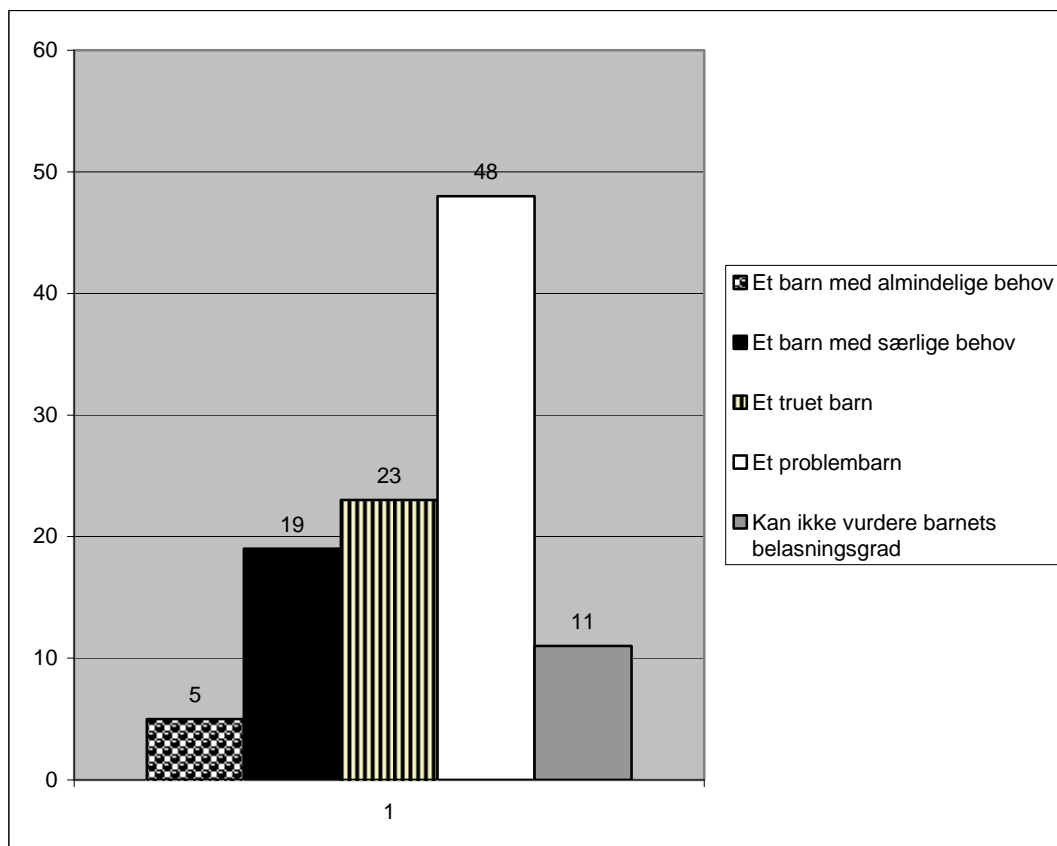
Der er spurgt til, hvorvidt der før opholdet på krisecenter var etableret støtte til barnet. I alt 18 procent, svarende til 166 børn, har modtaget en form for støtte fra de sociale myndigheder, før de kom på krisecenter. For 75 procent af børnene var der ikke etableret støtte, og for 7 procent af børnene er det uvist, hvorvidt der var etableret støtte fra kommunen før opholdet på krisecenter (se tabel 56).

Tabel 56. Etableret støtte til barnet fra kommunen før opholdet.

	Antal	Procent
Ja	171	18
Nej	707	75
Ved ikke	63	7
Total	941	100

Der er en tydelig sammenhæng mellem børnenes belastningsgrad, og hvorvidt de har modtaget støtte fra kommunen før opholdet på krisecenter. Hvordan støtten fordeles i forhold til barnets vurderede belastningsgrad fremgår af følgende figur:

Figur 8. Støtte før opholdet. Fordelt efter vurderes belastningsgrad. I procent.

Et barn med almindelige behov n = 227, Et barn med særlige behov n = 340, Et truet barn n = 238, Et problembarn n = 62, Kan ikke vurdere barnets belastningsgrad n = 62.

Af de hårdst belastede børn har 48 procent fået støtte før opholdet. Med hensyn til de truede børn har 23 procent fået støtte før opholdet på krisecenter. Også børn, der vurderes som mindre belastede, får støtte. Det drejer sig om 19 procent af børn med særlige behov og 5 procent af børn med almindelige behov. Det kan således konkluderes, at jo mere belastet barnet er vurderet til at være, des større sandsynlighed er der for, at barnet har fået støtte før opholdet på krisecenter. Det er dog stadig kun knap halvdelen af de børn, der vurderes som meget hårdt belastede og decideret behandlingskrævende, der før opholdet på krisecenter har fået støtte fra kommunen. Blandt de truede børn, der også har et udtalt behov for støtte, har under en fjerdedel modtaget støtte før opholdet.

Blandt de 171 børn, der har modtaget støtte fra kommunen inden opholdet på krisecenter, fordeler støtten sig på en række foranstaltninger (se tabel 57).

Tabel 57. Former for støtte til barnet fra kommunen før opholdet.

	Antal	Procent
Psykolog	20	12
Støttepædagog	37	22
Familiebehandling	42	25
Familiepleje	4	2
Døgninstitution	2	1
Daginstitution (socialpædagogisk friplads)	19	11
Aflastning	13	8
Kørselsordning	10	6
Andet	63	37
Ved ikke	2	1

n = 171. (Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Det fremgår af tabel 57, at 20 børn har modtaget psykologbehandling før opholdet på krisecenter, 37 børn har haft kontakt til en støttepædagog, 42 børn har været i familiebehandling, 19 har været på daginstitution, og 13 børn har været i aflastning før opholdet på krisecenter. 63 børn har modtaget andre former for støtte fra kommunen. Disse andre former for støtte dækker bl.a. over familiekonsulent, hjemmehos'er og talepædagog.

9.4 Støtte til barnet fra kommunen under opholdet

Der er ligeledes 18 procent af børnene, der modtager støtte under opholdet på krisecenter, 78 procent af børnene modtager ikke støtte under opholdet på krisecenter, og for 5 procent af børnene er det uvist, hvorvidt de modtager støtte fra kommunen (se tabel 58).

Tabel 58. Etableret støtte til barnet fra kommunen under opholdet.

	Antal	Procent
Ja	164	18
Nej	713	78
Ved ikke	43	5
Total	920	101

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter).

Ligesom hos de børn, der har modtaget støtte før opholdet på krisecenter (se figur 8), er der også sammenhæng mellem børnenes belastningsgrad, og hvorvidt de har modtaget støtte fra kommunen under opholdet på krisecenter. Fx har 9 procent af de børn, der er vurderet til at have almindelige behov, modtaget støtte under opholdet, mens 31 procent af de børn, der vurderes som problembørn, har modtaget støtte under opholdet.

De 164 børn, der har modtaget støtte fra kommunen under deres ophold på krisecenter, har modtaget følgende foranstaltningstyper (se tabel 59):

Tabel 59. Former for støtte til barnet fra kommunen under opholdet.

	Antal	Procent
Psykolog	27	17
Støttepædagog	14	9
Familiebehandling	34	21
Familiepleje	4	2
Døgninstitution	12	7
Daginstitution (socialpædagogisk friplads)	11	7
Aflastning	7	4
Kørselsordning	38	23
Andet	46	28
Ved ikke	0	0

n = 164. (Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Af tabel 59 ses bl.a., at kørselsordning er den mest benyttede konkrete form for støtte fra kommunen til børn under opholdet på krisecenter, samt at 46 børn modtager andre former for støtte, hvilket bl.a. dækker over rådgivning i kommunens familieafdeling, sundhedsplejerske og talepædagog.

9.5 Støtte fra kommunen ved udflytning

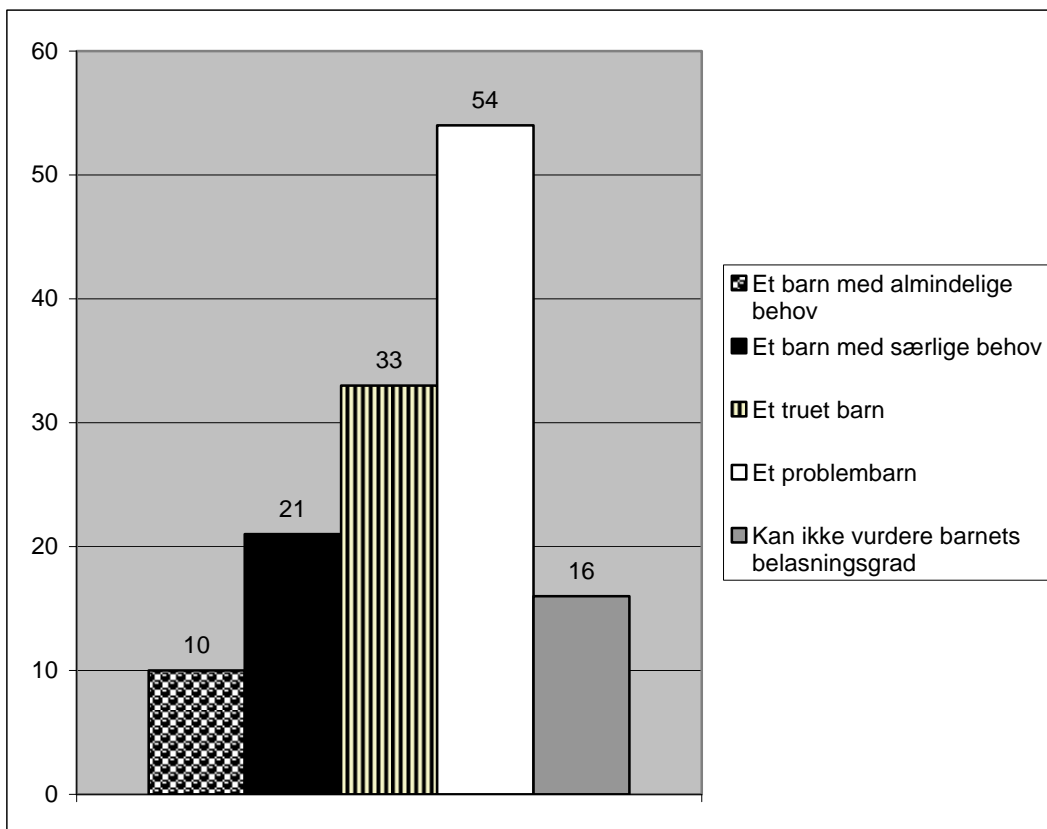
Når kvinden og barnet forlader krisecentret, er de i en meget udsat position. Det er derfor yderst vigtigt, at der er støtte fra de sociale myndigheder efter krisecenteropholdet. Som vist i tabel 60 er det ved fraflytning fra krisecentret i 23 procent af tilfældene aftalt, at børnene skal modtage støtte. Dette er et fald i forhold til tidligere – i 2007 var der etableret støtte til 26 procent af børnene, og i 2006 var der etableret støtte til 31 procent af børnene ved udflytning fra krisecenter.

Tabel 60. Aftalt støtte til barnet fra kommunen ved udflytning.

	Antal	Procent
Ja	216	23
Nej	608	66
Ved ikke	104	11
Total	928	100

Ligesom det gør sig gældende for støtten fra kommunen til barnet før og under opholdet, er det også ved udflytning sådan, at de børn, der vurderes til at have det største behov, også i størst udstrækning får hjælp. 54 procent af de børn, der vurderes som problembørn, får støtte ved udflytning (se figur 9).

Figur 9. Støtte ved udflytning. Fordelt efter vurderet belastningsgrad. I procent.

Et barn med almindelige behov n = 223, Et barn med særlige behov n = 328, Et truet barn n = 234, Et problembarn n = 61, Kan ikke vurdere barnets belastningsgrad n = 57.

Støtten til de 216 børn, der modtager støtte ved udflytning fra krisecenter, fordeler sig på følgende måde:

Tabel 61. Former for støtte til barnet fra kommunen aftalt ved udflytning.

	Antal	Procent
Psykolog	30	14
Støttepædagog	20	9
Familiebehandling	72	33
Familiepleje	7	3
Døgninstitution	15	7
Daginstitution (socialpædagogisk friplads)	16	7
Aflastning	12	6
Andet	64	30
Ved ikke	29	13

n = 216. (Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Af tabel 61 fremgår det, at familiebehandling er den form for støtte, der oftest er aftalt i forbindelse med udflytning fra krisecenter. Ligesom under de andre foranstaltningstyper er der en stor andel, der har svaret 'andet'. Andet dækker her bl.a. over madpakkeordning, familiesamtaler og kontaktpersonsordning.

Selvom der er svaret bekræftende på, at der er aftalt støtte fra kommunen til barnet, er ikke al støtte iværksat på det tidspunkt, hvor barnet flytter fra krisecentret. 54 procent af støtten er iværksat på fraflytningstidspunktet (se tabel 62).

Tabel 62. Er støtten til barnet iværksat på nuværende tidspunkt.

	Antal	Procent
Ja	108	54
Nej	80	40
Ved ikke	11	6
Total	199	100

Der er en gruppe børn, for hvem spørgsmålet om støtte endnu ikke er afgjort ved udflytning fra krisecenter, og der kan således være børn, som vil modtage støtte på et senere tidspunkt. Der er blevet spurgt til, om der ved udflytning fra krisecenter er søgt støtte fra kommunen til barnet, men at afgørelsen endnu ikke er truffet. Svarene fremgår af tabel 63.

Tabel 63. Er der søgt støtte – men afgørelsen er ikke truffet.

	Antal	Procent
Ja	129	15
Nej	632	74
Ved ikke	97	11
Total	858	100

Således er der 129 børn, der afventer en afgørelse fra kommunen om, hvorvidt de får støtte eller ej. I tabel 64 ses, hvilke foranstaltningstyper, der afventer afgørelse.

Tabel 64. Former for støtte til barnet fra kommunen der afventer afgørelse.

	Antal	Procent
Psykolog	26	20
Støttepædagog	12	9
Familiebehandling	59	46
Familiepleje	1	1
Døgninstitution	3	2
Daginstitution (socialpædagogisk friplads)	13	10
Aflastning	11	9
Andet	38	30
Ved ikke	10	8

n = 129. (Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Tabel 64 viser bl.a., at 59 børn afventer afgørelse om familiebehandling, og at 38 børn har svaret 'andet'. Her dækker denne kategori bl.a. over kørselsordning, evt. tvangsfjernelse og samtaleforløb i kommunens familieafdeling.

9.6 Børn der ingen støtte får fra kommunen

Som det fremgår af de foregående afsnit i dette kapitel, er der en stor gruppe børn, hvor der enten er svaret 'nej' eller 'ved ikke' til, hvorvidt de modtager støtte fra kommunen før, under eller efter opholdet på krisecenter. Det drejer sig i alt om 43 procent, eller 470 børn, der hverken før eller under opholdet får støtte, og hvor der heller ikke i forbindelse med udflytning er aftalt eller søgt om støtte fra kommunen.

Af tabel 65 ses, at 34 procent af disse børn, der ingen støtte får, vurderes til at have almindelige behov, 35 procent vurderes til at have særlige behov, 19 procent vurderes til at være truede, og 3 procent vurderes som deciderede problembørn. Det vil sige, at 22 procent af de børn, som ingen støtte får fra kommunen – hverken i forbindelse med indflytning, ophold eller udflytning fra krisecenter – vurderes af krisecentermedarbejderne til at have udtalt behov for støtte.

Tabel 65. Vurderet belastningsgrad hos barnet der ingen støtte får fra kommunen.

	Antal	Procent
Et barn med almindelige behov	159	34
Et barn med særlige behov	164	35
Et truet barn	88	19
Et problembarn	13	3
Kan ikke vurdere barnets belastningsgrad	40	9
Total	464	100

9.7 Kommunalt tilsyn

Det er en kommunal forpligtelse at føre tilsyn med børn på krisecentre. Det fremgår af Servicelovens § 146, der pålægger kommunerne at føre tilsyn med de forhold, hvorunder børn og unge under 18 år lever. Formålet er, at kommunen så tidligt som muligt får kendskab til de børn eller unge under 18 år, der har behov for særlig støtte. Med de belastninger, som børn på krisecenter er udsat for, er der ikke tvivl om, at der er tale om børn med behov for særlig støtte, men ikke alle kommuner opfylder deres tilsyns-forpligtelse.

I LOKK voksenstatistik 2008 for kvinder på krisecentre opgøres, hvorvidt der er ført tilsyn med børnene på krisecenter af den kommune, som krisecentret ligger i. 33 krisecentre har svaret på spørgsmålet, og svarene fremgår af nedenstående tabel:

Tabel 66. Er der ført tilsyn med barnet på krisecenter. Antal.

	Antal
Alle børn på krisecenter	15
Nogle børn på krisecenter	13
Ingen børn på krisecenter	3
Andet	2
Total	33

Opgørelsen viser, at 15 kommuner har ført tilsyn med alle børn på krisecenter, at 13 kommuner har ført tilsyn med nogle børn på krisecenter, at 3 kommuner ikke har ført tilsyn med nogen børn på krisecenter, og at 2 har svaret andet. De to, der har svaret andet, skriver, at de 'har en aftale om at inddrage børn og unge forvaltningen, når der er behov, og at 'der har været et gensidigt orienteringsmøde.' For en nærmere gennemgang af fordelingen af svar fra de enkelte krisecentre henvises til bilag 18.

I 2007 var der 19 kommuner, der førte tilsyn med børn på krisecenter, mens 16 kommuner ikke førte tilsyn med børnene. I 2007 var det udelukkende muligt at svare 'ja' eller 'nej' til, hvorvidt der blev ført tilsyn med børnene på krisecenter, og tallene fra 2007 er derfor ikke direkte sammenlignelige med tallene fra 2008. I 2006 var svarkategorierne nogenlunde de samme som i 2008, og der førte 8 kommuner tilsyn med alle børn på krisecenter, 10 kommuner førte tilsyn med nogle børn på krisecenter, og 2 kommuner havde kontakt med krisecenter ved behov. 13 krisecentre angav, at der ikke blev ført tilsyn med nogen børn på krisecentre i 2006. Der er således fra 2006 til 2008 sket en stigning i antallet af kommuner, der fører tilsyn med børn på krisecenter – i 2006 var der 13 kommuner, der ikke førte tilsyn med nogen børn på krisecenter, mens der i 2008 var 3 kommuner, der ikke førte tilsyn med nogen børn på krisecenter.

9.8 Støtte fra krisecentrene

I 2008 blev der som noget nyt spurgt om, hvilke tilbud fra krisecentret barnet har benyttet under opholdet. Af tabel 67 fremgår bl.a., at 61 procent af børnene har

deltaget i sociale aktiviteter, 47 procent er blevet passet, 13 procent har deltaget i samtalegrupper, 6 procent har deltaget i et skoletilbud, 4 procent har deltaget i psykologsamtaler og 1 procent har deltaget i netværksmøder. 26 procent har svaret andet, hvilket bl.a. dækker over individuelle samtaler med børnepædagog, mor/barn samtaler, samtaler på engelsk og ekstra medarbejder til familien.

Tabel 67. Hvilke tilbud fra krisecentret har barnet benyttet under opholdet.

	Antal	Procent
Sociale aktiviteter	675	61
Pasning/aflastning	512	47
Psykologsamtaler	44	4
Netværksmøder	14	1
Samtalegrupper	144	13
Skoletilbud	68	6
Andet	284	26

n = 1100. (Der er mulighed for at sætte kryds i flere kategorier, og procenterne summer derfor ikke op til 100).

Krisecentrene kan i nogle tilfælde yde støtte til barnet efter udflytning fra krisecentret. Midlerne hertil er dog ret begrænsede.

18 procent, svarende til 174 børn, får støtte fra krisecentret efter udflytning. Mange af disse børn får flere former for støtte. 58 procent af de børn, der får støtte, får støtte i form af ferieaktiviteter/udflugter, 36 procent af børnene modtager hjemmebesøg af krisecentrets medarbejdere, 36 procent af børnene deltager i aktiviteter på krisecentret, 31 procent deltager i opfølgende samtaler, og i 3 procent af tilfældene besøger pædagog eller anden krisecentermedarbejder barnets daginstitution eller skole. 20 procent af de børn, der får støtte fra krisecentret efter udflytning, har svaret, at de får andre former for støtte, hvilket bl.a. dækker over telefonkontakt og netcafé.

Når der for hovedparten af børnene ikke tilbydes støtte efter opholdet, er de væsentligste årsager, at moderen flytter langt væk, at der mangler ressourcer fra krisecentrets side, at andre offentlige instanser eller foreninger yder støtte, eller at moderen ikke ønsker støtte.

Der er også spurgt til, hvorvidt krisecentret ved udflytning har informeret anden/andre myndighed(er) om barnets vilkår. 95 gange har krisecentre informeret skole om barnets vilkår, 44 gange er daginstitution blevet informeret, 23 gange er sundhedsplejerske blevet informeret, 14 gange er familiens læge blevet informeret, og 10 gange er fritidsordning blevet informeret om barnets vilkår. 86 gange er andre instanser blevet informeret, hvilket bl.a. dækker over andet krisecenter samt Statsforvaltning.

9.9 Hvor flytter børnene hen efter krisecenteropholdet

12 procent, svarende til 124 af de børn, der har været på krisecenter i mere end syv dage i 2008, flytter tilbage til den, der har udøvet vold mod barnet eller moderen. 43 procent flytter i ny bolig, og 16 procent flytter tilbage til tidligere bolig, men uden den der har udøvet volden. Det betyder, at 59 procent af børnene flytter til en permanent bolig uden voldsudøveren. Sammenlagt 19 procent af børnene flytter til anden midlertidig adresse, enten til et andet krisecenter, en familiebehandlingsinstitution, eller de tager ophold hos familie og venner (se tabel 68). Det betyder, at problemerne for disse familier ikke har fundet en endelig løsning. Hvis man kun kigger på de børn, der selv har været udsat for vold, bliver det evident, at 11 procent af disse børn flytter tilbage til den, der har udøvet vold mod barnet eller moderen. Det betyder at mange af disse børn flytter tilbage til deres egen voldsudøver.

Tabel 68. Hvor flytter barnet hen umiddelbart efter opholdet på krisecenter. 2008.

	Antal	Procent
Tilbage til den, der har udøvet vold mod barnet eller moderen	124	12
Tilbage til tidligere bopæl uden den, der har udøvet volden	166	16
Ny bolig	437	43
Andet krisecenter	91	9
Familiebehandlingsinstitution eller lignende	24	2
Familie/venner	81	8
Andet	61	6
Ved ikke	30	3
Total	1014	99

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter.)

De tilsvarende tal for 2007 fremgår af nedenstående tabel. Der er en stor grad af overensstemmelse mellem, hvor barnet flyttede hen umiddelbart efter opholdet på krisecenter mellem de to år. Dog er der bl.a. lidt færre i 2008 end i 2007, der flytter tilbage til den voldsudøvende part og lidt flere, der flytter i ny bolig.

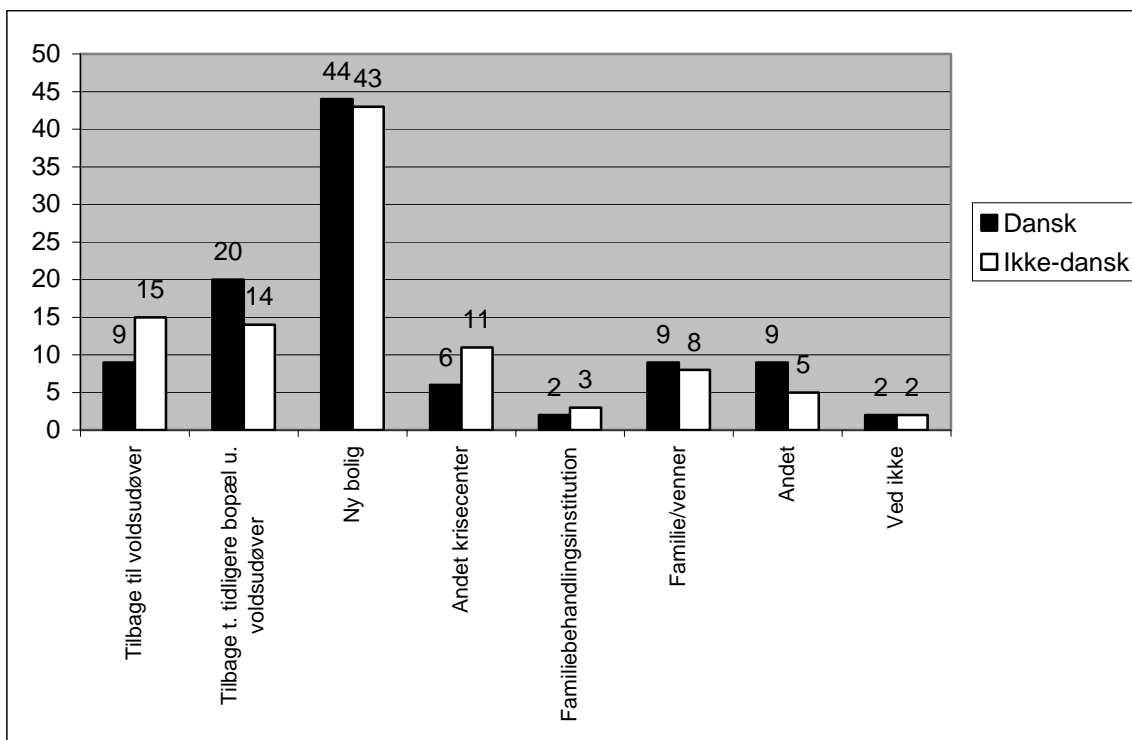
Tabel 69. Hvor flytter barnet hen umiddelbart efter opholdet på krisecenter. 2007.

	Antal	Procent
Tilbage til den, der har udøvet vold mod barnet eller moderen	166	15
Tilbage til tidligere bopæl uden den, der har udøvet volden	181	17
Ny bolig	421	39
Andet krisecenter	106	10
Familiebehandlingsinstitution eller lignende	17	2
Familie/venner	58	5
Andet	98	9
Ved ikke	24	2
Total	1071	99

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter.)

Der er forskel på, hvor de danske og ikke-danske børn flytter hen efter krisecenteropholdet. Som det fremgår af figur 10, er der bl.a. flere ikke-danske børn, der flytter tilbage til voldsudøveren, og ligeledes flere ikke-danske børn der flytter på et andet krisecenter. Omvendt er der bl.a. lidt flere danske børn, der flytter tilbage til tidligere bolig uden voldsudøveren (se figur 10).

Figur 10. Hvor flytter barnet hen efter krisecenteropholdet. Fordelt efter nationalitet. I procent.

Dansk n = 412, Ikke-dansk n = 558.

9.10 Hvor flytter børnene, der har opholdt sig en uge eller derunder på krisecenter, hen efter krisecenteropholdet

Som nævnt i kapitel tre besluttede LOKKs børnestatistikgruppe i 2006, at der kun skal udfyldes en begrænset del af skemaet for de børn, der har opholdt sig en uge eller derunder på et krisecenter. Formålet med dette er at sikre en større pålidelighed i udfyldningen og undgå de mange 'ved ikke' svar eller manglende svar på skemaerne. I alt 563 børn, svarende til 32 procent af alle børn i undersøgelsen, har i 2008 opholdt sig en uge eller derunder på krisecentrene. De eneste oplysninger, der er registreret om disse børn, er barnets køn, barnets alder, om barnet er vokset op i en traditionel dansk familie, hvorvidt krisecenteret har informeret om barnets vilkår, fraflytningstidspunkt, antallet af opholdsdage, samt hvor barnet flytter hen efter ophold på krisecenter.

På de fleste af disse spørgsmål minder svarene fra de børn, der har opholdt sig en uge eller derunder på krisecenter, om de svar, som børn, der er opholdt sig mere end en uge på krisecenter, har givet, og som er beskrevet i tidligere kapitler. Kun på to væsentlige områder adskiller de børn, der har opholdt sig en uge eller derunder, sig fra de øvrige børn – nemlig i forhold til om krisecenteret har informeret om barnets vilkår, samt hvor barnet flytter hen efter opholdet på krisecenter.

For de børn, der har opholdt sig en uge eller derunder på krisecenter, har krisecenteret ikke informeret kommunen om barnets vilkår i 38 procent af tilfældene – mod 18 procent af tilfældene for de børn, der har opholdt sig mere end en uge på krisecenter – jf. tabel 52. En forklaring på dette kan evt. være, at krisecentrene kun har kontakt til moderen og barnet/børnene i kort tid, og at de derfor ikke når at inddrage andre instanser.

Når vi ser, hvor de børn, der har været på krisecenter i en uge eller derunder, flytter hen umiddelbart efter opholdet på krisecenter, bliver det dog evident, at der også kan være god grund til at informere kommunen om disse børns vilkår. Det fremgår af tabel 70, at 31 procent – svarende til 158 børn – der har boet på krisecenter i en uge eller derunder, flytter tilbage til den, der har udøvet volden. Til sammenligning er tallet 12 procent for de børn, der har været på krisecenter i mere end syv dage – jf. tabel 68. For 41 af de børn, der flytter tilbage til den, der har udøvet volden, har krisecenteret ikke informeret kommunen om barnets vilkår.

Tabel 70. Hvor flytter barnet, der har boet mindre end otte dage på krisecenter, hen umiddelbart efter opholdet.

	Antal	Procent
Tilbage til den, der har udøvet vold mod barnet eller moderen	158	31
Tilbage til tidligere bopæl uden den, der har udøvet volden	113	22
Ny bolig	34	7
Andet krisecenter	67	13
Familiebehandlingsinstitution eller lignende	3	1
Familie/venner	47	9
Andet	35	7
Ved ikke	54	11
Total	511	101

(At summen af procenter ikke giver 100 skyldes af-/oprunding af de enkelte procenter.)

Af tabel 70 fremgår bl.a. også, at 7 procent af de børn, der har været på krisecenter i en uge eller derunder – mod 43 procent af de børn der har været på krisecenter i mere end en uge – flytter til ny bolig, og 22 procent af de børn, der har været på krisecenter i en uge eller derunder – mod 16 procent af de børn der har været på krisecenter i mere end en uge – flytter tilbage til den tidligere bopæl uden den, der har udøvet volden. I alt 29 procent af de børn, der har været på krisecenter i en uge eller derunder flytter til permanent bolig uden voldsudøveren – mod 59 procent af de børn, der har været på krisecenter i mere end en uge.

I forbindelse med børn, der fraflytter krisecenter, skal det lige til sidst nævnes, at der ifølge Servicelovens § 109, stk. 4 er etableret tilbud om familierådgivning: 'Kommunalbestyrelsen skal tilbyde støtte og vejledning fra en familierådgiver til kvinder med børn på boformer efter denne bestemmelse. Rådgivningen gives i forhold til bolig, økonomi, arbejdsmarked, skole, daginstitutioner, sundhedsvæsen m.v. og skal understøtte de enkelte dele i kommunalbestyrelsens øvrige tilbud. Rådgivningen iværksættes, når forberedelsen til udflytning fra boformen påbegyndes, og indtil kvinden og børnene er etableret i egen bolig'. Ifølge oplysningsskemaet til voksenstatistikken har ca. 57 kvinder indtil videre benyttet ordningen.³⁷ I henvendelsesskemaet for 2009-statistikken er der spurgt mere indgående til ordningen, og i næste års LOKK-statistik vil ordningen anvendelse blive præsenteret nærmere.

³⁷ Barlach, L. 2009.

10. Litteraturliste

Barlach, L. 2009: *LOKK årsstatistik 2008*. København: LOKK og Servicestyrelsen.

Barlach, L. 2008: *LOKK årsstatistik 2007*. København: LOKK og Servicestyrelsen.

Behrens, H. L. 2002: *5230 børn på krisecenter – en deskriptiv undersøgelse*. Esbjerg: Formidlingscentret for Socialt Arbejde.

Browne, C. & C. Winkelmann 2007: 'The Effect of Childhood Trauma on Later Psychological Adjustment'. *Journal of Interpersonal Violence*, 22, nr. 6: 684-697.

Christensen, E. & D.A. Pedersen 2004: *Vold mod børn. En undersøgelse af omfang og håndtering af fysisk vold mod børn - baseret på litteraturgennemgang og interview med sagsbehandlere*. København: Socialforskningsinstituttet. Arbejdsrapport 2:2004.

Christensen, E. 2006: *Opvækst med særlig risiko. Indkredsning af børn med behov for en tidlig forebyggende indsats*. København: Socialforskningsinstituttet. 06:04.

Duckworth, P., D. D. Hale, S. D. Clair & H. E. Adams 2000: 'Influence of Interpersonal Violence and Community Chaos on Stress Reactions in Children'. *Journal of Interpersonal Violence*, 15, nr. 8: 806-826.

Dyregrov, A. 1998: *Børn og traumer*. København: Hans Reitzels Forlag.

Helweg-Larsen, K. & M. L. Frederiksen 2007. *Mænds vold mod kvinder. Omfang – karakter og indsats mod vold – 2007*. København: Minister for Ligestilling & Statens Institut for Folkesundhed.

Hestbæk, A. D., A. Lindemann, V. L. Nielsen, M. n. Christoffersen 2006. *Nye regler – ny praksis. Ændringer i Servicelovens børneregler 2001*. København: Socialforskningsinstituttet.

Kitzmann, K.M., n. K. Gaylord, A. R. Holt & E. D. Kenny 2003: 'Child Witnesses to Domestic Violence: A Meta-analytic Review'. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 71, nr. 2: 339-352.

Linning, M. & C. A. Kearney 2004: 'Post-Traumatic Stress Disorder in Maltreated Youth: A Study of Diagnostic Comorbidity and Child Factors'. *Journal of Interpersonal Violence*, 19, nr. 10: 1087-1101.

Lybecker Jensen, V. & S. Nielsen 2005: *Når vold er hverdag. En undersøgelse af mænds vold mod kvinder i nære relationer*. København: Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte og LOKK.

Lundgren, E. 2001: *Vældets normaliseringsproces – två parter – två strategier*. ROKS, Stockholm.

Mattsson, C., A-D. Hestbæk & A.R. Andersen 2008: *11-årige børns hverdagsliv og trivsel. Resultater fra SFIs forløbsundersøgelser af årgang 1995*. København: Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI).

Perry, B. D. 2000: 'Traumatized children: How childhood trauma influences brain development'. *The Journal of the California Alliance for the Mentally Ill*, 11, nr. 1: 48-51.

Perry, B. D. & R. Polland 1997: 'Altering brain development following global neglect in early childhood'. *Society for Neuroscience. Proceedings from Annual Meeting*. New Orleans.

Quas, J. A., S. Goodman, S. Ghetti & A. D. Redlich 2000: 'Questioning the Child Witness: What Can We Conclude from the Research Thus Far?' *Trauma Violence Abuse*, 1, nr. 3: 223-249.

Schultz Jørgensen, P., B. Ertmann, N. Egelund & Dorrit Hermann 1993: *Risikobørn. Hvem er de – hvad gør vi?* København: Socialministeriet.

Terr, L.C. 1991: Childhood traumas: 'An outline and overview'. *American Journal of Psychiatry*, 148, nr. 1: 10-20.

Tilia, G. 2006: *LOKK børnestatistik 2005*. København: LOKK og Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte.

11. Bilag

Bilag 1.	Barnets køn.....	91
Bilag 2.	Barnets alder.....	92
Bilag 3.	Barnets nationalitet (dansk/ikke-dansk)	93
Bilag 4.	Barnets opholdslængde på krisecenter.....	94
Bilag 5.	Hvor flytter barnet hen umiddelbart efter ophold på krisecenter	95
Bilag 6.	Barnets vurderede belastningsgrad	96
Bilag 7.	Er barnet stoppet i daginstitution/skole ved indflytning på krisecenter.....	97
Bilag 8.	Årsag til at barnet er stoppet i daginstitution/skole.....	98
Bilag 9.	Er barnet under ophold på krisecenter startet i ny daginstitution/skole.....	99
Bilag 10.	Er barnet startet igen i sin gamle daginstitution/skole.....	100
Bilag 11.	Er der iværksat en § 50 undersøgelse	101
Bilag 12.	Er der etableret støtte fra kommunen til barnet før opholdet	102
Bilag 13.	Er der etableret støtte fra kommunen til barnet under opholdet.....	103
Bilag 14.	Er der aftalt støtte fra kommunen til barnet ved udflytning.....	104
Bilag 15.	Er det aftalt, at barnet får støtte fra krisecenter efter udflytning	105
Bilag 16.	Former for støtte fra krisecenter til barnet ved udflytning.....	106
Bilag 17.	Årsager til at barnet ikke får støtte fra krisecenter efter udflytning.....	107
Bilag 18.	Kommunalt tilsyn med børn på krisecenter.....	108

Bilag 1. Barnets køn

	Dreng		Pige		Uoplyst		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Boligfondens	55%	26	45%	21	0%	0	100%	47
Dannerhuset	41%	26	56%	35	3%	2	100%	63
Egmontgården	34%	12	31%	11	34%	12	100%	35
Fredericia	47%	16	53%	18	0%	0	100%	34
Frederiksberg	43%	9	57%	12	0%	0	100%	21
Frederikshavn	46%	6	54%	7	0%	0	100%	13
Frederiksværk	47%	36	51%	39	1%	1	100%	76
Haderslev	47%	14	53%	16	0%	0	100%	30
Herning	61%	33	35%	19	4%	2	100%	54
Hillerød	44%	11	56%	14	0%	0	100%	25
Hjørring	55%	33	45%	27	0%	0	100%	60
Hobro	46%	12	54%	14	0%	0	100%	26
Holstebro	43%	17	48%	19	10%	4	100%	40
Horsens	43%	21	55%	27	2%	1	100%	49
Jagtvej, Kbh.	43%	25	57%	33	0%	0	100%	58
Kalundborg	46%	11	54%	13	0%	0	100%	24
Kolding	42%	23	53%	29	5%	3	100%	55
Køge	65%	15	35%	8	0%	0	100%	23
Lyngby	55%	23	38%	16	7%	3	100%	42
Nakskov	58%	31	42%	22	0%	0	100%	53
Næstved	46%	28	49%	30	5%	3	100%	61
Nørresundby	47%	20	51%	22	2%	1	100%	43
Odense	55%	57	44%	45	1%	1	100%	103
Randers	54%	50	45%	42	1%	1	100%	93
Ringsted	52%	16	48%	15	0%	0	100%	31
Roskilde	46%	17	30%	11	24%	9	100%	37
Rønne	44%	12	56%	15	0%	0	100%	27
Røntofte	65%	34	35%	18	0%	0	100%	52
Silkeborg	64%	32	32%	16	4%	2	100%	50
Sønderborg	66%	33	32%	16	2%	1	100%	50
Thisted	55%	11	45%	9	0%	0	100%	20
Vejle	28%	18	55%	35	17%	11	100%	64
Viborg	52%	22	48%	20	0%	0	100%	42
Aabenraa	53%	31	46%	27	2%	1	100%	59
Århus	56%	100	43%	76	1%	1	100%	177
Total	51%	881	46%	797	3%	59	100%	1737

Bilag 2. Barnets alder

	0-6 årige		7-12-årige		13-17-årige		18-årige		Uoplyste		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Boligfondens	50%	27	35%	14	13%	5	0%	0	3%	1	100%	47
Dannerhuset	66%	41	19%	12	11%	7	0%	0	4%	3	100%	63
Egmontgården	53%	18	12%	4	3%	1	3%	1	29%	11	100%	35
Fredericia	71%	20	24%	13	5%	1	0%	0	0%	0	100%	34
Frederiksberg	75%	15	8%	4	17%	2	0%	0	0%	0	100%	21
Frederikshavn	50%	9	33%	3	17%	1	0%	0	0%	0	100%	13
Frederiksværk	57%	41	32%	24	10%	10	0%	0	2%	1	100%	76
Haderslev	54%	16	25%	9	21%	5	0%	0	0%	0	100%	30
Herning	56%	26	37%	19	7%	7	0%	0	0%	2	100%	54
Hillerød	84%	18	11%	2	0%	1	0%	0	5%	4	100%	25
Hjørring	40%	36	36%	16	24%	8	0%	0	0%	0	100%	60
Hobro	61%	16	30%	8	9%	2	0%	0	0%	0	100%	26
Holstebro	76%	25	6%	8	12%	4	0%	0	6%	3	100%	40
Horsens	43%	21	46%	24	11%	4	0%	0	0%	0	100%	49
Jagtvej, Kbh.	47%	32	39%	18	13%	8	0%	0	0%	0	100%	58
Kalundborg	71%	18	24%	5	5%	1	0%	0	0%	0	100%	24
Kolding	29%	22	43%	19	11%	9	0%	0	18%	5	100%	55
Køge	60%	15	33%	6	7%	2	0%	0	0%	0	100%	23
Lyngby	59%	24	34%	12	7%	5	0%	0	0%	1	100%	42
Nakskov	51%	26	23%	15	26%	12	0%	0	0%	0	100%	53
Næstved	43%	29	33%	21	25%	11	0%	0	0%	0	100%	61
Nørresundby	70%	30	25%	9	5%	3	0%	0	0%	1	100%	43
Odense	67%	70	24%	22	7%	7	0%	0	3%	4	100%	103
Randers	49%	47	29%	30	20%	14	0%	0	2%	2	100%	93
Ringsted	70%	23	22%	6	7%	2	0%	0	0%	0	100%	31
Roskilde	53%	16	35%	7	6%	3	0%	0	6%	11	100%	37
Rønne	68%	19	26%	5	5%	3	0%	0	0%	0	100%	27
Røntofte	45%	23	48%	23	8%	6	0%	0	0%	0	100%	52
Silkeborg	46%	23	29%	16	17%	7	0%	1	9%	3	100%	50
Sønderborg	53%	25	37%	15	11%	10	0%	0	0%	0	100%	50
Thisted	71%	16	29%	4	0%	0	0%	0	0%	0	100%	20
Vejle	50%	28	34%	17	16%	5	0%	0	0%	14	100%	64
Viborg	48%	21	44%	19	7%	2	0%	0	0%	0	100%	42
Aabenraa	50%	27	33%	20	17%	11	0%	0	0%	1	100%	59
Århus	54%	98	35%	57	10%	16	0%	0	1%	6	100%	177
Total	55%	961	31%	506	11%	195	0%	2	3%	73	100%	1737

Bilag 3. Barnets nationalitet (dansk/ikke-dansk)

	Dansk		Ikke-dansk		Ved ikke		Uoplyst		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Boligfondens	17%	8	83%	39	0%	0	0%	0	100%	47
Dannerhuset	29%	18	54%	34	16%	10	2%	1	100%	63
Egmontgården	9%	3	11%	4	0%	0	80%	28	100%	35
Fredericia	68%	23	24%	8	0%	0	9%	3	100%	34
Frederiksberg	5%	1	95%	20	0%	0	0%	0	100%	21
Frederikshavn	31%	4	38%	5	0%	0	31%	4	100%	13
Frederiksværk	28%	21	68%	52	1%	1	3%	2	100%	76
Haderslev	60%	18	40%	12	0%	0	0%	0	100%	30
Herning	31%	17	44%	24	6%	3	19%	10	100%	54
Hillerød	32%	8	68%	17	0%	0	0%	0	100%	25
Hjørring	47%	28	47%	28	0%	0	7%	4	100%	60
Hobro	58%	15	35%	9	0%	0	8%	2	100%	26
Holstebro	53%	21	40%	16	3%	1	5%	2	100%	40
Horsens	33%	16	63%	31	0%	0	4%	2	100%	49
Jagtvej, Kbh.	17%	10	81%	47	0%	0	2%	1	100%	58
Kalundborg	67%	16	21%	5	13%	3	0%	0	100%	24
Kolding	45%	25	53%	29	0%	0	2%	1	100%	55
Køge	39%	9	61%	14	0%	0	0%	0	100%	23
Lyngby	24%	10	52%	22	24%	10	0%	0	100%	42
Nakskov	66%	35	30%	16	4%	2	0%	0	100%	53
Næstved	16%	10	57%	35	0%	0	26%	16	100%	61
Nørresundby	60%	26	33%	14	5%	2	2%	1	100%	43
Odense	35%	36	50%	52	12%	12	3%	3	100%	103
Randers	44%	41	47%	44	5%	5	3%	3	100%	93
Ringsted	39%	12	61%	19	0%	0	0%	0	100%	31
Roskilde	32%	12	27%	10	0%	0	41%	15	100%	37
Rønne	67%	18	33%	9	0%	0	0%	0	100%	27
Røntofte	31%	16	54%	28	0%	0	15%	8	100%	52
Silkeborg	56%	28	44%	22	0%	0	0%	0	100%	50
Sønderborg	54%	27	44%	22	2%	1	0%	0	100%	50
Thisted	55%	11	45%	9	0%	0	0%	0	100%	20
Vejle	33%	21	42%	27	0%	0	25%	16	100%	64
Viborg	36%	15	64%	27	0%	0	0%	0	100%	42
Aabenraa	44%	26	47%	28	3%	2	5%	3	100%	59
Århus	38%	67	60%	106	0%	0	2%	4	100%	177
Total	39%	672	51%	884	3%	52	7%	129	100%	1737

Bilag 4. Barnets opholdslængde på krisecenter

	0-2 dage		3-7 dage		8-14 dage		15-30 dage		31-60 dage		61-90 dage		91 dage og derover		Uoplyst		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Boligfondens	2%	1	9%	4	4%	2	13%	6	23%	11	9%	4	36%	17	4%	2	100%	47
Dannerhuset	16%	10	10%	6	10%	6	21%	13	11%	7	10%	6	24%	15	0%	0	100%	63
Egmontgården	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	3%	1	11%	4	83%	29	3%	1	100%	35
Fredericia	12%	4	21%	7	12%	4	26%	9	9%	3	0%	0	15%	5	6%	2	100%	34
Frederiksberg	0%	0	33%	7	10%	2	10%	2	0%	0	5%	1	33%	7	10%	2	100%	21
Frederikshavn	15%	2	31%	4	0%	0	15%	2	23%	3	0%	0	8%	1	8%	1	100%	13
Frederiksværk	8%	6	13%	10	18%	14	13%	10	11%	8	7%	5	30%	23	0%	0	100%	76
Haderslev	7%	2	13%	4	33%	10	17%	5	3%	1	3%	1	23%	7	0%	0	100%	30
Herning	11%	6	22%	12	15%	8	6%	3	20%	11	9%	5	0%	0	17%	9	100%	54
Hillierød	0%	0	20%	5	12%	3	8%	2	12%	3	8%	2	36%	9	4%	1	100%	25
Hjørring	23%	14	35%	21	12%	7	7%	4	18%	11	2%	1	3%	2	0%	0	100%	60
Hobro	8%	2	0%	0	0%	0	23%	6	38%	10	27%	7	0%	0	4%	1	100%	26
Holstebro	25%	10	20%	8	8%	3	20%	8	10%	4	5%	2	0%	0	13%	5	100%	40
Horsens	4%	2	24%	12	20%	10	20%	10	31%	15	0%	0	0%	0	0%	0	100%	49
Jagtvej, Kbh.	12%	7	17%	10	17%	10	5%	3	10%	6	7%	4	26%	15	5%	3	100%	58
Kalundborg	13%	3	0%	0	4%	1	4%	1	29%	7	4%	1	46%	11	0%	0	100%	24
Kolding	15%	8	29%	16	11%	6	13%	7	25%	14	2%	1	0%	0	5%	3	100%	55
Kege	13%	3	22%	5	17%	4	0%	0	17%	4	13%	3	17%	4	0%	0	100%	23
Lyngby	17%	7	12%	5	24%	10	2%	1	2%	1	12%	5	29%	12	2%	1	100%	42
Nakskov	15%	8	19%	10	8%	4	8%	4	15%	8	11%	6	25%	13	0%	0	100%	53
Næstved	11%	7	16%	10	25%	15	3%	2	10%	6	16%	10	11%	7	7%	4	100%	61
Nørresundby	21%	9	30%	13	12%	5	7%	3	7%	3	7%	3	14%	6	2%	1	100%	43
Odense	6%	6	21%	22	13%	13	14%	14	14%	14	10%	10	23%	24	0%	0	100%	103
Randers	24%	22	18%	17	14%	13	12%	11	9%	8	9%	8	5%	5	10%	9	100%	93
Ringsted	0%	0	6%	2	0%	0	19%	6	16%	5	26%	8	26%	8	6%	2	100%	31
Roskilde	8%	3	16%	6	5%	2	11%	4	19%	7	5%	2	5%	2	30%	11	100%	37
Rønne	0%	0	19%	5	7%	2	33%	9	15%	4	7%	2	7%	2	11%	3	100%	27
Røntoft	0%	0	23%	12	10%	5	19%	10	19%	10	4%	2	25%	13	0%	0	100%	52
Silkeborg	18%	9	12%	6	26%	13	18%	9	20%	10	4%	2	2%	1	0%	0	100%	50
Sønderborg	50%	25	12%	6	26%	13	0%	0	2%	1	4%	2	6%	3	0%	0	100%	50
Thisted	35%	7	30%	6	15%	3	10%	2	10%	2	0%	0	0%	0	0%	0	100%	20
Vejle	16%	10	16%	10	9%	6	16%	10	22%	14	3%	2	0%	0	19%	12	100%	64
Viborg	21%	9	14%	6	33%	14	12%	5	17%	7	2%	1	0%	0	0%	0	100%	42
Aabenraa	19%	11	29%	17	10%	6	19%	11	17%	10	0%	0	5%	3	2%	1	100%	59
Århus	12%	22	25%	44	10%	17	17%	30	17%	30	8%	15	11%	19	0%	0	100%	177
Total	14%	235	19%	328	13%	231	13%	222	15%	259	7%	125	15%	263	4%	74	100%	1737

Bilag 5. Hvor flytter barnet hen umiddelbart efter ophold på krisecenter

	Tilbage til voldsudøver		Tilbage til bolig uden voldsudøver		Ny bolig		Andet krisecenter		Familiebehandlingsinstitution e.l.		Familie/venner		Andet		Ved ikke		Uoplyst		Total	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Boligfondens	4	9%	9	19%	17	36%	1	2%	3	6%	2	4%	4	9%	0	0%	7	15%	47	100%
Dannerhuset	9	14%	1	2%	11	17%	18	29%	0	0%	13	21%	3	5%	5	8%	3	5%	63	100%
Egmontgården	0	0%	0	0%	4	11%	1	3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	30	86%	35	100%
Fredericia	7	21%	10	29%	8	24%	0	0%	2	6%	0	0%	1	3%	4	12%	2	6%	34	100%
Frederiksberg	3	14%	8	38%	6	29%	1	5%	0	0%	0	0%	1	5%	0	0%	2	10%	21	100%
Frederikshavn	0	0%	4	31%	1	8%	0	0%	0	0%	1	8%	1	8%	1	8%	5	38%	13	100%
Frederiksværk	19	25%	15	20%	22	29%	4	5%	0	0%	2	3%	1	1%	2	3%	11	14%	76	100%
Haderslev	7	23%	0	0%	3	10%	5	17%	2	7%	10	33%	1	3%	0	0%	2	7%	30	100%
Heming	8	15%	6	11%	13	24%	4	7%	0	0%	4	7%	2	4%	1	2%	16	30%	54	100%
Hillerød	3	12%	1	4%	8	32%	3	12%	0	0%	6	24%	1	4%	0	0%	3	12%	25	100%
Hjørring	9	15%	15	25%	8	13%	9	15%	0	0%	7	18%	11	18%	0	0%	1	2%	60	100%
Hobro	5	19%	3	12%	11	42%	0	0%	2	8%	0	0%	1	4%	3	12%	1	4%	26	100%
Holstebro	4	10%	9	23%	6	15%	7	18%	0	0%	4	10%	1	3%	3	8%	6	15%	40	100%
Horsens	4	8%	6	12%	13	27%	12	24%	0	0%	10	20%	1	2%	1	2%	2	4%	49	100%
Jagtvej, Kbh.	12	21%	6	10%	17	29%	2	3%	0	0%	3	5%	10	17%	4	7%	4	7%	58	100%
Kalundborg	3	13%	3	13%	12	50%	0	0%	0	0%	2	8%	1	4%	3	13%	0	0%	24	100%
Kolding	6	11%	8	15%	8	11%	5	9%	1	2%	8	15%	11	20%	3	5%	7	13%	55	100%
Kege	1	4%	7	30%	7	22%	3	13%	1	4%	0	0%	0	0%	1	4%	5	22%	23	100%
Lyngby	6	14%	5	12%	11	26%	11	26%	0	0%	1	2%	0	0%	5	12%	3	7%	42	100%
Nakskov	9	17%	0	0%	29	55%	6	11%	0	0%	5	9%	2	4%	2	4%	0	0%	53	100%
Næstved	4	7%	2	3%	22	36%	9	15%	0	0%	5	8%	2	3%	0	0%	17	28%	61	100%
Nørresundby	5	12%	8	19%	15	35%	1	2%	0	0%	1	2%	6	14%	4	9%	3	7%	43	100%
Odense	22	21%	17	17%	42	41%	7	7%	1	1%	0	0%	1	1%	12	12%	1	1%	103	100%
Randers	6	6%	20	22%	21	23%	13	14%	1	1%	6	6%	4	4%	5	5%	17	18%	93	100%
Ringsted	0	0%	4	13%	16	52%	3	10%	0	0%	1	3%	1	3%	3	10%	3	10%	31	100%
Roskilde	9	24%	5	14%	3	8%	6	16%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	14	38%	37	100%
Rønne	2	7%	3	11%	5	19%	2	7%	4	15%	8	30%	0	0%	0	0%	3	11%	27	100%
Røntoft	10	19%	6	12%	23	44%	3	6%	0	0%	7	13%	0	0%	0	0%	3	6%	52	100%
Silkeborg	8	16%	6	12%	40	60%	11	22%	1	2%	1	2%	1	2%	2	4%	0	0%	50	100%
Sønderborg	11	22%	9	18%	12	24%	3	6%	1	2%	2	4%	5	10%	7	14%	0	0%	50	100%
Thisted	5	25%	2	10%	7	35%	0	0%	1	5%	1	5%	2	10%	1	5%	1	5%	20	100%
Vejle	6	9%	13	20%	11	17%	6	9%	0	0%	6	9%	2	3%	1	2%	19	30%	64	100%
Viborg	13	31%	11	26%	10	24%	0	0%	0	0%	1	7%	3	10%	4	10%	0	0%	42	100%
Aabenraa	12	20%	12	20%	25	42%	3	5%	0	0%	5	8%	0	0%	2	3%	0	0%	59	100%
Århus	52	29%	46	26%	33	19%	4	2%	7	4%	9	5%	18	10%	5	3%	3	2%	177	100%
Total	284	16%	280	16%	476	27%	163	9%	27	2%	131	8%	98	6%	84	5%	194	11%	1737	100%

Bilag 6. Barnets vurderede belastningsgrad

	Et barn med almindelige behov		Et barn med særlige behov		Et truet barn		Et problembarn		Kan ikke vurdere barnets belastningsgrad		Uoplyst		Total	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Boligfondens	8	20%	19	48%	8	20%	3	8%	1	3%	1	3%	40	100%
Dannerhuset	6	13%	12	26%	18	38%	4	9%	7	15%	0	0%	47	100%
Egmontgården	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	34	100%	34	100%
Fredericia	11	52%	6	29%	3	14%	1	5%	0	0%	0	0%	21	100%
Frederiksberg	0	0%	5	42%	6	50%	0	0%	1	8%	0	0%	12	100%
Frederikshavn	1	17%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5	83%	6	100%
Frederiksværk	20	33%	8	13%	9	15%	5	8%	0	0%	18	30%	60	100%
Haderslev	12	50%	3	13%	7	29%	2	8%	0	0%	0	0%	24	100%
Herning	3	11%	3	11%	7	26%	2	7%	0	0%	12	44%	27	100%
Hillerød	2	11%	9	47%	3	16%	1	5%	3	16%	3	5%	19	100%
Hjørring	2	8%	11	44%	11	44%	1	4%	0	0%	0	0%	25	100%
Hobro	4	17%	4	17%	4	17%	1	4%	8	35%	2	9%	23	100%
Holstebro	12	71%	2	12%	1	6%	0	0%	0	0%	2	12%	17	100%
Horsens	1	3%	6	17%	26	74%	0	0%	0	0%	2	6%	35	100%
Jagtvej, Kbh.	2	5%	20	53%	10	26%	0	0%	5	13%	1	3%	38	100%
Kalundborg	1	5%	17	81%	3	14%	0	0%	0	0%	0	0%	21	100%
Kolding	2	7%	18	64%	5	18%	0	0%	0	0%	3	11%	28	100%
Køge	3	20%	8	53%	1	7%	0	0%	0	0%	3	20%	15	100%
Lyngby	8	28%	7	24%	4	14%	1	3%	6	21%	3	10%	29	100%
Nakskov	11	31%	12	34%	10	29%	1	3%	1	3%	0	0%	35	100%
Næstved	20	50%	11	28%	0	0%	0	0%	0	0%	9	23%	40	100%
Nørresundby	1	5%	12	60%	1	5%	0	0%	4	20%	2	10%	20	100%
Odense	27	36%	20	27%	5	7%	1	1%	13	17%	9	12%	75	100%
Randers	1	2%	1	2%	16	36%	18	40%	2	4%	7	16%	45	100%
Ringsted	6	22%	14	52%	6	22%	0	0%	1	4%	0	0%	27	100%
Roskilde	2	12%	3	18%	5	29%	1	6%	1	6%	5	29%	17	100%
Rønne	10	53%	3	16%	2	11%	0	0%	2	11%	2	11%	19	100%
Røntoft	4	10%	19	48%	13	33%	0	0%	0	0%	4	10%	40	100%
Silkeborg	0	0%	10	29%	4	11%	1	3%	0	0%	20	57%	35	100%
Sønderborg	2	11%	2	11%	9	47%	0	0%	0	0%	6	32%	19	100%
Thisted	0	0%	0	0%	0	0%	3	43%	4	57%	0	0%	7	100%
Vejle	9	28%	11	34%	6	19%	3	9%	2	6%	1	3%	32	100%
Viborg	1	4%	13	48%	6	22%	6	22%	1	4%	0	0%	27	100%
Aabenraa	3	10%	12	40%	6	20%	3	10%	0	0%	6	20%	30	100%
Århus	36	32%	39	35%	24	22%	4	4%	1	1%	7	6%	111	100%
Total	231	21%	340	31%	239	22%	62	6%	63	6%	165	15%	1100	100%

Bilag 7. Er barnet stoppet i daginstitution/skole ved indflytning på krisecenter

	Ja		Nej		Ved ikke		Uoplyst		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Boligfondens	68%	27	23%	9	0%	0	10%	4	100%	40
Dannerhuset	26%	12	47%	22	2%	1	26%	12	100%	47
Egmontgården	0%	0	6%	2	0%	0	94%	32	100%	34
Fredericia	71%	15	19%	4	0%	0	10%	2	100%	21
Frederiksberg	17%	2	42%	5	0%	0	42%	5	100%	12
Frederikshavn	17%	1	0%	0	0%	0	83%	5	100%	6
Frederiksværk	62%	37	12%	7	0%	0	27%	16	100%	60
Haderslev	58%	14	25%	6	0%	0	17%	4	100%	24
Herning	56%	15	15%	4	0%	0	30%	8	100%	27
Hillerød	53%	10	16%	3	0%	0	32%	6	100%	19
Hjørring	60%	15	0%	0	0%	0	40%	10	100%	25
Hobro	48%	11	26%	6	0%	0	26%	6	100%	23
Holstebro	24%	4	41%	7	0%	0	35%	6	100%	17
Horsens	51%	18	26%	9	0%	0	23%	8	100%	35
Jagtvej, Kbh.	47%	18	39%	15	0%	0	13%	5	100%	38
Kalundborg	48%	10	43%	9	0%	0	10%	2	100%	21
Kolding	61%	17	18%	5	4%	1	18%	5	100%	28
Køge	53%	8	0%	0	0%	0	47%	7	100%	15
Lyngby	69%	20	14%	4	0%	0	17%	5	100%	29
Nakskov	71%	25	14%	5	0%	0	14%	5	100%	35
Næstved	38%	15	35%	14	0%	0	28%	11	100%	40
Nørresundby	60%	12	35%	7	0%	0	5%	1	100%	20
Odense	51%	38	11%	8	1%	1	37%	28	100%	75
Randers	60%	27	11%	5	0%	0	29%	13	100%	45
Ringsted	56%	15	33%	9	0%	0	11%	3	100%	27
Roskilde	53%	9	12%	2	0%	0	35%	6	100%	17
Rønne	47%	9	32%	6	0%	0	21%	4	100%	19
Røntofte	60%	24	25%	10	0%	0	15%	6	100%	40
Silkeborg	3%	1	31%	11	0%	0	66%	23	100%	35
Sønderborg	53%	10	11%	2	0%	0	37%	7	100%	19
Thisted	14%	1	71%	5	0%	0	14%	1	100%	7
Vejle	59%	19	28%	9	0%	0	13%	4	100%	32
Viborg	48%	13	33%	9	0%	0	19%	5	100%	27
Aabenraa	53%	16	23%	7	0%	0	23%	7	100%	30
Århus	50%	55	39%	43	0%	0	12%	13	100%	111
Total	49%	543	24%	269	0%	3	26%	285	100%	1100

Bilag 8. Årsag til at barnet er stoppet i daginstitution/skole

	Fare		Afstand		Uafklaret forældremyndighed		Barnet har brug for ro		Andet		Ved ikke		Uoplyst		Total		
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Procent	Antal	Procent	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Boligfondens	5%	2	23%	9	8%	3	3%	1	3%	1	0%	0	60%	24	100%	40	100%
Dannerhuset	9%	4	6%	3	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	85%	40	100%	47	100%
Egmontgården	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	100%	34	100%	34	100%
Fredericia	0%	0	19%	4	52%	11	0%	0	0%	0	0%	0	29%	6	100%	21	100%
Frederiksberg	17%	2	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	83%	10	100%	12	100%
Frederikshavn	0%	0	0%	0	0%	0	17%	1	0%	0	0%	0	83%	5	100%	6	100%
Frederiksværk	10%	6	35%	21	15%	9	2%	1	0%	0	0%	0	38%	23	100%	60	100%
Haderslev	0%	0	58%	14	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	42%	10	100%	24	100%
Herring	0%	0	26%	7	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	74%	20	100%	27	100%
Hillerød	32%	6	16%	3	0%	0	5%	1	0%	0	0%	0	47%	9	100%	19	100%
Hjørring	8%	2	48%	12	0%	0	4%	1	0%	0	0%	0	40%	10	100%	25	100%
Hobro	0%	0	35%	8	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	65%	15	100%	23	100%
Holstebro	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	100%	17	100%	17	100%
Horsens	14%	5	9%	3	29%	10	0%	0	0%	0	0%	0	49%	17	100%	35	100%
Jagtvej, Kbh.	5%	2	0%	0	5%	2	0%	0	21%	8	0%	0	68%	26	100%	38	100%
Kalundborg	0%	0	48%	10	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	52%	11	100%	21	100%
Kolding	4%	1	25%	7	18%	5	0%	0	0%	0	0%	0	54%	15	100%	28	100%
Køge	40%	6	7%	1	7%	1	0%	0	0%	0	0%	0	47%	7	100%	15	100%
Lyngby	10%	3	24%	7	28%	8	3%	1	0%	0	0%	0	34%	10	100%	29	100%
Nakskov	0%	0	49%	17	11%	4	0%	0	0%	0	0%	0	40%	14	100%	35	100%
Næstved	0%	0	3%	1	0%	0	0%	0	3%	1	0%	0	95%	38	100%	40	100%
Nørresundby	15%	3	35%	7	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	50%	10	100%	20	100%
Odense	21%	16	17%	13	0%	0	0%	0	7%	5	1%	1	53%	40	100%	75	100%
Randers	22%	10	16%	7	7%	3	11%	5	2%	1	0%	0	42%	19	100%	45	100%
Ringsted	11%	3	30%	8	4%	1	11%	3	0%	0	0%	0	44%	12	100%	27	100%
Roskilde	6%	1	12%	2	29%	5	0%	0	0%	0	0%	0	53%	9	100%	17	100%
Rønne	0%	0	42%	8	0%	0	0%	0	5%	1	0%	0	53%	10	100%	19	100%
Røntoft	0%	0	60%	24	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	40%	16	100%	40	100%
Silkeborg	0%	0	3%	1	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	97%	34	100%	35	100%
Sønderborg	0%	0	0%	0	0%	0	5%	1	47%	9	0%	0	47%	9	100%	19	100%
Thisted	0%	0	14%	1	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	86%	6	100%	7	100%
Vejle	0%	0	38%	12	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	63%	20	100%	32	100%
Viborg	0%	0	22%	6	4%	1	7%	2	7%	2	0%	0	59%	16	100%	27	100%
Aabenraa	7%	2	27%	8	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	67%	20	100%	30	100%
Århus	8%	9	26%	29	7%	8	7%	8	2%	2	0%	0	50%	55	100%	111	100%
Total	8%	83	23%	253	6%	71	2%	25	3%	30	0%	1	58%	637	100%	1100	100%

Bilag 9. Er barnet under ophold på krisecenter startet i ny daginstitution/skole

	Ja		Nej		Ved ikke		Uoplyst		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Boligfondens	18%	7	58%	23	0%	0	25%	10	100%	40
Dannerhuset	17%	8	60%	28	4%	2	19%	9	100%	47
Egmontgården	0%	0	0%	0	0%	0	100%	34	100%	34
Fredericia	14%	3	76%	16	0%	0	10%	2	100%	21
Frederiksberg	8%	1	58%	7	0%	0	33%	4	100%	12
Frederikshavn	0%	0	17%	1	0%	0	83%	5	100%	6
Frederiksværk	17%	10	33%	20	0%	0	50%	30	100%	60
Haderslev	4%	1	75%	18	0%	0	21%	5	100%	24
Herning	15%	4	22%	6	0%	0	63%	17	100%	27
Hillerød	32%	6	58%	11	0%	0	11%	2	100%	19
Hjørring	32%	8	56%	14	0%	0	12%	3	100%	25
Hobro	17%	4	39%	9	0%	0	43%	10	100%	23
Holstebro	6%	1	41%	7	0%	0	53%	9	100%	17
Horsens	0%	0	60%	21	0%	0	40%	14	100%	35
Jagtvej, Kbh.	16%	6	63%	24	0%	0	21%	8	100%	38
Kalundborg	14%	3	48%	10	0%	0	38%	8	100%	21
Kolding	11%	3	57%	16	0%	0	32%	9	100%	28
Køge	20%	3	33%	5	0%	0	47%	7	100%	15
Lyngby	10%	3	34%	10	3%	1	52%	15	100%	29
Nakskov	37%	13	37%	13	0%	0	26%	9	100%	35
Næstved	20%	8	40%	16	0%	0	40%	16	100%	40
Nørresundby	25%	5	45%	9	0%	0	30%	6	100%	20
Odense	15%	11	59%	44	13%	10	13%	10	100%	75
Randers	20%	9	58%	26	0%	0	22%	10	100%	45
Ringsted	22%	6	67%	18	0%	0	11%	3	100%	27
Roskilde	6%	1	41%	7	0%	0	53%	9	100%	17
Rønne	11%	2	37%	7	0%	0	53%	10	100%	19
Røntofte	10%	4	40%	16	0%	0	50%	20	100%	40
Silkeborg	9%	3	17%	6	0%	0	74%	26	100%	35
Sønderborg	0%	0	53%	10	0%	0	47%	9	100%	19
Thisted	14%	1	43%	3	0%	0	43%	3	100%	7
Vejle	3%	1	44%	14	0%	0	53%	17	100%	32
Viborg	22%	6	33%	9	4%	1	41%	11	100%	27
Aabenraa	30%	9	47%	14	0%	0	23%	7	100%	30
Århus	9%	10	81%	90	0%	0	10%	11	100%	111
Total	15%	160	50%	548	1%	14	34%	378	100%	1100

Bilag 10. Er barnet startet igen i sin gamle daginstitution/skole

	Ja		Nej		Ved ikke		Uoplyst		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Boligfondens	23%	9	45%	18	0%	0	33%	13	100%	40
Dannerhuset	0%	0	36%	17	2%	1	62%	29	100%	47
Egmontgården	0%	0	0%	0	0%	0	100%	34	100%	34
Fredericia	14%	3	38%	8	0%	0	48%	10	100%	21
Frederiksberg	25%	3	25%	3	0%	0	50%	6	100%	12
Frederikshavn	17%	1	0%	0	0%	0	83%	5	100%	6
Frederiksværk	7%	4	40%	24	0%	0	53%	32	100%	60
Haderslev	21%	5	50%	12	0%	0	29%	7	100%	24
Herning	7%	2	15%	4	0%	0	78%	21	100%	27
Hillerød	11%	2	63%	12	0%	0	26%	5	100%	19
Hjørring	56%	14	32%	8	0%	0	12%	3	100%	25
Hobro	9%	2	17%	4	0%	0	74%	17	100%	23
Holstebro	12%	2	29%	5	0%	0	59%	10	100%	17
Horsens	6%	2	46%	16	0%	0	49%	17	100%	35
Jagtvej, Kbh.	24%	9	21%	8	0%	0	55%	21	100%	38
Kalundborg	29%	6	24%	5	5%	1	43%	9	100%	21
Kolding	14%	4	43%	12	7%	2	36%	10	100%	28
Køge	20%	3	27%	4	0%	0	53%	8	100%	15
Lyngby	24%	7	31%	9	0%	0	45%	13	100%	29
Nakskov	6%	2	66%	23	0%	0	29%	10	100%	35
Næstved	0%	0	23%	9	0%	0	78%	31	100%	40
Nørresundby	30%	6	35%	7	0%	0	35%	7	100%	20
Odense	15%	11	55%	41	15%	11	16%	12	100%	75
Randers	16%	7	62%	28	0%	0	22%	10	100%	45
Ringsted	30%	8	56%	15	0%	0	15%	4	100%	27
Roskilde	6%	1	35%	6	0%	0	59%	10	100%	17
Rønne	0%	0	21%	4	0%	0	79%	15	100%	19
Røntofte	0%	0	48%	19	0%	0	53%	21	100%	40
Silkeborg	3%	1	14%	5	0%	0	83%	29	100%	35
Sønderborg	26%	5	32%	6	0%	0	42%	8	100%	19
Thisted	14%	1	0%	0	0%	0	86%	6	100%	7
Vejle	19%	6	13%	4	0%	0	69%	22	100%	32
Viborg	7%	2	37%	10	0%	0	56%	15	100%	27
Aabenraa	17%	5	47%	14	0%	0	37%	11	100%	30
Århus	39%	43	32%	36	1%	1	28%	31	100%	111
Total	16%	176	36%	396	1%	16	47%	512	100%	1100

Bilag 11. Er der iværksat en § 50 undersøgelse

	Ja		Nej		Der foreligger en § 50		Aftale om § 50		Ved ikke		Uoplyst		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Procent	Antal	Procent	Procent	Antal
Boilgfondens	15%	6	35%	14	0%	0	8%	3	35%	14	8%	3	100%	40
Dannerhuset	21%	10	55%	26	0%	0	0%	0	13%	6	11%	5	100%	47
Egmontgården	0%	0	9%	3	0%	0	0%	0	0%	0	91%	31	100%	34
Fredericia	0%	0	67%	14	0%	0	14%	3	19%	4	0%	0	100%	21
Frederiksberg	0%	0	8%	1	0%	0	0%	0	92%	11	0%	0	100%	12
Frederikshavn	0%	0	17%	1	0%	0	0%	0	0%	0	83%	5	100%	6
Frederiksværk	0%	0	30%	18	0%	0	3%	2	8%	5	58%	35	100%	60
Haderslev	33%	8	50%	12	0%	0	0%	0	17%	4	0%	0	100%	24
Herning	15%	4	33%	9	0%	0	0%	0	7%	2	44%	12	100%	27
Hillerød	11%	2	58%	11	0%	0	5%	1	16%	3	11%	2	100%	19
Hjørring	28%	7	16%	4	4%	1	0%	0	52%	13	0%	0	100%	25
Hobro	17%	4	61%	14	0%	0	9%	2	0%	0	13%	3	100%	23
Holstebro	12%	2	53%	9	0%	0	0%	0	24%	4	12%	2	100%	17
Horsens	0%	0	91%	32	0%	0	0%	0	0%	0	9%	3	100%	35
Jagtvej, Kbh.	13%	5	29%	11	18%	7	21%	8	11%	4	8%	3	100%	38
Kalundborg	24%	5	48%	10	0%	0	24%	5	5%	1	0%	0	100%	21
Kolding	11%	3	57%	16	4%	1	0%	0	29%	8	0%	0	100%	28
Køge	7%	1	33%	5	0%	0	40%	6	0%	0	20%	3	100%	15
Lynby	24%	7	48%	14	0%	0	0%	0	14%	4	14%	4	100%	29
Nakskov	31%	11	57%	20	0%	0	11%	4	0%	0	0%	0	100%	35
Næstved	0%	0	23%	9	0%	0	8%	3	30%	12	40%	16	100%	40
Nørresundby	0%	0	45%	9	0%	0	0%	0	50%	10	5%	1	100%	20
Odense	1%	1	17%	13	1%	1	3%	2	68%	51	9%	7	100%	75
Randers	16%	7	16%	7	9%	4	9%	4	36%	16	16%	7	100%	45
Ringsted	15%	4	70%	19	0%	0	7%	2	7%	2	0%	0	100%	27
Roskilde	0%	0	29%	5	0%	0	0%	0	24%	4	47%	8	100%	17
Rønne	5%	1	26%	5	0%	0	5%	1	21%	4	42%	8	100%	19
Røntofte	3%	1	73%	29	0%	0	8%	3	0%	0	18%	7	100%	40
Silkeborg	3%	1	37%	13	0%	0	0%	0	14%	5	46%	16	100%	35
Senderborg	26%	5	11%	2	11%	2	0%	0	21%	4	32%	6	100%	19
Thisted	29%	2	0%	0	0%	0	0%	0	43%	3	29%	2	100%	7
Vejle	34%	11	9%	3	0%	0	0%	0	41%	13	16%	5	100%	32
Viborg	0%	0	30%	8	7%	2	0%	0	63%	17	0%	0	100%	27
Aabenraa	33%	10	43%	13	0%	0	0%	0	3%	1	20%	6	100%	30
Århus	8%	9	58%	64	14%	16	0%	0	11%	12	9%	10	100%	111
Total	12%	127	40%	443	3%	34	4%	49	22%	237	19%	210	100%	1100

Bilag 12. Er der etableret støtte fra kommunen til barnet før opholdet

	Ja		Nej		Ved ikke		Uoplyst		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Boligfondens	23%	9	70%	28	5%	2	3%	1	100%	40
Dannerhuset	13%	6	77%	36	11%	5	0%	0	100%	47
Egmontgården	0%	0	0%	0	0%	0	100%	34	100%	34
Fredericia	24%	5	76%	16	0%	0	0%	0	100%	21
Frederiksberg	17%	2	83%	10	0%	0	0%	0	100%	12
Frederikshavn	0%	0	17%	1	0%	0	83%	5	100%	6
Frederiksværk	5%	3	63%	38	0%	0	32%	19	100%	60
Haderslev	17%	4	83%	20	0%	0	0%	0	100%	24
Herning	15%	4	41%	11	0%	0	44%	12	100%	27
Hillerød	5%	1	89%	17	5%	1	0%	0	100%	19
Hjørring	4%	1	96%	24	0%	0	0%	0	100%	25
Hobro	17%	4	74%	17	0%	0	9%	2	100%	23
Holstebro	18%	3	59%	10	12%	2	12%	2	100%	17
Horsens	3%	1	91%	32	0%	0	6%	2	100%	35
Jagtvej, Kbh.	45%	17	53%	20	0%	0	3%	1	100%	38
Kalundborg	52%	11	48%	10	0%	0	0%	0	100%	21
Kolding	14%	4	86%	24	0%	0	0%	0	100%	28
Køge	7%	1	73%	11	0%	0	20%	3	100%	15
Lyngby	7%	2	66%	19	21%	6	7%	2	100%	29
Nakskov	9%	3	91%	32	0%	0	0%	0	100%	35
Næstved	13%	5	60%	24	0%	0	28%	11	100%	40
Nørresundby	10%	2	50%	10	35%	7	5%	1	100%	20
Odense	8%	6	39%	29	43%	32	11%	8	100%	75
Randers	20%	9	60%	27	4%	2	16%	7	100%	45
Ringsted	7%	2	89%	24	4%	1	0%	0	100%	27
Roskilde	18%	3	59%	10	0%	0	24%	4	100%	17
Rønne	32%	6	53%	10	0%	0	16%	3	100%	19
Røntofte	20%	8	70%	28	0%	0	10%	4	100%	40
Silkeborg	11%	4	31%	11	0%	0	57%	20	100%	35
Sønderborg	16%	3	53%	10	0%	0	32%	6	100%	19
Thisted	14%	1	86%	6	0%	0	0%	0	100%	7
Vejle	13%	4	81%	26	6%	2	0%	0	100%	32
Viborg	37%	10	59%	16	4%	1	0%	0	100%	27
Aabenraa	17%	5	67%	20	0%	0	17%	5	100%	30
Århus	20%	22	72%	80	2%	2	6%	7	100%	111
Total	16%	171	64%	707	6%	63	14%	159	100%	1100

Bilag 13. Er der etableret støtte fra kommunen til barnet under opholdet

	Ja		Nej		Ved ikke		Uoplyst		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Boligfondens	23%	9	75%	30	0%	0	3%	1	100%	40
Dannerhuset	6%	3	81%	38	11%	5	2%	1	100%	47
Egmontgården	0%	0	0%	0	0%	0	100%	34	100%	34
Fredericia	14%	3	86%	18	0%	0	0%	0	100%	21
Frederiksberg	8%	1	67%	8	17%	2	8%	1	100%	12
Frederikshavn	0%	0	0%	0	0%	0	100%	6	100%	6
Frederiksværk	2%	1	65%	39	0%	0	33%	20	100%	60
Haderslev	8%	2	92%	22	0%	0	0%	0	100%	24
Herning	11%	3	37%	10	0%	0	52%	14	100%	27
Hillerød	5%	1	95%	18	0%	0	0%	0	100%	19
Hjørring	8%	2	84%	21	0%	0	8%	2	100%	25
Hobro	13%	3	78%	18	0%	0	9%	2	100%	23
Holstebro	29%	5	41%	7	0%	0	29%	5	100%	17
Horsens	17%	6	77%	27	0%	0	6%	2	100%	35
Jagtvej, Kbh.	16%	6	82%	31	0%	0	3%	1	100%	38
Kalundborg	67%	14	33%	7	0%	0	0%	0	100%	21
Kolding	7%	2	86%	24	0%	0	7%	2	100%	28
Køge	7%	1	73%	11	0%	0	20%	3	100%	15
Lyngby	10%	3	69%	20	10%	3	10%	3	100%	29
Nakskov	6%	2	94%	33	0%	0	0%	0	100%	35
Næstved	10%	4	65%	26	0%	0	25%	10	100%	40
Nørresundby	45%	9	45%	9	0%	0	10%	2	100%	20
Odense	7%	5	43%	32	39%	29	12%	9	100%	75
Randers	22%	10	62%	28	0%	0	16%	7	100%	45
Ringsted	4%	1	93%	25	0%	0	4%	1	100%	27
Roskilde	6%	1	71%	12	0%	0	24%	4	100%	17
Rønne	5%	1	68%	13	0%	0	26%	5	100%	19
Røntofte	8%	3	80%	32	0%	0	13%	5	100%	40
Silkeborg	17%	6	29%	10	0%	0	54%	19	100%	35
Sønderborg	16%	3	53%	10	0%	0	32%	6	100%	19
Thisted	14%	1	86%	6	0%	0	0%	0	100%	7
Vejle	19%	6	72%	23	6%	2	3%	1	100%	32
Viborg	4%	1	93%	25	0%	0	4%	1	100%	27
Aabenraa	37%	11	43%	13	0%	0	20%	6	100%	30
Århus	32%	35	60%	67	2%	2	6%	7	100%	111
Total	15%	164	65%	713	4%	43	16%	180	100%	1100

Bilag 14. Er der aftalt støtte fra kommunen til barnet ved udflytning

	Ja		Nej		Ved ikke		Uoplyst		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Boligfondens	40%	16	50%	20	5%	2	5%	2	100%	40
Dannerhuset	19%	9	64%	30	9%	4	9%	4	100%	47
Egmontgården	0%	0	6%	2	0%	0	94%	32	100%	34
Fredericia	19%	4	81%	17	0%	0	0%	0	100%	21
Frederiksberg	25%	3	8%	1	67%	8	0%	0	100%	12
Frederikshavn	0%	0	17%	1	0%	0	83%	5	100%	6
Frederiksværk	3%	2	47%	28	0%	0	50%	30	100%	60
Haderslev	17%	4	75%	18	8%	2	0%	0	100%	24
Herning	22%	6	26%	7	7%	2	44%	12	100%	27
Hillerød	0%	0	95%	18	0%	0	5%	1	100%	19
Hjørring	16%	4	80%	20	4%	1	0%	0	100%	25
Hobro	17%	4	70%	16	4%	1	9%	2	100%	23
Holstebro	35%	6	53%	9	0%	0	12%	2	100%	17
Horsens	6%	2	89%	31	0%	0	6%	2	100%	35
Jagtvej, Kbh.	42%	16	34%	13	13%	5	11%	4	100%	38
Kalundborg	52%	11	48%	10	0%	0	0%	0	100%	21
Kolding	21%	6	61%	17	18%	5	0%	0	100%	28
Køge	0%	0	80%	12	0%	0	20%	3	100%	15
Lyngby	17%	5	69%	20	10%	3	3%	1	100%	29
Nakskov	20%	7	80%	28	0%	0	0%	0	100%	35
Næstved	13%	5	68%	27	0%	0	20%	8	100%	40
Nørresundby	40%	8	20%	4	35%	7	5%	1	100%	20
Odense	5%	4	28%	21	57%	43	9%	7	100%	75
Randers	47%	21	33%	15	4%	2	16%	7	100%	45
Ringsted	11%	3	85%	23	0%	0	4%	1	100%	27
Roskilde	24%	4	41%	7	6%	1	29%	5	100%	17
Rønne	53%	10	37%	7	0%	0	11%	2	100%	19
Røntofte	13%	5	70%	28	8%	3	10%	4	100%	40
Silkeborg	17%	6	29%	10	11%	4	43%	15	100%	35
Sønderborg	42%	8	26%	5	0%	0	32%	6	100%	19
Thisted	43%	3	29%	2	0%	0	29%	2	100%	7
Vejle	41%	13	47%	15	6%	2	6%	2	100%	32
Viborg	19%	5	52%	14	30%	8	0%	0	100%	27
Aabenraa	20%	6	60%	18	0%	0	20%	6	100%	30
Århus	9%	10	85%	94	1%	1	5%	6	100%	111
Total	20%	216	55%	608	9%	104	16%	172	100%	1100

Bilag 15. Er det aftalt, at barnet får støtte fra krisecenter efter udflytning

	Ja		Nej		Ved ikke		Uoplyst		Total	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Boligfondens	25%	10	75%	30	0%	0	0%	0	100%	40
Dannerhuset	40%	19	47%	22	11%	5	2%	1	100%	47
Egmontgården	0%	0	9%	3	0%	0	91%	31	100%	34
Fredericia	10%	2	90%	19	0%	0	0%	0	100%	21
Frederiksberg	0%	0	100%	12	0%	0	0%	0	100%	12
Frederikshavn	0%	0	17%	1	0%	0	83%	5	100%	6
Frederiksværk	5%	3	63%	38	0%	0	32%	19	100%	60
Haderslev	4%	1	96%	23	0%	0	0%	0	100%	24
Herning	11%	3	44%	12	0%	0	44%	12	100%	27
Hillerød	11%	2	68%	13	11%	2	11%	2	100%	19
Hjørring	24%	6	76%	19	0%	0	0%	0	100%	25
Hobro	0%	0	91%	21	0%	0	9%	2	100%	23
Holstebro	18%	3	71%	12	0%	0	12%	2	100%	17
Horsens	0%	0	94%	33	0%	0	6%	2	100%	35
Jagtvej, Kbh.	79%	30	18%	7	0%	0	3%	1	100%	38
Kalundborg	5%	1	95%	20	0%	0	0%	0	100%	21
Kolding	0%	0	86%	24	11%	3	4%	1	100%	28
Køge	20%	3	60%	9	0%	0	20%	3	100%	15
Lyngby	10%	3	83%	24	7%	2	0%	0	100%	29
Nakskov	3%	1	97%	34	0%	0	0%	0	100%	35
Næstved	30%	12	50%	20	0%	0	20%	8	100%	40
Nørresundby	35%	7	60%	12	0%	0	5%	1	100%	20
Odense	9%	7	57%	43	25%	19	8%	6	100%	75
Randers	27%	12	53%	24	2%	1	18%	8	100%	45
Ringsted	48%	13	52%	14	0%	0	0%	0	100%	27
Roskilde	0%	0	76%	13	0%	0	24%	4	100%	17
Rønne	26%	5	63%	12	0%	0	11%	2	100%	19
Røntofte	0%	0	90%	36	0%	0	10%	4	100%	40
Silkeborg	31%	11	14%	5	0%	0	54%	19	100%	35
Sønderborg	21%	4	47%	9	0%	0	32%	6	100%	19
Thisted	29%	2	71%	5	0%	0	0%	0	100%	7
Vejle	19%	6	78%	25	3%	1	0%	0	100%	32
Viborg	7%	2	93%	25	0%	0	0%	0	100%	27
Aabenraa	10%	3	73%	22	0%	0	17%	5	100%	30
Århus	3%	3	91%	101	0%	0	6%	7	100%	111
Total	16%	174	67%	742	3%	33	14%	151	100%	1100

Bilag 16. Former for støtte fra krisecenter til barnet ved udflytning

	Hjemmebesøg fra krisecenter- medarbejder	Krisecentermedarbejder besøger daginst./skole	Opfølgende samtale	Aktivitet på krisecenter	Ferieaktiviteter, udflygter, julearrangementer o.l.	Andet
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
Boligfondens	9	1	3	3	0	0
Dannerhuset	1	0	3	7	13	4
Egmontgården	0	0	0	0	0	0
Fredericia	1	0	2	1	0	0
Frederiksberg	0	0	0	0	0	0
Frederikshavn	0	0	0	0	0	0
Frederiksværk	0	0	0	3	3	2
Haderslev	1	0	0	0	0	0
Herning	1	0	0	3	0	0
Hillerød	0	0	0	0	0	2
Hjørring	2	0	2	0	3	0
Hobro	0	0	0	0	0	0
Holstebro	0	0	0	0	0	3
Horsens	0	0	0	0	0	0
Jagtvej, Kbh.	2	0	18	16	30	2
Kalundborg	1	0	1	0	0	0
Kolding	0	0	0	0	0	0
Køge	2	0	2	3	3	1
Lyngby	3	0	0	2	1	0
Nakskov	1	0	0	0	0	0
Næstved	9	1	2	0	1	0
Nørresundby	5	0	3	5	5	3
Odense	1	1	4	4	0	2
Randers	0	0	1	0	13	10
Ringsted	9	2	3	2	12	0
Roskilde	0	0	0	0	0	0
Rønne	0	0	0	5	3	1
Røntofte	0	0	0	0	0	0
Silkeborg	11	0	5	3	8	0
Sønderborg	0	0	0	4	4	0
Thisted	0	0	0	0	0	2
Vejle	2	0	2	1	0	4
Viborg	2	0	0	1	0	0
Aabenraa	0	0	0	0	3	0
Århus	0	0	2	0	0	1
Total	63	5	53	63	102	37

Bilag 17. Årsager til at barnet ikke får støtte fra krisecenter efter udflytning

	Manglende ressourcer fra krisecenter	Moderen ønsker det ikke	Moderen flytter langt væk med barnet	Andre offentlige instanser yder støtte	Andre frivillige instanser yder støtte	Andet	Ved ikke
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
Boligfondens	0	0	4	7	0	15	4
Dannerhuset	1	6	1	2	0	11	3
Egmontgården	1	0	0	1	0	0	2
Fredericia	0	14	6	5	0	1	0
Frederiksberg	11	5	0	1	1	1	0
Frederikshavn	0	0	0	0	0	0	1
Frederiksværk	0	8	12	4	0	0	14
Haderslev	2	3	13	3	0	1	1
Herning	2	0	8	6	0	0	1
Hillerød	8	2	2	3	0	5	0
Hjørring	0	1	12	4	1	2	0
Hobro	5	13	0	7	0	4	0
Holstebro	1	3	2	5	0	2	3
Horsens	8	0	21	7	10	10	0
Jagtvej, Kbh.	0	0	3	7	0	2	0
Kalundborg	7	6	6	14	0	1	0
Kolding	1	2	9	4	0	10	3
Køge	0	0	0	2	0	7	0
Lyngby	0	4	2	4	0	12	2
Nakskov	0	13	22	1	0	2	0
Næstved	5	0	4	1	0	12	1
Nørresundby	0	11	3	1	0	0	0
Odense	1	1	9	18	1	3	14
Randers	0	4	6	11	0	6	1
Ringsted	0	6	4	2	0	5	0
Roskilde	4	1	3	2	0	7	0
Rønne	0	0	12	0	0	0	0
Røntofte	27	7	26	19	0	0	0
Silkeborg	0	2	0	2	0	1	1
Sønderborg	0	0	5	7	0	1	0
Thisted	0	3	1	1	0	3	0
Vejle	2	0	19	2	0	4	1
Viborg	1	8	7	3	0	10	5
Aabenraa	13	5	10	17	0	0	0
Århus	95	2	8	3	0	9	0
Total	195	130	240	176	13	147	57

Bilag 18. Kommunalt tilsyn med børn på krisecenter

	Tilsyn med alle børn	Tilsyn med nogle børn	Ikke tilsyn med nogen børn	Andet	Uoplyst
Boligfondens	X				
Dannerhuset	X				
Egmontgården	X				
<i>Esbjerg*</i>		X			
Fredericia	X				
Frederiksberg	X				
Frederikshavn					X
Frederiksværk		X			
Haderslev	X				
Herning	X				
Hillerød	X				
Hjørring		X			
Hobro	X				
Holstebro	X				
Horsens		X			
Jagtvej, Kbh.					X
Kalundborg				X	
Kolding		X			
Køge			X		
Lyngby					X
Nakskov	X				
<i>Nykøbing Falster*</i>		X			
Næstved				X	
Nørresundby					X
Odense	X				
Randers		X			
Ringsted	X				
Roskilde	X				
Rønne			X		
Røntofte		X			
Silkeborg		X			
Sønderborg			X		
Thisted		X			
Vejle		X			
Viborg	X				
Aabenraa		X			
Århus		X			

*) Krisecentrene i Esbjerg og Nykøbing Falster indgår ikke i den øvrige børnestatistik.